

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 13 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadóért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1908 márczius 16. d. u. 4 órakor. Közgazdasági szakosztály ülése.
" " 21. d. e. 10 órakor. Motorikus szántógépverseny előkészítésére kiküldött bizottság ülése.
" " 30. d. u. 4 órakor. Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
közgazdasági szakosztályának

1908. évi márczius hó 16-án (hétfőn) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Barabás Endre felolvasása: Agrár reformok Romániában.

Zselénski Róbert gróf s. k.,
szakoszt. elnök.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”
irodalmi és tanügyi szakosztályának

1908. évi márczius hó 30-án (hétfőn) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Tárgy:

Barabás Endre előadása a romániai községi szociális irányairól.

Kodolányi Antal s. k.,
szakoszt. elnök.

Luxuslővásárok a Tattersallban.

Az „OMGE.” védnöksége alatt a Budapesti Tattersall-társaság által rendezett f. évi tavaszi luxuslővásárok a következő napokon tartatnak: az első tavaszi XXXVIII. sz. vásár márczius hó 21., 22. és 23-án, a második tavaszi XXXIX. sz. vásár április hó 26., 27. és 28-án. Mindkét vásár díjazással lesz egybekötve, melyeknél a díjazás feletti bírálatot az „OMGE.” kebeléből kiküldött bizottságok végzik. Az első vásár bejelentési határideje márczius 5-én, a második vásáráé április 10-én jár le. Bejelenteni csakis a vásárszabályokat magukon foglaló bejelentőlapokon lehet, melyeket bárkinek felszólítására a „Tattersall” titkársága (Budapest, Kerepesi-ut 5.) küld meg.

Felhívás.

Az OMGE. 1907 december 8-iki közgyűlésén módosított alapszabályok 50. §-a értelmében „a szakosztályok tárgyalásaiban és működésében az igazgató-választmány által választott szakosztályi tagok, valamint az egyesület többi tagjai közül is azok, akik az egyik vagy másik szakosztályban való közreműködésre az illető szakosztály elnökénél a szakosztály megalakulása előtt vagy azt követőleg négy héten belül (7. §-a) jelentkeznek, tanácskozási és szavazati joggal bírnak.” Egyesületünk igazgató-választmánya február hó 25-iki ülésében megválasztván az öt szakosztály állandó tagjait, egyszerűen elhatározta, hogy ezen választás közhírré tételétől számított négy hetet tűz ki az egyes szakosztályokba való jelentkezésre.

Felhívom tehát az igen tisztelt egyesületi tagokat, hogy amennyiben valamelyik, vagy esetleg több szakosztály f. évi működésében tanácskozási és szavazati joggal résztvenni kívánnak, szíveskedjenek ebbéli szándékukat legkésőbb f. hó 31-ig beárólag az OMGE. titkári hivatalával írásban közölni, pontosan és szembetűnően megjelölve a kizemelt szakosztályt. Ügyrendünk 19. §-a értelmében az egyesület szakosztályai a következők: a) közgazdasági, b) irodalmi és tanügyi,

c) földművelési és növénytermesztési, d) állattenyésztési és állategészségügyi, e) mezőgazdasági ipari, üzemi és műszaki szakosztály.

Megjegyzem még, hogy valamennyi szakosztály ülésén úgy, mint eddig, ezentul is megjelenhet az egyesület minden tagja, csakis a szavazati jog gyakorolhatása lesz a választott és f. hó 31-ig önként jelentkező tagokra korlátozva.

Budapest, 1908 márczius 1.

Desseffy Aurél gróf s. k.
elnök.

Egyről-másról.

(Vetések állása és a gabonapiacz helyzete. — Osztrák cukorrépatermesztők mozgalma. — Német árpavám. — A visszavándorlás nyeresége. — A XXV. országos tenyészállatvásár tanulságai.)

A vidékről még mindig csapadékos időjárást jelentő hírek érkeznek, pedig a csapadékból egyelőre elég lenne. Több helyen arról panaszkodnak, hogy a tulnedves talaj nem bírja befogadni az újabb csapadékot, a víz állva marad a talaj felszínén és ezzel a légnek a talajba való hatolása erősen akadályoztatik, amely körülmény a gyökérképződésnek, illetőleg fejlődésnek előnyére egyáltalában nem válik. Az esőzések következtében nemcsak a külső munkák szenvednek halasztást, hanem az utak is járhatatlanok és ez is oka részben annak, hogy az első kézből gabona nem igen kerül piacra. Az első kéz nem is hajlandó most termésével a piacot felkeresni, mivel teljes tájékozottsággal mérlegelve az eshetőségeket, úgy számít, hogy a gabonapiacz mai helyzete nem alkalmas arra, hogy értékesíteni lehetne a készleteket. Aki novemberben a huszonhat koronás buzaárak korszakában nem bocsátkozott alkudozásba, igen természetes, hogy a mai legfőjebb huszonnégy koronás árak mellett nem találja reálisnak az üzletkötést. A termelők közül azok, akiket a pénzsűkség nem kényszerít a készletek eladására, biztos lakat alatt őrzik azt, várva a kedvezőbb piaci viszonyokra. Nemcsak az első kéz, de a másod-

MAGYAR Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK MAGYAROK

SZÖVETKEZETE legjobb beszerzési forrása

Mai számunk 40 oldal.

kéz is tartózkodó az eladásban, ezt bizonyítja a Leszámitoló Bank közgyűlésén elhangzott üzleti jelentés is, amely szerint a budapesti közraktárakban nagyobb a gabonakészlet, mint az előző évek alatt volt. E nagyobb készlet dacára azonban az árutőzsdén a kínálat sokkal csekélyebb, mint tavaly, vagy a közelmúlt esztendőök bármelyikében. A budapesti tőzsde mai készáru forgalmában elkelt a buza 23 korona legalacsonyabb és 24'90 korona legmagasabb áron, mely utóbbi tisztavidéki 80 kg.-os buza volt. Tengeri jegyzése 13'40—13'15 kor., rozsé 21'10—21'20 korona volt.

A magyar cukorrépa-termesztőkkel egyidőben megmozdult az osztrák cukorrépa-termesztők is. A mozgalom indító oka ugyanaz, amely nálunk is szervezkedésre ösztönözte a gazdákat: a nyomásztó helyzet, a nagy kockázat és csekély jövedelem, amely mellett kérdésessé válik a cukorrépa-termesztés rentabilitása. Csehország, az osztrák birodalom legelső cukorrépa-termesztője áll a mozgalom élén és ennek területén, legerősebb a cukorrépa-termesztők szervezkedése. Követeléseikben a méltányosság vezérli a gazdákat és nem kívánnak többet annál, amit a magyar gazdák közönség óhajt, csupán abban különbözik mozgalmuk, hogy a beváltási árakat magasabb tételben 2'30 fillérben óhajtják megállapítani. Jellemzi azonban szervezkedésüket a szoros összetartás, amely lehetővé tette azt, hogy azzal a követelésükkel is fellépjenek, miszerint a cukorgyárak ismerjék el a cukorrépa-termesztők szövetségét és tárgyalásokat, vonatkozzanak azok a cukorrépa beváltására, átvételére vagy termesztési módjára, csupán a szövetség elnökségével folytassanak. A cukorgyárak most még vonakodnak a termesztők kívánásainak eleget tenni, sőt egyelőre az egyezkedés is ki van zárva, mivel a cukorgyárak a merev visszautasítás álláspontjára helyezkedtek. Nemcsak valószínű azonban, hanem bizonyos, hogy a cukorgyárak ezen merev visszautasító politikájukkal kénytelenek lesznek felhagyni, mivel a termesztők nem igen hajlandók mindaddig szerződést kötni, amíg a cukorgyárak engedékenységet nem tapasztalják. Mivel pedig közeledik a cukorrépa elvetésének ideje, a gyáraknak nincs sok idejük a gondolkodásra, mert különben az ideai gyárüzemet igen szűk korlátok közé lennének kénytelenek szorítani. Kívánatos, hogy a mi cukorrépa-termesztőinket is az összetartás oly erős szervezetté tegye, amilyen az osztrák gazdátársak szövetsége, mivel eredmény csakis így érhető el.

Megemlékeztünk már nem egyszer arról a sérelemtől, amely a magyar és az osztrák árpa vámkezelését éri Németországban az orosz és a dánai árpa előnyére. A német autonom vámtarifa ugyanis az árpánál kétféle vámtételt léptetett életbe és pedig egy 4 márkásat és egy 1'30 márkásat, előbbi a sörrárpára, utóbbi a

takarmányárpára. Mindjárt az új vámtarifák életbelépte után tapasztalható volt a kétféle árpánemre kivetett különböző nagyságú vámtétel hátránya, amely nemesek számos esetben vitára adott alkalmat az árpa rendeltetési célját illetőleg, habár a két árpaféleség megkülönböztetése hektolitersúlyhoz volt kötve, amennyiben sörrárpának csupán a 65 kg. on felüli árpa volt minősíthető, hanem egyszersmind visszaélésekre is alkalmat szolgáltatott. Ugyanis különösen az orosz területéről érkező árpaszállítmány majdnem kivétel nélkül takarmányárpa címén vitétt be és pedig egyszerűen azért, mivel a sörrárpát takarmányárpának kellő elegyítése mellett sikerült 1'30 márkás tétel alá eső árpaszállítmányra átalakítani, a manipulációt pedig elősegítette a német finánczok jóakaratu elnézése. E visszaéléssel nagymértékben károsodott a mi árpakivitelünk. Mi csakis sörrárpát szállítunk Németországba, amelyért meg kell a 4 koronás vámot fizetnünk és így nem bírjuk a család módon kisebb vámtétel mellett bevitt orosz sörrárpával a versenyt felvenni.

E sérelemmel foglalkozott az OMGE. múlt évi márczius havi választmányi ülésén, amikor is a választmány határozatilag kimondta, hogy a német birodalmi kormányt az az eljárás, mely szerint a Németbirodalomba importált árpa minőségének megállapításánál — eltekintve a német birodalmi kormány által 1906 február 15-én kiadott vámkezelési utasítás 17. §-ának világos rendelkezéseitől — a különböző országokból eredő árpákat a vámkezelési utasításnak nem egyenlő szigorú alkalmazásával kezeli, hanem a magyar-osztrák árpákat szigorubbán, a Balkán-Államok és Oroszországból származókat enyhébben bírálván el, ez utóbbiakat kivétel nélkül az alacsonyabb 1'30 márkás vámtétel mellett becsátja be, a fennálló vám- és kereskedelmi szerződésbe ütközőnek tartja és ezért elhatározta, hogy felír a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszterekhez, kérve, hogy a közös külügyminiszter útján szerezzenek orvoslást.

Nemcsak mi szenvedtünk azonban károkat az árpának ilyen vámkezelésével, hanem maguk a német gazdák is, akiknek szintén erős versenytársává lettek az orosz és balkáni importőrök. Ezért többször fel is szólaltak, sürgetve az orvoslást. Most pedig ismét aktuálissá vált a dolog, amennyiben a németbirodalmi gyűlés cenzurpártja a költségvetés második olvasása alkalmából határozati javaslatot nyújtott be, melyben a német árpavám olyan módosítását követelik, hogy töröltessék a kétféle árpavám és helyébe a 4 márkás, mindennemű árpára érvényes vámtétel hozassék be.

A német cenzurpárt ezen törekvése részünkről csak helyesléssel fogadható. Eddig is 4 márkás vámot fizettünk az árpáért és ha a javaslatból törvény lenne, amihez különben a többi szerződéses államok hozzájárulása is szükséges, akkor is négy márká s ujtaná árpánkat, de annyiból javulna a helyzet, hogy jobb minőségű sörrárpánkat ugyanazon vámtétel terhelné, mint a nem oly jó minőségű orosz vagy balkáni

sörrárpát, amely körülmény biztosítaná sörrárpánk fölényét és nagyobb keresletét a többi árpák mellett, amely előnyt a mai vámkezelés kizár teljesen a fennebb vázolt okok következtében.

A visszavándorlás Amerikából egyre tart. Múlt év második felében a Németföld felől több, mint 40,000 munkás érkezett vissza; ha a folyó év első felében visszavándorlókat ugyanennyire becsüljük és ehhez adjuk a Fiumén át jött visszavándorlókat is, azt találjuk, hogy négyszer annyi ember érkezett vissza, mint harmadéve, de a visszavándorlás még így is alig teszi ki felét a múlt évi kivándorlásnak. Ebből az a következtetés, hogy kézi erő dolgában egyáltalán nincs feleslegünk, csak éppen veszteségünk nem volt olyan nagy, mint már öt év óta lenni szokott. Emellett a visszavándorlóknak csak csekélyszázaléka hajlandó mezőgazdasági munkát vállalni s ez is magas követeléseket támaszt. Igen kevés reményünk van ahhoz, hogy a visszatérteket az Amerikában megszokott magas munkabérekkel leköthessük s így a szokatlanul fokozódott visszavándorlásban igazán csak átfutó jelenséget látunk.

Az Amerikából visszatértek ipari téren foglalkoztak, tehát voltaképpen iparunk nyer bennük új erőt és ennek kétségtelenül jelentősége van annak az alkotó munkának a kezdetén, amit a nagy nemzeti ipar megteremtése érdekében tervbe vettek. Úgy látszik azonban, ez a nagyszabású törvénnyel támogatott elhatározás is inkább a szóbeliség terén mozog. Kézelfogható eredmények nem mutatkoznak ugyan és ezen nem csodálkozunk, mert igazi sikereket csak lassu és fokozatos fejlődés mutathat fel, de annyiban mégis csak közelébb jutottunk az ipari állam hangulatához, hogy miközben a vállalkozási kedv egy szikra felindülést nem mutat, a mozgó tőke ipari babérok helyett kényelmes hitelezési üzletekre pályázik és miközben ipari hehozatalunk csodálatosan emelkedik: eközben szenvedélyes felolvadásokat tartanak az iparfejlesztésről és az agráriusok rut önzéséről. Ez is csak valami kezdetnek.

Lezárhatjuk immár az ideai országos tenyész-állatvásár aktáit, melyek úgy mint az előző negyedszázad alatt is, mindeddig hűséges fokmérői állattenyésztésünk fejlődésének és mai állapotának. Az ideai vásár felhajtás tekintetében minden elődjét tetemesen felülmulta, amennyiben az összes állatlétszám meghaladta a másfélzet, amiből közel 400 esik a szarvasmarhára, 500 juhokra és kecskékre és 600 a sertésekre. A múlt évhez képest a felhajtás tehát 50% emelkedést mutat. A vásár forgalma ugyan élénkebb is lehetett volna, de hát egyrészt a gazdák pénztelensége, másrészt a rossz takarmánytermés útját állották annak, hogy a vásárra felhajtott állatoknak a múlt évinél nagyobb százaléka találjon vevőre, másrészt az állatárak is átlagban alacsonyabban alakultak. Az eladások után elért vételár kereken

Köln árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEK RÉSZVÉNY TÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJARÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czelokra, (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.) Referenciák az ország minden vidékéről.

Legtökéletesebb rendszerű
**Gőzcséplő-
készletek**

negyed
szarvas
sen do
szerete
bikákat
licza v
reit fel
tén me
magyar
tanulsa
nyájan
tani vás
táról,
terveze
telepne
képvisé
jelent
állatvás
az első
hatjuk,
mert m
elnök
alatt f
termesz
házánk
hogyan
állatvás
rendelk
fejlődő

A ten

Miuta
nak kö
ha az
feldolgo
kezünk
tem az
holdas
napszá
hold t
öt csak
tengeri
által va
A g
Uniót
millió
melje,
Kanada
Ausztrá
ország
Francia
együtt
q.-t, an
Ezen
Egyesül
termesz
Es m
nek öss

*) Jele
a f. év
előadás
dolgozat
hogyan
váltak s e

negyed millió koronát tesz ki. A vásáron a szarvasmarhában, mint láttuk, még mindig erősen dominál a szimmenthali fajta, de nagy előszeretettel vették a sötétebb színű berni jellegű bikákat is. A sertések között a magyar mangalicza volt a kedveltebb, míg az angol yorkshireit feltűnően elhanyagolták s a juhoknál szintén meglehetősen mellőzték az angol fajtát a magyarral szemben. Talán egyik legfontosabb tanulsága az idei vásárnak az, hogy mindnyájan még jobban meggyőződhetünk a mostani vásárhelyiségek elégtelen és alkalmatlan voltáról, minélfogva a legerélyesebben sürgetjük a tervezett állandó modern tenyészállatvásártelnek mielőbbi létesítését, amit a miniszter képviselőletében az idei vásár megnyitására megjelent államtitkár már meg is ígért. A tenyészállatvásárok történetében mögöttünk áll immár az első negyedszázad, melyről joggal elmondhatjuk, hogy nem szegény eredményekben, mert mint azt Pirkner János rendezőbizottsági elnök megnyitó beszédében kiemelte, e 25 év alatt fejlődött oda a dolog, hogy a növénytermesztés és állattenyésztés között sikerült hazánkban a paritást helyreállítani. Reméljük, hogy rövid időn belül olyan állandó tenyészállatvásártel fog a székesfőváros közelében rendelkezésünkre állni, mely méltó lesz szépen fejlődő hazai állattenyésztésünkhöz.

A tengerinek amerikai módon való termesztése és újabb honi eredményeink.

(Irtta: Teleki Arvéd gróf.)

Miután a tengerinövényt magát is Amerikának köszönjük, érzékenységünket nem sértheti, ha az ott magas fokra emelkedett miveltés és feldolgozási módokról hosszasan megemlékezünk. Részemről mindig csodálattal tekintetem az amerikai farmer munkáját, ki 120 kat. holdas birtokán minden idegen segítség és napszám nélkül egymagában képes 30 kat. hold tengerit megmiveltetni, míg erre minálunk öt család sem igen vállalkozik. A dolog nyitját a tengeri minden kezelési módzatának gépek által való munkáltatásában találjuk meg.

A gépmiveltés képesíti az északamerikai Uniót arra, hogy a föld több évi átlagban 925 millió q. tengeritermesztésének 75%-át megtermelje, vagyis 700 millió q.-t. Ezzel szemben Kanada alig 10, Mexikó 30, Dél-Amerika 25, Ausztrália 3, Egyiptom 10, Románia, Oroszország és Balkán-államok 50, Olaszország, Franciaország, Spanyolország és Portugália együtt 50, Ausztria és Magyarország 50 millió q.-t, amiből 40 millió q. Magyarországra esik.

Ezen statisztikából láthatjuk tehát, hogy az Egyesült-Államok után a föld második tengeritermesztő állama mi vagyunk.

Es miután az egész föld tengeritermesztésének összes értéke 10 milliárd koronára tehető,

Jelen nagyérdemű tanulmányát Teleki Arvéd gróf a f. év február havában tartott Közteleki gazdasági előadásokon adta elő. E kiváló és gyakorlati természetű dolgozatot különösen aktuálissá teszi az a körülmény, hogy a ezúttal a természet mindinkább lehetetlenné válik s ennek pótlására legalkalmasabb növény a tengeri. Szerk.

melynek mi 5-6 százalékát állítjuk elő, a tengerinek ránk nézve elsőrendű nemzetgazdasági jelentősége eléggé szembeötlő.

Imponáló helyet foglalunk el tehát e téren, de sajnos csak a terület nagysága teszi imponálóvá számjainkat, másképp, ami a termésátlagot illeti, inkább a szegénykezésre lehetne okunk. Országos termésátlagunk ritkán haladja túl a 10 q.-át kat. holdanként, holott nemesak Hermann, de sok más vidéken lakó jobb gazdánk is eléri ez átlagnak a kétszeresét.

Vizsgáljuk kissé az okokat, amelyek a tengeri amerikai módon való miveltésének rohamosabb terjedését akadályozzák:

1. A *kellő elméleti és gyakorlati ismeretek hiánya*. Ezekben vannak hivatva segíteni a szakelőadások és a tanulni vágyó gazdák ellátogatói olyan gazdaságokba, hol ez a művelési mód már gyakorlatban van.

2. A *kellő felszerelés hiánya*. Ezen segíteni igaz, hogy kellemetlen, mert pénzbe kerül, de ha a kicsiben való próba azt mutatja, hogy a befektetett tőke jó kamatot hoz, senki sem fog elzárkózni a kellő segédesszűk beszerzésétől. Egyelőre 50 koronás kiadással már meg lehet indulni. Egy lókapa ilyenforma áru és ezzel naponta 3 k. holdat meg lehet miveltetni, tehát a leggondosabb munka mellett is elég egy husz kat. holdas táblára. A vetést, keresztben való vonalazás után, kézzel is el lehet végezni ilyen kis területen.

3. Azt állítják, hogy nagy termést csak jó minőségű és jól trágyázott földben lehet elérni. Az nem akadály, mert a jó gazdának épp az a hivatása, hogy földjét folyton javítsa és megítéli tudja azt, hogy hova nem való a tengeri, vakszikre és 600 m. tengenszinen felül fekvő hegytetőkre nem fog senki négyzetes tengerit vetni, maradjon az ilyen föld legelőnek, ugyanis már igen sok legelőt feltörtünk országszerte.

4. Mondják, hogy a 30 q. szemtermést vagy ehhez hasonlókat nem lehet minden tengerifajjal elérni, hanem csak a *legbővebben termő félésekkel*. Ez igaz, de nem is kényszerít minket senki arra, hogy a beltenyésztésben degenerált lokális fajokat tovább természetesszük, hiszen egy kevés kísérletezés nem tehet tönkre. A tengeriből 2 q. vetőmag után 20 kat. holdról 200-tól egészen 600 q.-ig természetesszük. Minden 10 évben 1-2 q. tengerivetőmagra csak telik a közép- és nagygazdának!

Ezen a téren sok tévedés történt és az amerikai fajokkal nem ismerős közönség a sok százféle hangzatos nevű tengeri közül nehezen tud választani.

Az, aki nem akar a sötétben tapogatózva sok csalódás után jutni eredményre, legjobban teszi, ha az elég bőtermő és mégis aránylag korán (szeptember-október havában) beérő prairie királyné amerikai lófogó tengerivel teszi meg első kísérletét. A Bristol már későbbben érik. Ezzel történt meg az az eset, hogy egy erdélyi tudományos kísérlettevő a Szamos folyó már hűvösebb völgyében kipróbálván, ezen tengeri be nem éredését látva, kimondta, hogy az erdélyi részben a tengeri amerikai tengerit természetesen nem tanácsos. A Maros melegebb völgyében gazdálkodó és prairie királynét termesztő gazdák ezen véleményt nem osztják,

iggy pl. az általam összegyűjtött szakvélemények között is sok prairie királynét termesztő nyilatkozik. Magam tizenöt év óta természetem anélkül, hogy egyetlenegyszer is éretlen maradt volna, de ami legjellemzőbb, járássom elég konzervatív szellemű román kisgazdái is legnagyobb részt prairie természetnek, mi a malomvamból és a környék piacain legjobban kitűnik. Hogy a prairie való áttérés nem volt hátrányomra, bizonyítja az, hogy területnagyságítás nélkül és a négyzetes miveltés előtt már göréimat 50%-kal szaporítanom kellett.

A merészebb gazdák és azok, kik nem a szemtermés eladása céljából, hanem a tengerinek csalamádé alakban való felhasználásáért akarnak hatalmas, nagyranövő fajokat természeteni, veszély nélkül vethetik a nagy lófogó féleséget, pl. a fehér amerikai tengerit, melyet Hermann vet, vagy más sárga fajokat, pl. a Golden beauty-t, mert hisz úgy is éretlenül akarják levágni.

Világos dolog, hogy aki buzát akar a tengeri után vetni, az a korábban érő fajokhoz kell, hogy folyamodjék, ha hidegebb vidéken vagy gyenge földeken gazdálkodik. De a valódi tengeritermesztő megyékben jó földön ritkán fogja a buzatermés többlete a tengerinél beálló kisebb termést pótolni, mely pl. Hermannál alsóúti és fehér amerikai tengerinél 18 és 27 q. sok évi átlagánál kilencz q.-t tesz ki, míg ezen tengerifajok árkülönbsége a piacon nem több 10-20%-nál. Ennélfogva székely, pignoletto, cinquantino és a többi ezekhez hasonló aprócsövű tengeriből nagy átlagtermést semmiféle mivelettel sem lehet várni.

Szerintem a gazda ezeket természetesen, a tengerinövényből kivonható azon nagy előnytől fosztja meg magát, hogy a nyári és őszi nap melegét a maximumig kihasználja elmulasztja.

A *tengeri termesztésénél ugyanis nem kell feledni azt*, hogy a csekély szemterméssel együtt *csekély szalmatermés* is jár, mely differencia kat. holdanként 20-at 60 q.-ból levonva, egészen 40 q.-ra is felmehet, tehát pénzben kifejezve 100 koronát is meghaladhat. Ezt már a tengerire következő buza szalmatermése többlettel nehezen pótolhatja ki.

5. Mondják mások, hogy Hermann *márczius 20-tól kezdve* már veti a tengerit, ezt nem tudjuk utánozni, tehát nem lehet olyan termésünk. Erre magának Hermannnak a szavával válaszolhatunk: „az ideális vetési idő április közepe táján van, én előbb kezdem, mert különben még májusba is belejutnék”. Ne feledjük, hogy Hermann 1907-ig még mind kézzel dugatta el tengerijét és hogy ez napszámzúke esetén végtelen hosszúra nyulhatik el. De nem vagyunk erre szorulva, mert egy 400 koronás Senior tengerifészékbe rakó géppel napi 3 kat. holdat számítva, 3 hét alatt körülbelül 50-60 holdat ültethetünk el a legnagyobb precizitással.

6. Hermann vidékének *csapadéki viszonyait a kellő meleggel olyan szerencsésen kombináltak* találjuk, hogy ez lehet a leghátrányosabb összehasonlítási pont az ő vidéke és az Alföld északi része között. Ebbe már csak bele kell nyugodnunk és más igyekezettel pótolnunk azt, amit a természet nekünk nem oszt oly bőkezűen. 27 q. átlag helyett esetleg 20 q. átlaggal is

WOHANKA FÉLE
NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK
és LOKOMOBILON.
NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!
LEGOLCSÓBB ÜZEM!
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK
WOHANKA ÉS TÁRSA.
BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!
 HELLER MÓR X.

Legujabb hazai adatok a tengeri amerikai módon való műveléséhez.

Összegejtötte: Teleki Arvéd gróf 1908 február hó.

Kísérlettevő neve	Hely	Megye	Tengeri faja	Vetés módja	Fészek-táv cm.	1 fészekben szál	Kapálás módja	Termés 1 k. holdon		Tengeriszár		Költség	
								csövesen	szemesen	épvé lett	elrakva	művelés K.	szedés K.
Gergely Károly			prairie kir.	Seniorral	70 × 70		lóval	20— q	---	---		40 korona	
"			"	Seniorral	70 × 70		kézzel	14:30 q	---	---		1/3-ában	
Pinkovits József	Szabadka	Bács	szími × masz. ar	Seniorral			lóval	16— q	10— q	---	---	40 korona	
Lederer uradalom	Csóka	Torontál	putyi	Seniorral	1 m × 80	2	lóval	18— q	---	---		1/4-ében	
Fischer Dezső int.	"	"	"	"	1 m × 90	2	"	19:68 q	---	---			15 K.
"	"	"	"	"	1 m × 1 m	2	"	18:38 q	---	---			
"	"	"	sárga bántási	"	1 m × 1 m	2	"	2— q	---	---			
"	"	"	fehér Karaguna	"	1 m × 1 m	2	"	30— q	---	---			
Deutsch Adolf	N. Bogdány	Veszprém	pignoletto × soru és szék } őszi lóf., gömb., sárga muraközi, fehér lófogu korai piros, korai lófogu	Seniorral	75 × 75	2-3	lóval	13— q	Ohioval			1/3-ért	
Schwarz Márkispán	Pa-Plága		"	Seniorral	80 × 80	2	lóval	32— q	19— q	nem lett		1/10-ért	
"	"		"	Seniorral	65 × 65	2	"	22:49 q	14— q	"		1/10-ért	360 k.h.
Szalánty Jenő	Órményészes	Alsó-Fehér.	prairie kir.	Seniorral		3	"	10:25 q	Ásványi			6 K. olcsóbb m. soros	
"	"	"	"	Drill	soros		"	8:9 q	"				
"	"	"	"	Seniorral	70 × 70	2	lóval 904	8:55 q	Husker	verem			
Kemény József báró	Maros-Némethi	Hunyad	prairie kir.	Seniorral	70 × 70	2	"	4— q	"	"			
"	"	"	"	Seniorral	70 × 70	2	lóval 905	9— q	"	"			
"	"	"	"	"	70 × 70	1	"	10— q	"	"			
"	"	"	"	"	70 × 70	2	"	25:72 q	"	"			
"	"	"	"	"	70 × 70	2	"	23— q	"	"			
Eltz gróf uradalma	Vukovár		prairie kir.	Sen. (13 db)	65 × 65	2	"	20— q	Ásványi	zsomb.		26 korona	

ideig szerzett tapasztalatom szerint — a ráfordított munkát és költséget szép haszonnal jutalmazta. Igaz ugyan, hogy a mai munkás szűk és drága munkabérlés világban nem mindenhol fizeti ki magát a természetese, de ha felesékekkel természetjük, a munkaerő-szükséglet biztosítva van és bár csak fele marad a jövedelemnek, így is érdemes a vele való foglalkozás. Párhuzamba állítva a feles hágymatermesztést a feles dohánytermesztéssel, az előbbinek az utóbbival szemben az a nagy előnye van, hogy nem igényli a költséges pajtákat és simítókat, melegágyakat nincs az ember a pénzügyörök esetleges zaklatásának kitéve és már júliusban is értékesíthető, tehát jókor kap a gazda pénzt s így nem kénytelen a cséplőgépből kikerülő gabonáját olcsóbban eladni.

Népesebb falvak mentén fekvő gazdaságokban, ahol olcsó és elegendő napszámos áll rendelkezésre, valamint ahol a tanulékonyabb és ityesmitől nem idegenkedő nép a hágymatermesztés egyes munkáit szakmányban felvállalja, érdemes azt házilag természetni, különben pedig mivel sok kézi munkát igényel, felesékekkel kell üzni azt. Ismerek egy gazdaságot, melynek kedvező fekvésénél fogva feles hágymatermesztése semmi külön befektetéssel és kiadással nem jár. A közeli faluban lakó egyes felesékek a dughagymatermesztésre annyi földet kapnak, hogy az a következő évre szükséges összes dughagymát megtermi, melyet azután az egyes természetők megkötésére szántanak télen át a szobájukban. Itt tehát elesik a hágyaszárító felállításának, berendezésének, a dughagyma kezelésének és szárításának költsége. A vezetésem alatt álló gazdaság nincs így kedvező helyzetben, a környékbeli lakosságot maradi természeténél fogva nem sikerült a nekik még újdonság számba menő hágymatermesztéshez megnyernem, mely szerintük csak asszonynak való munka, még a már évek óta meghonosodott, gépekkel és idegen munkásokkal művelt cukorrépa természetésére csak egyes munkáit sem vállalja szakmányban az idevaló tengerikapálást, kaszálást és aratást ismerő alföldi munkás. Mindezek és a berendezkedés költségei dacára a hágymatermesztés az elmúlt 2 év tapasztalatai szerint oly mérvben fizette ki magát, hogy annak természetését a neki megfelelő viszonyok között gazdaságainak melegen ajánlhatom.

A vöröshagyma természetésének úgy éghajlati, mint talajviszonyainál fogva, az Alföld felett

meg legjobban, szereti a száraz, meleg időjárást; a könnyű homok, nehéz és kötött agyag, valamint a sziktalajok kivételével minden földben megterem.

Eredeti, Makóról beszerzett dughagymát, valamint dughagymanyeréshez ugyaonnan vásárolt feketemagot rakattam, illetőleg vetettem el, miután az eladás makói kereskedők útján történik, akik pedig leginkább a makói hagymát, ennek is főleg az u. n. „leánycsöcs” alakú változatát keresik.

Egy nagy hágymatermesztő uradalomban kísérletezés folyik egy német változat: a stuttgarteri lapos, pogácsaalmaéhoz hasonló hagymának természetésével és meghonosításával. A makóinál nagyobb termést ad, de mivel ize nem kedvelt és nem áll el jól, csak mint zöld hagymát lehet értékesíteni.

Ugy a búzának, mint az árpának kitűnő előveteményként bizonyult. Ha zölden adjuk el, úgy már júliusban kerül le a földről, tehát elegendő idő van buzavetésig a talajt kellőképp bemunkálni.

Mulhatatlanul fontos az őszi mély szántás. Tavasszal extirpálás és fogasolás a feketemagvetés előtt, míg dughagymarakás előtt a fogas után még tövisboronálás, vagy könnyű hengerezés szükséges.

A hagyma természetése 3 részből áll: a dughagyma, az eladásra kerülő nagy hagyma és a dughagyma nyereséhez szükséges hagymamag — feketemag — természetéséből.

I. Dughagymatermesztés.

A hagymát mint 2 éves növényt rendszeresen nem magvetés útján, hanem a dughagyma elültetésével természetjük; ebből fejlődik ki az eladásra kerülő nagy hagyma. Két éven át kísérleteztem, hogy feketemagot ritkább sorokba vetve, kikelés után megriktivva, már az első évben piaci árúnak való hagymát nyerjek. A kísérlet azonban nem vált be, a termelt hagyma apró maradt, izét a kereskedő nem szerette, eltarthatósága gyengének bizonyult.

A feketemag drága, 1906-ban 100 kg.-ért 240 koronát kellett fizetni, 1907-ben 200 koronát, az ideit irt nem ismerem. 100 □-ölenként kézzel sűrűn vetve 8 liter, 1 kat. holdra 128 liter kell, ami körülbelül 60 kg.-nak felel meg. Átlagosan számítva, annyi 100 □-öl földet kell feketemaggal bevetni, ahány kat. holdon akarjuk az innen nyert dughagymát a következő évben kiültetni.

A vetés kora tavasszal történjék, tehát mihelyt a föld felszikkadt. Általában szem előtt

tartandó, hogy a tavasi utófagyok az elvetett feketemagnak (sem az elrakott dughagymának) nem igen ártanak. Lehet géppel rendes gabona-sortávólra vetni, de tapasztalatom szerint jobb az egyenletes sűrű kézzeli vetés. A dughagymának ugyanis nem szabad nagyra fejlődnie, a nagyobból egyrészt súlyra több dughagyma kell, másrészt nagyobb a hajlandósága felmagzani, „felbőrdözni”. Legjobb a mogyoró- és mandulanagyságu dughagyma; tehát hogy ilyen nyerjünk, oly sűrűn kell vetni a feketemagot, hogy a dughagyma ennél nagyobbra ne fejlődhessek. A kisebb, babnagyságu u. n. „Zsiga” vagy „Mikucz” hagyma az eidugdosáshoz nem jó, bár a falusi parasztasszony kapva-kap az ilyen után, mivelhogy 1 literből nagy darab földet tud kertjében berakni, tehát neki latszólag olcsóbb ilyen dughagymának vásárlása.

A vetés, mivelhogy a mag könnyű, csak szélcsendes időben történjék, inkább sűrűbben, mint ritkábban. Utána kis kézi hengerrel, melyet nagyon könnyű házilag is előállítani, a magvetés lehengergetetik.

Gondozása csak gyomlálásból áll, ami az időjárás, valamint a talaj tisztasága szerint 2-4 ízben történik. Apró iskolás gyerekeket is lehet ide használni, mint ahogy általában a hagyma műveléséhez nagyon kevés férfimunka kell.

A dughagyma érése augusztus közepén következik be és akkor szedéséhez nagy erővel kell hozzálatni, nehogy egy esetleges hosszas esőzés a földben találja, mert ilyenkor újból kihajt és értéktelenné válik. A szára ekkorra elszárad, a héj pedig pirosas. A szedés meg lehetőséggel hosszadalmas és sok munkát igényel. Az esetleges gaztól megtisztítva, a dughagyma elszáradt szárát legereblyézzük, azután a földet tisztára lesöpörjük, majd az egész terület erre alkalmas kis kapikkal felkapálva, gyerek-napszámosok kosarakba szedik a dughagymát és kisebb határokból öntik ki. Így napközben sokat száradva a meleg augusztusi naptól, estére zsákba kerül.

A dughagyma egész a decemberi fagyokig szellős, légharta helyen tartandó, majd a hideg idő beálltával a szárítóba kell rakni. Előzőleg azonban meg lesz rostálva. Én 3 osztályt csinállok. A II. osztályba kerül a mogyoró- és mandulanagyságu, ennél nagyobb az első osztályt képezi, míg a kisebb a harmadikat.

Ezután következik a lelkiismeretes eljárást igénylő szárítás. Ahol cizkot is természetnek, ott a cizrok szárításához és fehérítéséhez használt épület teljesen megfelel a célnak és így a dughagyma szárítása által a befektetett tőke

jobban kihasználják. A cziroszakálnak a szárítóban való kezelése, még a nagybani természetnél is, novemberben okvetlen befejeztetik. A kiürült szárító léczrácsaira vagy ritkás szövésű gyékényt, vagy ami még jobb, nádhaczurákat teszünk, ide lesz azután 5-6 cm. vastagon felöntve a dughagyma. A gyékény vagy nádhaczura hézagai között az épület alján körül-futó 30-35 cm. átmérőjű bádogcsövekből, melyek a kívülről tüzelhető kemence melegét a magas kémény huzatja által a szárítóban körülviszik és magukból kiadják, felszáll a meleg levegő és egyformán éri a dughagymát, melyet időnkint, különösen a feltevés első szakában, gyakran kell forgatni, hogy a meleggel érintkezés teljesen egyforma és tökéletes legyen.

Az alsó rácsra, mely a meleget legjobban és legközelebről kapja, kell a nagyobb dughagymát rakni, miután a nagyobb dughagyma husosabb, nehezebben szárad, a legfelsőre pedig a legapróbbat, mivel ennek kell a legkisebb meleg. A fűtés, melyet én szalmával végeztek, az első időben intenzívebb. A hőmérsékletnek a hagyma száradásához képest 3-4 hétig + 25° R. körül kell lenni, azután elegendő az állandó + 15° R., amit később + 10° R.-ra lehet süllyeszteni. Hajnalban és naplementkor, szeles, hideg időben éjjel is, 3-4-5 villa szalma lesz a kemencébe dugva. A szárítóban függő maximum-minimum hőmérő napontai megfigyelésével ellenőrizhetjük a fűtés lelkiismeretes és hiánytalan végzését.

A szárító belsejében, annak alján körül-futó és az épület mellő szűfalán a magas kéménybe torokló bádogcsöveket, hogy a meleget egyenlően és hosszabb ideig sugározzák ki, téglaburkolattal véttem körül, a kéményen pedig közel a végéhez egy könnyű kezeléssel elzáró lemezt alkalmaztam, melylyel, mihelyt a frissen berakott szalma füstje elszállott, a meleg elillanása megakadályozható. Így tehát egyenletes meleg marad a szárítóban, ami a tüzelőanyagmegtakarításon kívül még azért is fontos, mert a nagy meleg utáni kihűlés ártalmas a dughagymának. Látjuk ugyanis, hogy a rossz-szal, vagy alig szárított, vagy a kihűlt kemenczebeli dughagyma lassankint kicsirázik, miáltal a tavaszi elrakáshoz hasznavehetlenné válik.

Mihelyt a dughagyma elveszti fénylő színét és homályos, fogása pedig teljesen száraz lesz, lassankint alacsonyab hőfokon lehet tartani a szárítót. A dughagyma azonban egészen az elrakásig a szárítóban marad. Jól van szárítva a dughagyma, ha a külső 3-4 burkoló levele könnyen leválik és az ujjak közötti nyomásra megroppan.

A termés kedvező viszonyok között kataszteri holdankint 50-80 métermázsra, melyből a kezelés alatt tavaszig mintegy 30-40, sőt 50% be-szárad (tavaly nálam 54% volt az apadás), ezen veszteség nagysága mindig attól függ, mennyire volt megérve a szedőkor a dughagyma.

Kezdő természetvásárolhat dughagymát egyes nagyobb hagymatermesztő gazdaságoktól, de leginkább Makón fedezheti szükségletét, ahol ennek oly állandó piacza van, mint máshol például a baromfinak. Tavaly és 2 évvel ezelőtt február végén 100 kg. dughagymáért 25 korona

átlagárt kellett fizetni, az idén, Makó környékének rossz termése folytán, kétszeres ára van.

Termelési mérleg az 1905-ik évben:

	korona
1. 1. kat. holdra vetőmag 60 kg. a 2 K.	40
2. 2-szeri gyomlálás a 30 K.	144
3. Főszedés 100 □ ölenkint 8 K.	60
4. Talajelőkészítés és egyéb fogatos munka	128
5. Szárítás és kezelés	10
6. Földhaszonbér	50
1 kat. hold dughagyma összes költsége	32

60 q. termés mellett, ha tavaszig — sokat számítva — 50% be-szárad, a megmaradt 30 q. előállítás költsége 424 korona, vagyis 1 q. 14'13 koronába kerül. Amidőn oly magas a szárított dughagyma ára, mint most már 2 év óta, nagyon is érdemes a szükségletet magunknak természetni, részben pénzügyi szempontból, részben, hogy megbízható dughagymánk legyen. Eladási célra a Makótól messzebb fekvő gazdaságoknak már kockázat lenne dughagymát természetni, mert ha alacsony az ár, úgy bajosan jövünk ki vele, de meg mivel a dughagyma nem képez szoros értelemben vett piaci árut és ha tavaszszal nem tudjuk eladni, miután nem eltartható, teljesen elveszti értékét.

Termesztési mérleg az 1906-ik évben:

	korona
1. Vetőmag 60 kg. a 2 K.	120
2. 3-szeri gyomlálás a 30 K.	90
3. Főszedés 195 napszám	138
4. Talajelőkészítés és egyéb fogatos munka	10
5. Szárítás és kezelés	50
6. Földhaszonbér	32
1 kat. hold dughagyma összes költsége	440

A szedés augusztus 28-án végződött be, nagyon jó eredménnyel: 1 kat. holdon 104 métermázsra termett. 50% be-száradást számítva, a maradt 52 q. előállítás költsége 220 korona, vagyis 1 q. 4 korona 20 fillérbe került. Ugyanekkor: 1907-ik év április elején Makón 25 korona volt 1 q. szárított dughagyma ára.

Krón Dénes.

TRÁGYÁZASTAN.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

Rétek trágyázása.

Csak pár éve annak, hogy megdült az a teoria, mely szerint a rétre csakis foszforsav- és káli-trágya adandó, mert állítólag a ré talajában lévő humusz bomlása, továbbá a rajta diszoló pillangósok és egyéb természeti források elegendő nitrogént juttatnának a füveknek. Mig ugyanis a teoria azt állította, hogy a rétre trágyalevet, állótrágyát és hasonló nitrogéntartalmu szerves eredetű trágyákat vagy chilisalétromot és kénsavas ammoniákat adni sem nem gazdaságos, sem nem szükséges, addig a gyakorlati gazdák azt észlelték, hogy a csak foszforsav, illetve káli-foszfátrágyákkal ellátott rétek termése bizonyos ideig fokozódott ugyan, de nemsokára a trágyázatlan rétek termésénél is jobban aláhanyatlott. Könnyű ennek a magyarázata: a foszforsav- és káli-trágyával meghajtott

növényzet a talajból több nitrogént vesz fel, mint amennyit a ré természetes nitrogénforrásai beléjuttatnak és a minimum törvény értelmében a talajban lévő nitrogénkészlet elfogyásával a termések is csökkennek; akármennyi foszforsav- és káli-trágyát juttatunk a növényzetnek, az csak annyira bír kifejlődni, amennyire azt a talajban lévő nitrogén mennyisége megengedi. Ma tehát már a rétek trágyázásának elmélete úgy hangzik, hogy *maximális szénaterméceket rétről állandóan csakis úgy érhetünk el, ha agyagtalajú réteken a foszforsav-, homok- és tőzegtalajú kaszálókon pedig a káli-foszfátrágyán kívül a réti növényzetének nitrogén-trágyát is juttatunk.*

A füveseknek szerves eredetű trágyákkal első sorban trágyalével való ellátása, amely eljárást az utolsó időben sokan kifogásolták, teljesen helyes dolog, ameddig az tulságba nem hajtatik, mert akkor a termett széna minőségét a fű eldurvulásával, a leveles növények terjedésével és a pillangósok pusztulásával nagyon rontja.

Ahol azonban trágyaléből, komposztból vagy állótrágyából stb. nem jut elég vagy éppen-séggel semmi a rétre, felmerül az a kérdés, vajjon a drága mesterséges nitrogén-trágyák, mint a chilisalétrom és kénsavas ammoniák alkalmazhatók-e jövedelmezően az aránylag kevés értékű termést szolgáltató kaszálókon is?

Nemcsak a külföldi, hanem a hazai tapasztalatok is kimutatták azt, hogy a foszforsav-, illetve káli-foszfátrágyázással kapcsolatosan még réten is a drága nitrogén-trágyák és pedig a mi viszonyaink között első sorban a chilisalétrom sokkal-módval nagyon is jövedelmezően alkalmazhatók.

Az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás a rétek chilisalétromozásával a másik két trágyával kapcsolatosan 1904-ben és 1907-ben végzett nagyobb-szabású kísérletezést. A gazdák-nak élénk emlékezetében lesz még, hogy e két év mennyire kedvezőtlen volt a füvesekre, úgy hogy a kísérletek kedvező eredményt legkevésbé sem lehet a kedvező időjárásnak betudni, hanem inkább az a remény kecséget, hogy normális időjárásban még nagyobb sikerre lehetünk elkészülve.

E kísérletek eredményére nézve rövidesen csak annyit említnék fel,*) hogy a kat. holdankinti szénatermést fokozta 1904-ben 21 eset közül:

	Az alaptrágya + chilisalétrom	Az alaptrágya + chilisalétrom
100-200 kg.-mal a kísérletek	31.25	—
200-500 "	25.00	37.5
500-1000 "	43.75	50.0
1000 kg.-on felül	—	12.5

1907-ben pedig 39 eset közül:

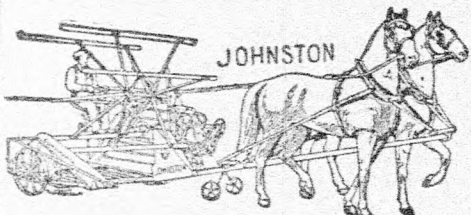
0-200 kg.-mal a kísérletek	46.15	17.95
200-500 "	25.65	33.35
500-1000 "	25.65	25.65
1000 kg.-on felül	2.55	23.05

Szóval ez összeállításból világosan kitűnik az, hogy átlag sokkal nagyobb termésfokozáso-

*) Részletesebben a Kísérletügyi Közleményekben jelentek, illetve jelennek meg a jelentések ezekről a kísérletekről.

JOHNSTON

mélyvágású fűkaszálogépei
marokrakó aratógépei
és kéveköto szénaforgató és szénagyűjtőgépei

a legjobbak a világpiacon és kiválóan alkalmasak a magyar viszonyokra. A Johnstonspek dőlt, kavardott gabonában is jó munkát végeznek s feltűnően csekély vonóerőt igényelnek.

A gépek szerkezetének tökéletességéért s anyaguk elsőrendű voltaért készséggel szavatolunk.

Vezérképviselő és főraktár: **Bächer Rudolf Melichar Ferencz** czégnél
BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Tessék ismertető leírást ké rni.

Tessék ismertető leírást ké rni.

kat érünk foszfátrágya rétek. Ez 1907-ben p

Az alaptrágya

Az alaptrágya

fokozta a

a chilisalé

kg.-mal em

noha az id

felette ross

Az állon

holdankint

mazott. A

nagy men

lesen adar

kat. holdan

ennél jóva

ki fogja m

a következ

A kat. p

Benedeken

Kehidán

Nagysáron

Szent-Dienes

Kisigmándor

Csokonyán

Gyöngyöshá

Szalattapus

Komáromban

Akaszó pus

Jobbházán

Rimaszomb

A chilis

együtt —

leteket le

tisztán cs

val a rétr

nem bírta

trágyázási

romot is. l

Csokonyán

csakis kál

beállítva,

miatt kör

vezethet

trágya ser

világosan

rom kellet

tos eredm

A chilis

gazdának

sav- és ká

mal, a me

a chilisalé

*) 1904-be

a chilisalé

külső körül

alatt érvény

ezeket az

chilisalétron

állhat ily

juthat érv

gyakorlatba

vissza, mint

mitjuk be.

LOK

TALA

A MA

kat érünk el a réten, ha foszforsav- és kálifoszfatrágyán kívül chilisalétromot is adunk a réteknek. Ezt bizonyítja az is, hogy 1904-ben 26, 1907-ben pedig 48 kísérlet átlagában:*)

	1904-ben	1907-ben
	kiogrammal	
Az alaptrágya	260	289
Az alaptrágya + chilisalétrom	455	524

fokozta a kat. holdankinti szénatermést, vagyis a chilisalétrom 1904-ben 195, 1907-ben 235 kg.-mal emelte a kat. holdankinti szénatermést, noha az időjárás majdnem az egész országban felette rossz volt a füvesekre.

Az állomás 1904-ben a chilisalétromból kat. holdankint 40, 1907-ben pedig 53 kg.-ot alkalmazott. A kísérletekből kiűnt az is, hogy ily nagy mennyiségben a chilisalétrom csak kivételesen adandó, átlag elegendő, ha évente és kat. holdankint 25—30 kg.-ot alkalmazunk. De ennél jóval nagyobb mennyiség alkalmazása is ki fogja magát fizetni egyes réteken, mint azt a következő egynehány példa mutatja:

		az alaptrágya		
		az alaptr.	+ a chilisal.	
		chilisalétrom	javára:	
Benedeken	(1904)	613 kg.	1941 kg.	1328 kg.
Kehidán	(1904)	425 "	831 "	406 "
Nagysáron	(1907)	720 "	1313 "	593 "
Szent-Dienesen	(1907)	1133 "	2066 "	939 "
Kisigmándon	(1907)	267 "	1167 "	900 "
Csokonyán	(1907)	107 "	120 "	1173 "
Gyöngyóshalászon	(1907)	533 "	1600 "	1067 "
Szalatnyapusztán	(1907)	122 "	762 "	640 "
Komáromban	(1907)	124 "	960 "	836 "
Akasztó pusztán	(1907)	180 "	748 "	568 "
Jobbaházán	(1907)	609 "	1134 "	525 "
Rimaszombatban	(1907)	295 "	733 "	438 "

A chilisalétrommal tehát — alaptrágyával együtt — egyes réteken bámulatos terméstartományokat lehet elérni, oly réteken is, hol eddig tisztán csak foszforsav-, illetve kálifoszfatrágyával a rétek nitrogénhiánya miatt eredményt nem bírtak felmutatni. Azért ajánlatos a rétrágyázási kísérletekhez belevonni a chilisalétromot is. Ha pl. Kisigmándon, Szalatnyapusztán, Csokonyán, Komáromban és Akasztópusztán csak kálifoszfatrágyával lett volna a kísérlet beállítva, az ennek a trágyának csekély hatása miatt könnyen arra a téves következtetésre vezethetett volna, hogy a rétre nem ér a műtrágya semmit sem, holott a kísérlet eredménye világosan azt mutatja, hogy csak a chilisalétrom kellett oda, hogy részben igazán bámulatos eredményre vezessen a műtrágya.

A chilisalétrom alkalmazásánál azonban a gazdának óvatosságnak kell lennie; míg a foszforsav- és kálitrágyát, különösen az első alkalommal, a maximumban jó, ha adja a rétéjére, addig a chilisalétromot csak a minimumban szabad

*) 1904-ben 5, 1907-ben pedig 9 helyen nem juthatott a chilisalétrom, illetve a többi műtrágya kedvezőtlen külső körülményeknek, elsősorban a szárazság behatása alatt érvényre. Igazság szerint az átlagok kiszámításába ezeket az eseteket is belevettük, mert a gyakorlatban a chilisalétrom alkalmazásánál máshol és máskor is beállhat ily okok folytán az, hogy a chilisalétrom nem juthat érvényre. Az így kiszámított átlag tehát a nagy gyakorlatban elérhető eredményt jobban tükrözteti vissza, mintha az eredménytelen kísérleteket nem számítottuk be. Gy.

meg adni; míg az előbbi két trágyának a hatása ugyanis kihat évekre is és nem megy a talajból — figyelembe vehető módon — veszendőbe, addig a nagyon is drága chilisalétromot a talaj nem köti le és abból a mélybe való mosatás által veszteségek állhatnak elő akkor, ha feleslegben adunk belőle. A gazdának tehát kísérletezéssel kell megállapítania azt, hogy van-e rétéjének szüksége a nitrogénpótlásra és ha igen, — és amennyiben az trágyázással, komposztal stb. nem fedezhető — mennyi chilisalétromot adjon holdanként? Minél kevesebb a rét talajában a humusz, minél jobban lett az egyoldalú foszforsav- vagy kálifoszfatrágyázással nitrogénben zsarolva, minél jobb és minél bővebben termő a rét növényzete, minél csapadékosabb éga'j alatt fekszik, minél több kaszálást nyújt, annál többet várhatunk a chilisalétromtól és annál többet adhatunk belőle. Humuszban nagyon gazdag, vagy tözeges réteken, vagy oly réteken, amelyek szerves trágyát rendszeresen kapnak, vagy nagyon elgyomosodott stb. réteken nem igen fog a chilisalétrom hatni. Nem juthat érvényre kedvezőtlen időben, főleg nagy szárazságban sem, de még a mi szárazságra hajló viszonyaink közt is figyelembe jöhet a chilisalétrom, mert mint azt nem egy kísérletező hangsúlyozta, a chilisalétrom a legjobb védelem a réten a szárazság ellen, mert a vegetációt előmozdítva, a növényzetet a téli nedvesség, illetőleg egyes kiadóbb esők jobb kihasználására képesíti. Bebizonyosodott az is, hogy a chilisal. a réti növényzetnek rendszerint sekélyen ülő gyökérzetét a mélybe csalja le maga után, t. i. amint a nedvesség a le nem kötött salétromot lassan az altalajba viszi, utána mennek a gyökerek is. Kifűnt az is, hogy szárazságra hajló viszonyaink közt ezélszerű a chilisalétrom adagot két részletben adni: az egyik részletet — az egész adag felét vagy kétharmadát — tavasszal akkor, mikor a vegetáció megindul, — előbb nem, mert a csapadék kilugozhatja — a másik adagot pedig az első kaszálás után, feltéve, hogy van kilitás sarjura. Ha nincs, a chilisalétromot megtakaríthatjuk.*)

A chilisalétrommal végzett kísérletek 1905-ben való megfigyelése — újabb chilisalétrom adag nélkül — kimutatta azt az érdekes dolgot is, hogy a chilisalétromnak lehet számbavehető nagy utóhatása is a rákövetkező évben. Számadatokkal nem akarom fárastani újból az olvasót, csak annyit kívánok ez utóhatás megértésére felhozni, hogy az esetben, ha valaki azt állítja is, hogy az első évben fel nem használt chilisalétrom a második év számára veszendőbe megy, annak annyit mégis el kell ismernie, hogy az esetben, ha a chilisalétrom a rét növényzetének gyökereit a mélybe csalja, azonkívül a réten előforduló jó füvek elterjedését előmozdítja, a chilisalétromnak legalább közvetett utóhatása mégis lehet.

A chilisalétrom alkalmazásánál azonban ne feledkezzünk meg arról, hogy az agyagtalaju

*) A chilisalétromot csak száraz időben szabad fűre kiszórni. Kiszórása előtt el kell aprítani és jobb elosztódása végett ajánlatos száraz földdel vagy homokkal összekevertetni. Arról se feledkezzünk meg, hogy a chilisalétrom tűzveszélyes és ha az állat megnyalja, könnyen megmérgeződhet tőle.

réteken csakis foszforsav-, tözeg- és homoktalajuakon pedig csak kálifoszfatrágyával együtt fog megfelelő sikerre vezetni. A Thomas-salakról katasztrális holdankint 200—300 kilogramm, a 40%-os kálitrágyából pedig 75—100 kilogramm alkalmazandó katasztrális holdankint, mely mennyiség 2—3 évre elegendő szokott lenni. Alkalmazható a Thomas-salak helyett nagyon jól a szuperfoszfát is a réteken (150—200 kilogramm); ezt azért említjük fel, mert akkor, ha tavasszal alkalmazhatjuk csak a műtrágyát, jobb a Thomas-salak helyett a szuperfoszfát annyiban, hogy könnyebb oldható képessége miatt kevesebb csapadék is jól eloszlatja a talajban, de rendszerint legjobb a foszforsavtrágyákat már ősszel, vagy télen kiszórni a rétre.

Arról sem szabad megfeledkezni, hogy gondozatlan, főleg vizenyős és elgazott réteken műtrágya kellő hatást nem fejthet ki. Ne várjunk továbbá a rétre adott műtrágyától mindig azonnal hatást, mert gyakori tapasztalat, hogy a műtrágya csak a második évben, sőt gyakran csak akkor hat, mikor másodszor adjuk. Különösen ott lesz a hatás kezdetben kisebb, hol a műtrágyának előbb a gyeperőséget kell átalakítania és a jobb és bővebben termő füvet és heréket kell elszaporítania.

De ha a műtrágya már hat, írjuk a javára nemcsak a szénaterméstöbbletet, hanem vegyük figyelembe azt is, hogy az okszerűen alkalmazott műtrágya a széna összetételét, minőségét és tápláló értékét is jelentékenyen javítani szokta. Gyárfás József.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A darált csövestengeri takarmány-értékéről.

A tengerinek egy eddig még kevésbé használatos etetési módja az, hogy azt csövestül megdarálva adjuk állatainknak. A szakirodalomban ezen kérdést először E. Pott vetette fel 1897-ben, ki a németországi takarmányinség alkalmával ajánlotta, hogy azt csövestengeridarának Magyarországból alacsony vám melletti behozatala által kellene enyhíteni. Miután ezen eszme a szaksajtó útján ismeretesebb lett, gazdáink is érdeklődéssel fordultak feléje.

Hogy a csövestengeridara igen kedvező összetételű takarmány, elemzési adataiból könnyen felismerhető. Nyersrosttartalma a tengerivel szemben első sorban oly állapot részére teszi becses takarmánnyá, melyeknél a tengeridara cellulozehiány folytán könnyen lehet oka renyhe emésztésnek s ezzel kapcsolatosan hasmenésnek. Ez a szempont különösen növendék-, tenyész- és hizósértések számára tenné igen értékes takarmánnyá a csövestengeridarát. Hasonlóképpen igen jó eredménnyel etethető lóval és kerdőzövel, melyeknek takarmányában a széna-adagot csövestengeridara etetése által lehetne csökkenteni. Cselkó ló számára jó zabpótléknak tartja a csövestengeridarát, mely nem puhítja, nem izzasztja és hizlalja annyira a lovat, mint tiszta tengeri. Figyelemre méltó az a körülmény is, hogy csövestengeridara kevésbé romlékony

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

mint tiszta tengeridara, úgy, hogy zsákban vagy padláson könnyebben is tartható el.

A csövestengeridara tápláló értékéről eddig nem állottak adatok rendelkezésünkre. A csutka- és szemtartalomtól nem lehet azt kiszámítani, miután ezeknek aránya nagy mértékben ingadozik. Pótt a csutka mennyiségét 25%-nak, Cselkő 21%-nak veszi fel. Ezen adatokkal szemben 5 tengerifajtában, mely Teleki Arvéd gróf drassói uradalmából származott, a csutka mennyiségét a következők találtam:

A tengeri sulya	Csövek száma sulya grammokban	Szem sulya	Csutka sulya %ban
Golden beauty	10 2853	2432	421 14.8
Amerikai lófogó	12 2953	2331	622 21.0
Putyi	19 2939	2395	544 18.5
Prairie királyné	16 3006	2538	468 16.2
Székelly	28 3002	2533	469 15.6

A kísérleteinkben etetett csövestengeri 24.96% csutkából és 75.04% szemből állott. Ezen számokból kitűnik, hogy a csutka és szem aránya tág határok között változhatik.

Hogy a csövestengeridara tápláló értékét megismerjük, 1906-ban 2 juhban kihasználási kísérleteket végeztem. Miután nem lehetett előre megmondani, vajjon az állatok a durva vagy finom darát nem használják-e ki különbözően, 1 kísérlet durva, 1 kísérlet finom csövestengeridarával lett végezve.

Az etetett csövestengeridara kémiai összetétele a következő volt:

Viztartalom	16.00%
Szárazanyag	84.00%
Szerves anyag	82.89%
Hamu	1.11%
Nyers protein	7.70%
Tiszta protein	7.59%
Nyers zsír	3.39%
Nyers rost	12.26%
N-mentes kivonható anyag	59.44%
Pentosan	10.50%
Energia	465.60 Cal. 391.10 Cal.

A csövestengeridarával végzett 4 kihasználási kísérlet eredményeit egymással összehasonlítva, első sorban arról nyertünk felvilágosítást, miként lett az állatokban kihasználva.

Főszivódott	Durva csövestengeridara s z á z a l é k b a n				Átlag
	XV. juh	XVI. juh	XV. juh	XVI. juh	
szárazanyagból	71.3	70.3	70.1	67.6	69.8
szerves anyagból	72.3	71.0	70.9	68.4	70.6
nyers proteinből	41.3	43.9	42.8	47.6	43.9
tiszta proteinből	42.6	45.4	44.2	49.6	45.4
nyers zsirjából	80.9	78.8	84.7	84.3	82.2
nyers rostjából	66.7	63.4	53.3	47.2	55.1
N-mentes kivonható anyagból	77.0	77.3	78.1	74.9	76.9
pentosanból	57.4	46.9	48.9	40.2	48.4
energiatartalmából	70.4	69.0	69.8	67.1	69.1

A durva és finom darával végzett kísérletek adatai szerint az állatok egyenlő módon használták ki a finom és durva csövestengeridara táplálóanyagait.

A nyers kémiai összetételéből, valamint a kihasználási együtthatókból kiszámíthatjuk az emészthető táplálóanyagok mennyiségét.

Emészthető szárazanyag	A csövestengeri-darabban (14% vizt.)	A csöves engeridara szárazanyagában
szerves anyag	61.03%	69.80%
nyers protein	3.46%	4.02%
tiszta protein	3.44%	4.00%
nyers zsír	2.83%	3.29%
nyers rost	6.82%	7.93%
N-ment k.anyag	46.75%	54.37%

A csövestengeri nyers energiataralmából az állatokban átlag 56.97% lett értékesítve. Eszerint 1 kg. 14% viztartalom mellett 2274 Cal., 1 kg. szárazanyag pedig 2644 Cal. értékesíthető energiát tartalmaz. 1 kg. 14% vizet tartalmazó csövestengeridara 586 keményítőértéket képvisel, 1 kg. szárazanyag keményítőértéke 68.24.

Hasonlítsuk össze a csövestengeri és tengeridara kihasználására és értékesítésére vonatkozó adatokat egymás között:

Juhban felzivadott	Csövestengeridara	Tengeridara	Különség
a szárazanyagból	69.8%	80.5%	+ 10.7
a szerves anyagból	70.6%	80.6%	+ 10.0
a nyers proteinből	43.9%	55.3%	+ 11.4
a tiszta proteinből	45.4%	55.4%	+ 11.0
a nyers zsirból	82.2%	85.5%	+ 3.3
a nyers rostból	55.1%	51.2%	- 3.9
a N-mentes kiv. anyagból	76.9%	84.3%	+ 7.4
a pentosanokból	48.4%	63.5%	+ 15.1
az energiataralmából	69.1%	78.5%	+ 9.2

A csövestengeridara táplálóanyagainak energiataralmából értékesült 56.97%, a tengeridarából 62.9%, tehát 6%-kal több. Összehasonlítunk azt mutatja, hogy a csövestengeri táplálóanyagait jóval rosszabbul használták ki és értékesítették, mint a tengeri. Ez a körülmény kérdésessé teszi, vajjon a csövestengeri etetés egyáltalában gazdaságos-e? Hogy erre a kérdésre választ nyerjünk, számítsuk ki, mennyi emészthető táplálóanyagot tartalmaz 100 gr. csövestengeri szárazanyag és mennyi foglaltatik annak szemből álló részében, ha azt egymagában a csutka nélkül etetjük. Kísérleti csövestengerink kerek számban 25% csutkából és 75% szemből állott. A hazai tengeri átlagos összetételéből, valamint a fenti kihasználási együtthatókból kiszámíthatjuk, mennyi emészthető táplálóanyag van a 75 rész tengeriben, melyet 100 gramm csövestengeri-szárazanyag tartalmazott. Az adatok a következők:

Emészthető	100 gr. csöves-tengeri szárazanyagban	75 gr. teng. szárazanyagban	A csövestengeriben több vagy kevesebb
Szerves anyag	69.70	59.51	+ 10.19
Nyers protein	4.03	5.00	- 0.97
Tiszta protein	4.00	4.81	- 0.81
Nyers zsír	3.31	3.42	- 0.11
Nyers rost	8.04	0.87	- 7.17
N-mentes kiv. anyag	54.51	49.91	+ 4.60
Pentosan	6.5	3.17	+ 2.88
Energia	321.7 Cal.	267.5 Cal.	+ 54.2 Cal.

100 gr. száraz csövestengeriben van 264.9 értékesíthető energia, 75 gr. tengeri-szárazanyagban pedig 214.9 Cal., tehát 50 Cal.-val kevesebb.

100 kg. csövestengeridara-szárazanyag képvisel 68.4 keményítőértéket, 75 kg. tengeridara-szárazanyag képvisel 62.4 keményítőértéket. A különbség tehát 6.0 keményítőérték, melyet a csövestengeridara csutkatartalma képvisel. Eszerint 100 kg. tengericsutka-szárazanyag 24.0 keményítőértéket, ugyanannyi tengericsutka

14% viztartalom mellett 20.6 keményítőértéket képvisel, mely érték Kellner értékével igen jól egyezik, amennyiben ő 21.1 keményítőértéket tulajdonít 100 kg. tengericsutkának.

Ily módon ismerjük az olyan csövestengeri táplálóértékét, melynek csutkatartalma 25%. Hogy ez az érték nem általánosítható, az az első pillanatra szembetűnő, hiszen nem szenved kétséget, hogy a csövestengeridara táplálóértéke első orban a csutka és szem viszonylagos mennyiségétől függ. Ez okból kívánatos, hogy megismerjük, mennyire változik a csövestengerinek összetétele különböző csutkatartalom mellett. Hogy ezt kiszámíthassuk, ismernünk kell a szem és a csutka összetételét. Állomásunkon eddig elemzett csutkák szárazanyaga a következő összetétellel bír:

	Kísérleti	Golden beauty	Prairie királyné	Putyi	Székelly	Átlag
Szerves anyag	98.85	98.61	99.14	99.00	98.48	98.82
Nyers protein	2.21	2.84	1.78	1.75	2.53	2.22
Tiszta protein	2.21	2.09	1.52	1.49	1.83	1.95
Nyers zsír	0.86	0.67	0.43	0.36	0.46	0.51
Nyers rost	39.03	34.14	38.40	39.80	38.83	38.05
N-mentes kiv. anyag	57.00	60.96	58.48	57.03	56.86	58.04

A hazai tengeri szárazanyagának átlagos összetétele 96 elemzésünk alapján:

Szerves anyag	98.56%
Nyers protein	12.03%
Tiszta protein	11.60%
Nyers zsír	5.33%
Nyers rost	2.27%
Nitrogénmentes kivonható anyag	78.93%

Ezekből az adatokból kiszámíthatjuk a csövestengeri összetételét 14-25%-ig terjedő csutkatartalom mellett. Az adatokat 14% viztartalmu csövestengerire és annak szárazanyagára számítottam ki. (Lásd az 575. oldalon lévő táblázatot.)

Ezek az értékek arról győznek meg bennünket, hogy a csövestengeri táplálóanyagokban gazdag abrakanyagok közé tartozik. Értéke magától értetődik annál nagyobb, minél kisebb a csutkatartalom. A tengericsutka egymagában ma nálunk még mindig csak tüzelőanyag, melyet ritkább esetben használnak takarmánynak. Megőrlése egyelőre oly költségekkel jár, melyekkel annak takarmányértéke nines arányban. Másrészt állanak a viszonyok csövestengeri darálásánál. Ha ugyanis ennek őrleési költségeit ki akarjuk számítani, úgy a kapott értékből levonásba kell hozni a tengeriszemek lemorzsolásának költségeit. Ha a különbség nem nagy, akkor a csövestengerinek megőrlése mindenképpen kívánatosnak mondható, miután ennek etetése folytán a polyvával és szeszkával takarékosabban bánhatunk. Mivel a csövestengeri darálására vonatkozó kiadásokról megbízható összehasonlítható értékek nem állanak rendelkezésünkre, csakis különféle géppárák árjegyzékéből tájékozódhatunk a csövestengeridarálók, tengerimorzsolók és darálók munkaképességéről. Ezekre az adatokra azonban annál kevésbé lehet támaszkodni, miután a hajtóerő költsége más-más helyen különböző lesz. Ez okból leghelyesebb, ha a kétféle dara

Csutkatartalom
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

A csövesanyagok mekező össze

Csutkatartalom	Szerves anyag
14	59.88
15	59.83
16	59.88
17	59.88
18	59.87
19	59.87
20	59.87
21	59.86
22	59.86
23	59.89
24	59.86
25	59.86

előállításí kő el irányadó mennyiségű tengeriből é hogy kerül bíró (20%) viztartalom visel. 1 m tengeri kem számban 13 táplálóértéke dara. Ha te lása nem tengeridara zolás költs a csöveste kell mondan egy részét mányozási e

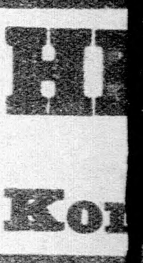
GAZ
Rova

A selypi barkóirtásról 1907. évi jelenését szá

A selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált takarmányrépamagnak manapság sem párja, sem konkurrencziája nincs. **Kapható:**

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari **Budapesten.** magkereskedésében

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡

Csutkatartalom	A légszár az anyag összetétele						A szárazanyag összetétele					
	Szerves anyag	Nyers protein	Tiszta protein	Nyers zsír	Nyers rost	N-mentes kivonható anyag	Szerves anyag	Nyers protein	Tiszta protein	Nyers zsír	Nyers rost	N-mentes kivonható anyag
	s z á z a l é k											
14	84.80	9.16	8.81	4.00	6.26	65.28	93.63	10.65	10.25	4.65	7.28	76.05
15	84.80	9.07	8.73	3.91	6.57	65.20	93.62	10.65	10.15	4.51	7.64	75.82
16	84.80	8.99	8.64	3.92	6.38	65.01	93.62	10.46	10.05	4.56	8.00	75.62
17	84.80	8.91	8.57	3.88	7.18	64.83	93.62	10.36	9.93	4.51	8.35	75.40
18	84.80	8.82	8.48	3.84	7.48	64.66	93.61	10.26	9.86	4.46	8.71	75.18
19	84.80	8.74	8.39	3.80	7.80	64.48	93.61	10.16	9.77	4.42	9.07	74.96
20	84.80	8.65	8.31	3.76	8.11	64.31	93.61	10.06	9.68	4.36	9.43	74.76
21	84.80	8.57	8.23	3.72	8.41	64.14	93.60	9.97	9.57	4.32	9.78	74.53
22	84.79	8.49	8.14	3.68	8.72	63.97	93.60	9.87	9.47	4.27	10.14	74.32
23	84.79	8.40	8.06	3.64	9.03	63.79	93.60	9.77	9.37	4.22	10.50	74.11
24	84.79	8.32	7.99	3.60	9.34	63.62	93.60	9.67	9.27	4.17	10.86	73.90
25	84.78	8.24	7.82	3.58	9.64	63.45	93.60	9.58	9.18	4.13	11.21	73.68

A csövestengeri kihalásnál együtthatóiból kiszámíthatjuk az abban foglalt emészhető táplálóanyagok mennyiségét, valamint az azok által képviselt keményítőértéket. Az adatokat a következő összeállítás tartalmazza:

Csutkatartalom	Emészhető táplálóanyag a légszár az anyagban (viztartalom 14%)							Emészhető táplálóanyag a szárazanyagban						
	Szerves anyag	Nyers protein	Tiszta protein	Nyers zsír	Nyers rost	N-mentes kivonható anyag	Keményítő-érték	Szerves anyag	Nyers protein	Tiszta protein	Nyers zsír	Nyers rost	N-mentes kivonható anyag	Keményítő-érték
	s z á z a l é k													
14	59.88	4.02	4.00	3.28	3.45	49.13	60.95	69.63	4.67	4.65	3.82	4.01	57.13	70.87
15	59.83	3.98	3.96	3.26	3.62	49.02	60.83	69.63	4.63	4.61	3.79	4.21	57.00	70.73
16	59.88	3.95	3.92	3.23	3.79	48.91	60.70	69.63	4.59	4.56	3.75	4.41	56.88	70.58
17	59.88	3.91	3.89	3.19	3.93	48.82	60.57	69.63	4.55	4.52	3.71	4.61	56.76	70.43
18	59.87	3.87	3.85	3.16	4.14	48.70	60.44	69.62	4.50	4.48	3.67	4.81	56.64	70.28
19	59.87	3.84	3.82	3.12	4.30	48.61	60.30	69.62	4.46	4.44	3.63	5.00	56.53	70.12
20	59.87	3.80	3.78	3.08	4.47	48.52	60.17	69.62	4.42	4.39	3.58	5.20	56.42	69.96
21	59.86	3.77	3.73	3.05	4.64	48.40	60.03	69.61	4.38	4.34	3.55	5.40	56.28	69.80
22	59.86	3.72	3.70	3.02	4.82	48.30	59.91	69.61	4.33	4.30	3.51	5.61	56.16	69.68
23	59.86	3.69	3.66	2.98	4.99	48.20	59.77	69.61	4.29	4.25	3.47	5.80	56.05	69.50
24	59.86	3.66	3.62	2.95	5.14	48.11	59.64	69.61	4.25	4.21	3.43	6.00	55.95	69.35
25	59.86	3.62	3.59	2.92	5.31	48.01	59.51	69.61	4.21	4.17	3.39	6.19	55.83	69.20

előállítás költségeinél azon szempontot fogadjuk el irányadónak, hogy bizonyos meghatározott mennyiségű táplálóanyag előállítása csövestengeriből és tengeriszemből ugyanannyiba kell, hogy kerüljön. Az átlagos csutkatartalommal bíró (20%) csövestengeri métermázsája 14% viztartalom mellett 60.2 keményítőértéket képvisel. 1 métermázsája ugyanolyan viztartalmu tengeri keményítőértéke 80.6. Ezek szerint kerek számban 134 kg. csövestengeridara ugyanolyan táplálóértéket képvisel, mint 100 kg. tengeridara. Ha tehát 134 kg. csövestengeri megdarálása nem kerül sokkal többbe, mint 100 kg. tengeridara előállítása — beleértve a lemorzsolás költségeit is — a megjelölt esetekben a csövestengeridara etetését gazdaságosnak kell mondanunk. Ilyen módon csutkatermésünk egy részét előnyösen használhatjuk fel takarmányozási célokra. *Weiser István dr.*

GAZDASÁGI ROVARTAN.
Rovatvezető: Jablonowski József.

A selypi barkóirtás.

A selypi permetezésről, helyesebben a répa-barkóirtásról szóló közleményt t. szerzője még 1907. évi június havában írta meg, de megjelenését szántszándékkal késleltettem. Most, a

répavetés elődelén idő- és alkalmoszerű a dolog, holott nyáron aratás idején talán észrevétlenül maradt volna.

A cikkely értékes annyiban, amennyiben újabb adatokat nyújt a védekezés költségeire. E cikkely megerősíti azokat a régebbi számokat, hogy 1 kat. hold répa megvédése, történjék a védekezés bármilyen módon, 8 K. átlag körül forog. Ez az összeg nem olyan nagy, hogy az a védekezés révén nemcsak nem térülne meg, hanem még busás haszonnal jár, ha sikerül az első vetésű répat megmenteni és ha barkórágás miatt nem kell pótvetéssel bajlódni.

Vannak azonban a cikkelyben állítások, amelyeket szó nélkül nem hagyhatok, mert részben olyan véleményt tulajdonít nekem, amely eszem ágában sem volt a szerző olyan fegyvereket használni a permetezés általánosítása érdekében, amelyek nem állják meg helyüket.

A t. szerző azt akarja feltüntetni, hogy én a répa-barkót csak kézzel akarom szedni s ezen alapon azután leszólja a barkószedést annyira, hogy még aki eddig gyakorolta is, gondolkozni fog rajta, hogy folytassa-e. Bocsássa meg a t. szerző, én sem az 1908. évi előadásomban, sem a könyvemben, amely a répa-bogarakról szól, soha sem nyilatkoztam a répa-bogarak

kizárólagos szedése mellett. Ha igaz is, hogy a szedés gyakorlása mellett kitarással kardoskodom azért még csak egy szóval sem itéltem el a mérgezést, hanem mindenütt teljes nyomatékkal hangsúlyoztam, hogy a permetezésre feltétlen szükségünk van, egyrészt, hogy a már elvégzett munkát tökéletesítsük, másrészt, hogy a jövő évi kiadást már eleve is csökkentjük.

Bocsássa meg nekem a t. szerző, de úgy látom, hogy ő leledzik abban a hibában, amelyet a t. gazdák fejünkhöz szeretnek hajigálni, hogy az elmélet emberei vagyunk. S nemcsak azt mondom, hanem megtoldom, hogy a t. szerző egyoldalú is. Ezen állításomnak urát is adom.

A t. báró ur mindent remél a permetezéstől, de elfelejti, hogy az ilyen védekezés, a permetezés csupán, százszorta több eshetőséggel kénytelen számolni, mint a szedésen alapuló eljárás.

Első sorban bizonyos dolog, hogy permetezni csak akkor lehet, ha van már mit. E tekintetben azonban úgy vagyunk, hogy nálunk legtöbb helyen a répa-barkó csak akkor eszi a répat, amikor az éppen keledezni kezd. Tudjuk, hogy a répa-barkó meleg tavaszodás esetén már jóval korábban bujik ki a földből, mielőtt a répa kikelne. Ma még sorlik a répa, de mielőtt azt másnap megpermeteznők, már megejtette a bogár. S itt nem segít sem a korai, sem a sűrű vetés. Esős időkben pedig szintén kevés biztosítékot nyújt a permetezés, hogy a répat megvédhessük. Annyi bizonyos, hogy a biztosíték semmiképpen sem kétségtelen. Tartós meleg és esős időben csak úgy eszik a bogár, mint a száraz melegben. Mit kezdjünk akkor a permetezéssel? Ilyenkor megessék, hogy nem négy-szer, hanem az esős időszak minden napjában kellene permetezni s akkor is kérdés, hogy mennyire boldogulnánk!

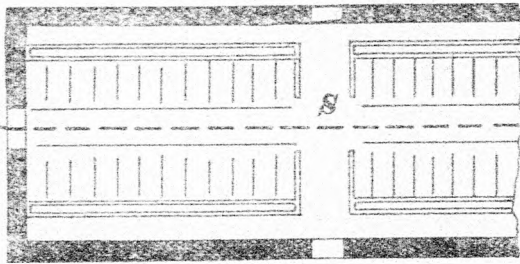
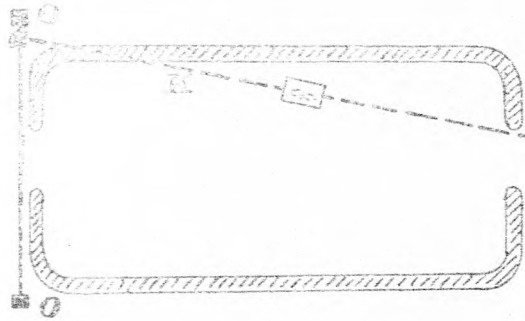
Ha más nem, akkor első sorban éppen a permetezés lehetőségének biztosítása az, ami kényszeríti a gazdát, hogy a répa-barkót, míg gyalogszerrel jár és nem repül, szedesse.

Azután szinte idegenszerű, noha nem új, hogy a t. szerző, mint gazda és gyáros, annyira fázik attól a bogárszedéstől, amely némi csekély keresetet nyújt annak a népnek, amely a mai viszonyok kényszerítő hatása alatt egyre kibebbedő keresetre talál a mezőgazdaságban. Nem csoda azután, ha az ilyen munkás vagy elhagyja a vidéket, vagy szorult helyzetben akként szerez kárpótlást magának, hogy a még ezidőszertől nélkülözhetetlen és rövid napszámmunkát az ötszörös-hatszoros áron végzi. Van-e jogunk elítélni ezt a népet, amelynek csak úgy kell élnie, mint jó magunknak? S miből éljen meg, hol keresse a mindennapi kenyerét, ha a gépek általános elterjedése miatt mindenütt tért veszít? Eszem ágában sincs, hogy fényűzésre csábítsam a gazdát csak azért, hogy a munkást irtalomból foglalkoztassa. *Fényűzés, irtalom, felebaráti szeretet* mind olyan portéka, amelynek nincsen árfolyama, ha egyszer a gyomor korog. Amellett azonban minden alkalommal fogok kardoskodni, hogy olyan munkát, amelyből a gazdának is, meg a munkásnak is haszna van, okvetlenül végeztessen el. Ha valahol, akkor éppen a répa-termesztésnél kell e tételnek érvényesülnie, mert ha ez is munkásriasztó foglalkozássá válik, akkor kár volt a cukorrépa-termesztést Magyarországon meghonosítani.

Bocsássa meg a t. báró ur, hogy e kifogásomat vele szemben érvényesítem, noha más alkalmi indokot is választhattam volna. Látok én az országban sok olyan gazdaságot és czu-

HEUCKE A. Hausneindorfli gőzeke-nyár kitanó rendszere **gőzeke-készleteit**
szállítja a magyarországi vezérképviselőt:
Komárom-vidéki takarékpénztár r.-t., Komáromban.

korgyárt, amely előkelő kezekben van, ahol minden számitással történik. E számitó embereknek nem jut eszébe elítélni a bogászedést úgy, mint amiként azt a t. báró ur teszi, mert elengedhetetlen szükségességéről s az elébb kifejtett okoknál fogva pótolhatatlanságáról is meg vannak győződve és mert számitásuk alapján nyilvánvaló, hogy a szedésre

54. függővasut a trágya kihordására.

fordított kiadás mindenképpen megtérül. És viszont látok gazdaságokat, ahol a föld- a csapadékvíz viszonyok egy hajszállal sem rosszabbak az előbbieknél, de örökös a panasz, hogy a bogászedés lehetetlen, mert drága a gép! Akkor miként lehetséges az, hogy az egyik szomszéd győzi azt? Avagy ő reáfizet? Köve hiszem! Kár az okot a répbogárban keresni, amikor az az emberekben rejlik.

Ami egyéb megjegyzéseimet illeti, rövid lehetek. A selypi fogatos permetező volt alkalmam látni. Javára szolgáló különös dolog nincs benne és semmiben sem mulja fölül a már is forgalomban lévő fogatos permetezőket. Szerkezete ismeretes, mert legtöbb fogatos permetező ugyane rendszeren alapszik. A Moravék, a Händel permetező mind olyan, hogy a külföldiek mellett bizvást megállják a helyüket és kivitelük kifogástalan. S bármennyire is híve vagyok annak a gondolatnak, hogy amit csak lehet, állítsunk elő házilag, ez egyszer mégis a gyárilag készített gép híve vagyok, amikor az gondosabb, tartósabb és célszerűbb alakban készül s így végleges eredményében olcsóbb, mert amennyivel nagyobb az ára, annál kevesebb a javítás, szaporább, jobb a munka és több évig eltart.

Ha tehát kifogás a permetező ellen, ez az, hogy ahhoz igen gondos munkás kell, mert más-különbö nem egy sor, hanem 7-8, azaz annyi sor van hibásan, vagy sehogyan sincs megpermetezve, mint ahány soros az illető permetező. Nyugalommal, kitartással azonban, úgy látom, be lehet erre is tanítani a munkásokat. Ha ez megvan, akkor az ilyen permetezés méltó helyet foglalhat a répbarkók elleni küzdelemben. Ez az eljárás azonban nem új és nem is selypi, mert hisz a klórbárium-permetezésnek s a fogatos gép alkalmazásának első utörője és máig is telkes híve Moravék János Zelizén.

A sikeres védekezésnek lényege nem egyféle munkától, hanem olyan munkáktól függ, amelyek egymás hibáit, fogyatékosait kiegészítik. A szedés fogyatékoságát kell hogy kiegészítse a permetezés. Mindkét munka pedig csak akkor eredményes, ha idejében, kellő gondossággal és alaposítással megtörténik. Egyébként a védekezés tökéletlen lesz s az eredmény sem lesz teljes.

Jablonski József.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

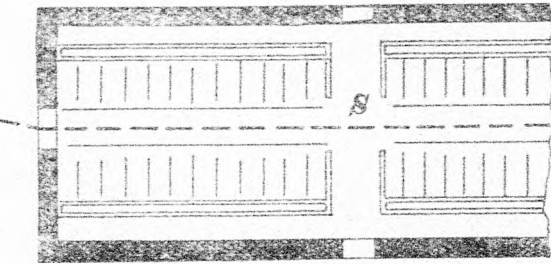
Rovatvezető: S. Áhlander Gyula.

Egyszerű függő vasut a trágya könnyű kiszállítására az istállóból.

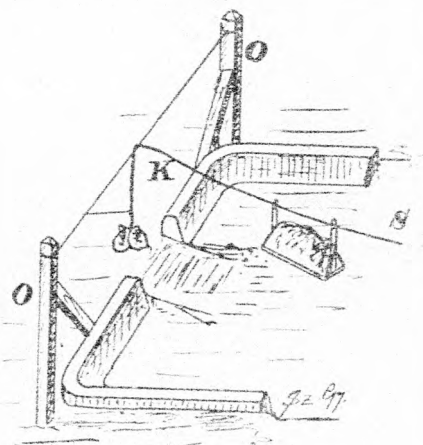
Az alábbi egyszerű s olcsó berendezés által — melyet esetleg mindenki házilag is elkészíthet — a trágya kihordása az istállóból nagyon megkönnyíthető.

Mint a 54. ábra mutatja, az istállóban a trágyafolyosó felett mintegy 2'0 méter magasságban egy sodronykötelet (S-K) feszítünk s

azt úgy minden 8-10 méterre alátámasztjuk, illetve a padlón felfüggesztjük. Egy másik sodronykötelet keresztben az előbbi irányára a trágyatelep tulsó végén látunk (O-O), amely szintén 2'0 méter magasságban a földbe ástott két oszlop között van kifeszítve. (Lásd 55. ábrát.) Az első sodronynak az istállóból kijövő vége áthaladva a trágyatelepen, ráfekszik az O-O

huzalra. Lecsüngő végére egy vagy több kö van kötve olyformán, hogy a súly a sodronyt kifeszítve tartja még akkor is, ha a trágyával telt függő targonca súlya az S-K huzalt le-

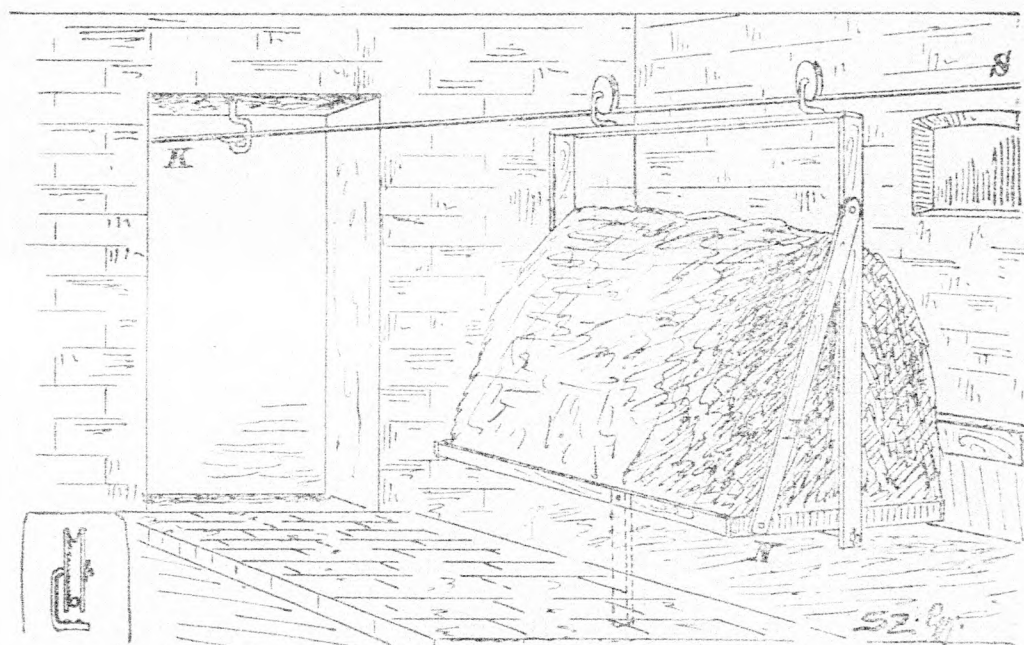

55. ábra. Függő vasut a trágyatelepen.

huzni akarja. Ez képezi az egész vasuti berendezést.

Maga a „függő kocsi” is nagyon egyszerű s a 56. ábra módjára könnyen elkészíthető.

A kötélen két mély kivájtú vascsiga fut és egy fakereket hord a 56. ábra mintájára. A

56. ábra. A függő trágyakocsi szerkezete.

keret alján egy deszkából összevert lap fekszik oly módon, hogy középtengelye körül jobbra és balra is felbillenthető. Vízszintes állásában az M lécz, illetve az N szög rögzíti. A keret készítésénél lehetőleg arra kell törekednünk, hogy a trágyával megrakott függő targonca súlypontja éppen a kötélen alá essék. Ha ezt jól eltaláltuk s a trágyát is egyenletesen raktuk

fel, akkor a targonca szépen függve marad s nem billen oldalra. Különben az sem nagy baj, ha a kiegyensúlyozás nem sikerülne, mert a kocsi mindig csak balra dőlhet s lefordulás ellen meggátolhatja a targonca aljára szegezett s az ábrában bepontozott rövid faláb. Aki a megrakott kocsit kitolja, az a deszkalapot kissé jobbra billenti, miáltal a faláb feljebb kerül s nem érinti a padlót.

Még jobb ha egy csuklós vaspánttal erősítjük a deszkalap aljára vagy egy erősebb szöggel a deszka oldalára olyformán, hogy a kitolásnál a láb felforgatható s kézbe vehető, a megállásnál azonban leereszthető legyen.

Ha a kocsi a trágyatelepre került, akkor a lerakás ugyyszólván önmagától történik, mert ha az N szöveget kihúzzuk, a targonca azonnal féloldalt billen s a trágya lecsuszik. A lerakás mindig azon a helyen történhetik, ahol akarjuk, mert az S-K kötélen megfelelő elhúzásával a targonca a telep minden pontját eléri. Ahol — mint az ábrában — a telep túlhoszu s a vezető sodronyt a telt targonca erősen áthajlitaná, ott vagy a nehezéket kötjük le a földbe vert karókhöz, vagy a kötelet csomózzuk fent az áthajlásnál a másikhoz.

Nagyjában hasonló berendezést láttam pár évvel ezelőtt Németországban s gazdája nem győzte eleget dicsérni.

Sz. Gy.

GAZDASÁGI JOG.

Rovatvezető: Szilárd Ferencz dr.

Elemi csapások és az 1898 évi II. t.-cz.

(Együttal felelet az alábbi kérdésre.)

Miután az aratószerszámok azon pontjára nézve, hogyha elemi csapás (kifagyás, jégverés stb.) sújtja az őszi gabonát és a kár oly mérvű, hogy a gabona learatására nem érdemes, a vélemények nagyon eltérők, kérem a törvény értelmében megoldani azon kérdést, vajjon a szerződésbe bevehető-e, hogy a fenn nevezett esetben „a szerződés önmagától megszűnik, csak a munkások azonnal értesítendők, hogy más munka után nézhessenek”.

B. L.

Az 1898. évi II. t.-cz.-nek egyik legnagyobb hízaga és fogyatkozása az, hogy a kérdésben fölhozott esetre nézve rendelkezést nem tartalmaz. Nem szól nevezetesen arról, hogy mi történjék, ha valamely elemi csapás a termést

munkabérné-
désben vag-
előre meg-
években má-
a szerződés
már nem is-
munkabért k-
kások sem-
nines mit-
léma elé a-
a termés ne-
annak vala-
csapás áldo-
Annyi biz-
désnek ez-
csak meg n-
szigoruan k-
szerződést a-
sorolt esete-
az esetek k-
leges meg-
22. §-ban
természetű,
dés csakis a-
ható föl. Ol-
a szerződés
felbonthatja
Erről az es-
hogy a tula-
zás esetén
tására bizo-
sitva.

A 20. §
tehát az a-
egyoldalual-
kivánatos v-
munkaadón-
bizonyos k-
Mint hogy
sitja a mur-
ben a kikö-
gáltatás né-
ezen eset e-
szerződésbe
tulajdonkép-
mert hisze-
vajjon az
kikötés, am-
folytán ara-
mérvi, hog-
a szerződés
kások azon-
után nézhe-
Nézetünk
sincsen ann-
kikötés föl-
való hivatk-
A 6. §. s
megállapítá-
függ. A köve-
vagy törvé-
kező megá-
síthetők. Az
fenti kiköté-
tilalmába v-
gében nem-
tí'almat, az
az a szak-
szerződési
foglalhat.

MI

Előrend-
általános

KALM

Telefon

munkabérnek minimumát ugyancsak a szerződésben vagy terményben vagy készpénzben előre meg kell állapítani. Az ideihöz hasonló években már most gyakran előfordulhat, hogy a szerződésben megjelölt vetések aratáskor már nem is léteznek s a munkaadó a teljes munkabért kiszolgáltatni tartozik, holott a munkások semmi szolgálatot sem teljesítettek, mert nincs mit aratni. Ugyancsak nehéz probléma elé állítja a szolgálatadót már az is ha a termés nem egészben semmisül meg de mégis annak valamely jelentékeny része esik elemi csapás áldozatául.

Annai bizonyos, hogy a törvény a szerződésnek ezen az alapon való felbontását nemcsak meg nem engedi, hanem a 20. szakaszban szigorúan kimondja, hogy a megkötött munkaszerződést az összes munkásokkal szemben felbonthatja, a törvény csak egyetlenegy ismer. Erről az esetről a 44. §. intézkedik olyképpen, hogy a tulajdonos személyében beállott változás esetén a jogutód a szerződésnek felbontására bizonyos korlátok között fel van jogosítva.

A 20. §. kategorikus rendelkezése szerint tehát az aratószerződést a mondott okból egyoldalul felbontani nem lehet, holott igen kívánatos volna, ha a törvény ezt a jogot a munkaadónak bizonyos pregnáns esetekre és bizonyos kautélák mellett megadná.

Mint hogy ezek szerint a törvény nem biztosítja a munkaadót az elől, hogy ilyen esetekben a kikötött munkabér-minimumot ellenszolgáltatás nélkül kiszolgáltatni legyen köteles, ezen eset elhárításáról ő neki magának kell a szerződésben gondoskodni. És itt jutunk el tulajdonképpen a föltett kérdésnek lényegéhez, mert hiszen a kérdéstevő azt kívánja tudni, vajjon az aratószerződésbe fölvehető-e oly kikötés, amely szerint ha a termés elemi csapás folytán aratás előtt tönkremegy és a kár oly mérvű, hogy a gabona learatására nem érdemes: a szerződés önmagától megszűnik s a munkások azonnal értesítendő, hogy más munka után nézhessenek.

Nézetünk szerint semmi törvényes akadálya sincsen annak, hogy az aratószerződésbe ilyen kikötés fölvetessék. Véleményünket a törvényre való hivatkozással tudjuk indokolni:

A 6. §. szerint az aratószerződés föltételeinek megállapítása a felek szabad egyezkedésétől függ. A következő bekezdés szerint a törvényvel vagy törvényhatósági szabályrendelettel ellenkező megállapodások egyáltalán nem érvényesíthetők. Az tehát már most a kérdés, vajjon a fenti kikötés beleütközik-e valahol a törvény tilalmába vagy sem? A törvény egész szövegében nem találunk olyan rendelkezést vagy tilalmat, amely ezt a kikötést kizárná, tehát az a szabad egyezkedés útján megállapított szerződési feltételek között akadálytalanul helyet foglalhat.

Ennyit a kérdés lényegét illetően.

Szükségesnek tartjuk még megjegyezni, hogy azt a fönnebb kifejtett álláspontunkat, amely szerint a munkaadó az 1898. II. t.-cz szerint még a termés megsemmisülése esetén is tartozik a munkabér-minimumot kiszolgáltatni: magunk sem tartjuk föltétlenül megingathatatlannak. Sok jogosultsága van annak a fölfogásnak is, hogy amennyiben az 1898. évi II. t.-cz speciálisan nem intézkedik, a magánjog általános elvei irányadók. Ezek szerint pedig a szerződés önmagától megszűnik, ha időközben a teljesítés valamelyik fél részéről véletlen eset folytán lehetetlenné vált. Ennek a magyarázatnak a hívei még a 20. §-ban is találnak támpontot nézetük megerősítésére, mert ennek a szakasznak a parancsa szerint a munkaszerződés *mind a két fél által* teljesítendő. A dolgot tehát lehet ugy is magyarázni, hogy amennyiben a teljesítés az egyik fél részéről lehetetlenné vált: a másik felet ellenérték nélküli egoldalul szolgáltatásra a 20. §. sem kötelezi.

Nyílt kérdés ez, amelyet a mi véleményünk el nem dönthet s amelyet annakidején a törvényhozásnak kellett volna kellő világossággal megoldania. Nyílt kérdés marad ez továbbra is, mindaddig, míg a törvényhozás alkalmat nem vesz magának azt egyszersmindkorra eldönteni vagy ugy, hogy a magánjogi szempontokat veszi irányadónak s megadja a jogot a munkaadónak ahhoz, hogy a szerződést hasonló esetekben felbontassa, vagy pedig a szociálpolitikai és népjóléti szempontok nyerne tulsulyt s akkor a törvénynek világosan meg kell állapítania, hogy daczára a termés megsemmisülésének, a munkások mihez tarthatnak igényt.

Addig is, míg ez lehetségessé válik, előre-látó, gondos, világos és pontos szerződésekkkel kell elejét venni minden kontroverziának.

Sz. F.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Szemölcsös daganat és guga. 160. kérdés. Egy két éves bikának a hátsó lábán a pata hasitéka felett hátul egy tyuktojás nagyságu georgina virágforma kinövése nőtt, mely hasonlít a darázs-fészkekhez, mely mintha száz apró szemölcsből volna összenöve. Kérem: mi ez? *Hogyan gyógyítsam?* Nem-e jó volna elkötöni, vagy levágni? Ugyanennek a bikának mostanában gugája kezd nőni kétfelől az állán, van-e arra eset, hogy az felszívódik? Ezzel mit lehet tenni? Fertőző betegség-e a guga, vagy átöröklő-e, mert egyéves bikáim között is van mostan több gugas. Ha pofáján van a borjúnak, akkor veszedelmes-e? A kisérdő bika kiállításra be van jelentve 18 bikám. Az ilyen gugas bikát meg hagyja-e venni az állattenyésztési felügyelő? *Cs. M.*

Felelet a 160. sz. kérdésre. Bika lábán a csülök közötti bőrben fejlődött tyuktojás nagyságu szemölcsös felületű daganat valószínűleg sebész következtében keletkezett s ha kocsányos, akkor előzetes alapos megtisztogatás (lábfürdő) után fonállal lekötendő, ha pedig széles az alapja, akkor lemetszés útján távolítható el, a metszés-

sel készített sebet azonban kötéssel védeni kell az utófertőzés ellen.

Az állasonton növekedő „guga“ nagy valószínűség szerint sugárgomba okozta fertőzés folytán keletkezett daganat s ha nem fejthető ki, akkor ajánlatos a jódkáliumos orvoslást megkísérlni, mely igen sok esetben hatásosnak bizonyult. A sugárgombabetegség fertőző; okozója a *Streptothrix Actinomyces* nevű hasadó gomba, mely a takarmánnyal s főleg az őrpelettel kerül az állat testébe. A betegség nem öröklődik, egyik állat azonban a másikat fertőzheti, ha a feltört daganat tartalma, mely a fertőző anyagot tartalmazza, a takarmányba vagy a másik állat sebzett bőrébe jut.

A bőrben vagy a bőr alatti kötőszövetben fejlődő daganatok, különösen ha még kicsinyek, kifejthetők és operációval az állat sok esetben tökéletesen meggyógyítható. A nem operálható esetekben a jódkáliumos orvoslás és helybelileg jódtinktúrával való esetelés kísérhető meg. *P. B. dr.*

Gazdasági cselédek költözési napja. 161. kérdés. Vidékünkön szokásban volt, hogy cselédek tekintetében negyedévenkénti volt a kölcsönös felmondás. Az új cseléd-törvény oly intézkedésére való hivatkozással, hogy a cseléd egy évre van szegődve, most a cselédek felmondását el nem fogadtam. Erre egyik cselédem a szolgabírói hivatal felkereste, hol is azt a felvilágosítást nyerte, hogy belépése napjától, tehát ez esetben október 1-től egy esztendőig kell szolgálatban maradnia. A törvénynek ilyen értelmű magyarázata esetén bekövetkezik majd, hogy a bár egy évig szolgált cselédek változása minden negyedév elején történhetik, mi mindenesetre vizás helyzetet teremtene. Nézetem szerint tanácsos volna, hogy országzszerre egy és ugyanazon változást napot állapítanak meg, mi ugy a cselédek gyors állástalálása, valamint a gazdáknak cselédekkel való ellátása szempontjából előnyös volna. *G. A.*

Felelet a 161. sz. kérdésre. A cseléd-törvény rendelkezései és az eddig az önkövidéken divott szokás mellett csakugyan lifejlőhetnek az a helytelen gyakorlat, hogy az évről minden negyedében cselédváltások lesznek és a szerződés lejáratát ideje minden cselédnél más és más lehet. A törvény nem állapíthat meg egy-egy költszöködési időt, de nem is köti se a gazdát, se a cselédet az egyévi tartamú szerződéshez, csak annyit mond, hogy amennyiben a felek a szolgálati idő tartamát maguk meg nem határozták, a szerződés egy év tartamára kötöttnek tekintendő. Szabadságukban áll azonban a feleknek akár egy évnél rövidebb, akár hosszabb időre szerződni és a szerződés lejáratát bármely nekik tetsző időpontra tenni. Ezáltal a törvény módot nyújt a gazdának arra, hogy ha szükségesnek tartja, összes cselédeivel ugy szerződ-hetnek, hogy valamennyinek a szolgálati ideje egyidőben járjon le, sőt egész vidékek, járások és megyék cseléd-tartó gazdái megállapíthatnak szokásszerűleg valamely egységes költözési napot, amelyhez azután szerződéseikben hozzá alkalmazkodhatnak. A törvény az egész országra kiterjedőleg azért nem állapított meg ilyen egységes költözési napot, mert a helyi viszonyokat és szokásokat tiszteletben akarta tartani. Annak sincsen semmi akadálya, hogy a megyék a tör-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk az időszerű 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról **szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.** — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgőnyczim: Kalmár-rostagyár.

vény keretén belül ilyen változást napot szabályrendelet uton állapítsanak meg, miután a törvény ebben a részben nem intézkedik és így a törvényhatósági autonómiának szabad kezét enged.

Szibériai és japán köles. 162. kérdés. A szibériai és a japán kölesről kérnék ismertetést. Megfelele-e a valóságnak, hogy bármely gyöngye talajon nagy szemtermést ad, a szalmája pedig fölér a jómínőségű réti szalmával? És mint zöldtakarmánynak is elsőrendű, zsombolyázásra is alkalmas? Erdemes-e csekély termőerőben lévő homoktalajba vetni és milyen vetési eljárást kövessék? Megjegyzem, hogy olyan takarmányt szeretnék vetni, ami zölden is etethető és a sovány homokon is a lehető legnagyobb termést adná. Esetleg milyen takarmányféle volna ezeknél előnyösebb és hol volna az beszerezhető?

H. J.
Felelet a 162. sz. kérdésre. A szibériai és japán köles igen jó erőben álló talajon (erősen trágyás földön) 24 cm.-re vetve, nagy magtermést adhat, de szalmája bizony csak a rossz minőségű réti szénával lehetne egyenértékű, mert vastag, kemény és fás. Ha viszont 12 cm. sortávolságra vetjük, akkor keveseli a helyet, amint arról jó erőben álló homoktalajon alkalmas volt meggyőződni. Megjegyzem, hogy egyiknek sincsen köleszetű szemtermése, hanem inkább a mubaréhoz hasonló, mert mindkettő nem a köles, hanem a moharfélekhez tartozik, illetve a japán köles a kakaslábú köles (Panicum crusgalli) vagy talpas mubar műveleti változványának látszik lenni. Ez különben mind mellékes kérdés, a földolog az, hogy soványabb, vagy pláne sovány homokon ezekkel semmire sem megyünk, de ilyen viszonyok között a közönséges mohar és köles is felmondja a szolgálatot. Azt elhiszem, hogy tisztelt kérdéstevő szeretne oly növényt termesztani, mely a sovány homokon is nagy termést ad s zölden is, szárítva is etethető lenne. Ilyen növény azonban (a bőtermőséget érve) nincsen. Még legtöbbször lehetne menni a nyulzapuka termesztésével (káli-foszfátrágyába vetve), melylyel fokozatosan a talaj is feljavítható lenne. Az évelő takarmányfűfélék közül az árva rozsnok (Bromus inermis) állhatna meg még legjobban a helyét. Mindkettő zölden, szénává szárítva etethető és legeltethető. Nincs kizárva, hogy jelzett sovány homok mélyebb rétegeiben jobb erőben álló s akkor a mélyen gyökerező baltacsim, az árva rozsnokkal és vérfeji esabairral keverve, szintén kielégítő eredményt adhat, de valami nagy bőtermőségre egyiknél sem számíthatunk.

Cserépgyár adója. 163. kérdés. Uradalmunkon két cserépgyár van, melyek telexkönyvileg ipari üzemként külön kitüntetve nincsenek, üzemük csak időleges, amennyiben csak nyáron tartatik fenn, többnyire gazdasági cselédeink feleségei és azok gyermekei dolgoznak. Cégbejegyzés nincsen, mert külön cég sincsen, üzeme a mezőgazdasággal szoros összefüggésben van, mert az igák a gyárban dolgoznak, viszont a gyári munkások aratáskor a gazdaságban dolgoznak. Adója e gyárnak nincsen elkülönítve, egy és ugyanazon könyvecské alapján fizetünk. Mindamellett a III. osztályu kereseti adót önálló iparág czímen tulmagasra állapították meg és nem számították be a földbirtokot terhelő jel-

zálogos kölesont. Kérdem: nem lehetne-e ezen sérelem ellen panaszszal élni, az üzem mezőgazdasági voltánál fogva nem lehet-e az adó visszatérítését megfolyamodni? **Br. B. A.**

Felelet a 163. sz. kérdésre. A mezőgazdaságban üzemen tartott cserép- és téglagyár a földadónál figyelembe nem vett haszonhajtó foglalkozás lévén, mint önálló kereseti forrás, tekintet nélkül arra, hogy egész éven át vagy az év egy részében tartatik üzemen, III. oszt. kereseti adó alá esik.

Ezen adót minden kereseti jövedelem után az adókövető bizottság 3 évre veti ki és pedig a jövedelemnek 10%-át III-ad oszt. ker. adó czímén, az adónak 35%-át általános jövedelmi pótdadónak. Az adó a birtokos többi adónemeivel együtt egy számlalapon czim szerint elkülönítve tartatik nyilván.

A földbirtokot terhelő jelzálogkölesön minden év január havában jelentendő be a községi előjárásnál, ezen bejelentés alapján a föld- és házadó után kivetett általános jövedelmi pótdadónál történik elengedés, más adónemnél a jelzálogteher nem jön figyelembe.

Adóvisszatérítésért tehát nem lehet folyamodni, hanem az adókövetés folyama alatt a sérelmes adó ellen fellebbezéssel kell élni az adófelszámolási bizottsághoz.

Hollady Nándor.

Öröklődik-e a súly? 164. kérdés. Mult év tavaszán vettem egy szimmenthali tenyész bikát egyéves korban, egy közeli nagyobb tenyésztőtől. A bikát kiváló gondnal neveltem tovább s a fejlődésével meg is volnék elégedve. Pár hónap múlva azonban a vásárlás után egy cseesemőfej nagyságú daganat (súly) támadt a bika torkán s ez változatlanul meg van még ma is. Megjegyzem, hogy tehenészetemben hasonló eset még sohasem fordult elő. Kérdem tehát, szabad-e ezen bikával ugratnom, nem átöröklődik-e a baj?

Megnyugtatásom végett egy apaállatvizsgáló-bizottság elé vettem a bikát, melyet az „köztenyésztésre” alkalmatlannak talált. Kifogásolta még azt is, hogy a testhez képest hátsó lábai gyengék.

Második kérdésem oda irányul, felkereshetem-e jelzett tenyésztőt ezek alapján a jövőben is bizalommal bikavásárlás végett? **F. A.**

Felelet a 164. sz. kérdésre. A súly, jobban mondva sugárgomba betegség okozója a Streptothrix actinomyces hasadó gomba, mely fűféléken s különösen gabonaféléken élőszkodik s fejlődését a talaj nedvessége, csapadékokban dus időjárás elősegíti. Leginkább árpapolyva etetésével fertőződik az állat olyan módon, hogy a toklás s a száj nyákhártyáját felsérti, abba behatol s utat nyit a hasadó gombák behatolására. Miután tehát a betegség ilyen módon való létrejötte kétségen kívül meg van állapítva, öröklékenysége kizártnak tekinthető, tehát nyugodtan lehet ugyanazon tenyészethez fordulni újabb tenyészanyagért. Gyógykezelése végett állatorvoshoz czélszerű fordulni, aki majd azt is megmondja, használható-e tenyésztésre vagy sem a betegség tartama alatt, avagy hogy gyógykezelésével egyáltalán nem érdemes foglalkozni. Ha azonban egy apaállatvizsgáló-bizottság köztenyésztésre már azért is alkalmatlannak találta, mert testéhez arányitva hátulja nagyon gyenge, akkor már ezért sem volna

czélszerű saját tenyészében apaállat gyanánt használni. Ez az eset is csak azt bizonyítja, hogy a tenyésztésre használandó bikát nem czélszerű borju korában megvásárolni, mert bármily szép és kifogástalan is a borju, fejlődése közben olyan változások jelentkezhetnek rajta, amelyek következtében tenyésztésre alkalmatlanná válik.

Mütrágya mintavétel. 165. kérdés. Állítólag a kereskedelmi miniszterium rendelete szerint a vasuti állomásoknak megtiltották mintákat felvenni a megérkezett terhekről. Az például mütrágyánál nagyon kellemetlen és hogyha a vasuti állomás a falutól messze van, majdnem lehetetlen és nagyon költséges egy kommissziót a vasuton ezért küldeni. Szabályszerű-e ezen eljárás? **W. B.**

Felelet a 165. sz. kérdésre. A feleknek a mintavétel meg van engedve a m. kir. államvasutak vonalain az esetben, ha a küldemény kiváltatott és az érte járó fuvardíj kifizetett. A vasutállomás főnöke vagy bármely más alkalmazottja hivatalosan mintát a küldeményből normális körülmények között nem vehet. Ha a vasut közegei a küldemény kiváltása után mégis mintát vesznek, ezt csakis mint a küldemények czimzettjének meghatalmazása alapján tehetik (persze, ha akarják ezt megtenni), de a felek a vasut közegeitől ezt nem igényelhetik. Ily esetben mint a fél megbízottjának tekintetik. A vett mintát a hivatalos pecséttel nem szabad lepecsételni.

Muraközi mén tenyészizgazolványa. 166. kérdés. Most vettem egy muraközi mént, amelynek a perlaki járás menlovizsgáló-bizottságától tenyészési igazolványa van. Miután itt vidékünkön a muraközi mént köztenyésztésre nem engedélyezik, kérdem, hova forduljak, hogy a méntre nézve a köztenyésztési engedélyt elnyerjem, vagy egyáltalán elnyerhető-e felsőbb fórumoknál az engedély? **S. J.**

Felelet a 166. sz. kérdésre. Ha tudomása szerint az ottani vidéken nehéz igás fajta méneknek köztenyésztési czélra nem adják meg a tenyészizgazolványt, akkor hiába fordul akármelyik fórumhoz, mert ilyen méneket csakis a miniszterium által kijelölt tenyészési kerületben szabad köztenyésztésre használni.

Leveléből egyébiránt nem állapítható meg pontosan, mely vidéken lakik. A lakóhelye nevét „Tolmács”-nak olvasom, de lehet más is. Ilyen nevű község van Zala, Nógrád és Bars megyében. Ha a Zala megyében levő Tolmács községről lenne szó, akkor nézetem szerint az ugynevezett nóri ló tenyészkerületébe esnék, amire nézve a letenyei járás főszolgabírája is felvilágosítást adhatna. Ebben az esetben a fél kérelmére és költségére a főszolgabíró elrendelheti a méntvizsgálatot. A méntre kiadott tenyészizgazolvány csak abban a járásban érvényes, amelyben az igazolvány kiállítatott.

K. M.
Kettős heremagtermés. 167. kérdés. Van egy nagyobb tábla lóherém, amely tavaly nagyon szép és bő magtermést adott. Nézetem szerint ezen lóherének a folyó évben is jó magtermést kell szolgáltatnia, minélfogva kárna tartanám azt kiszántani. Sziveskedjenek tehát tanácsot adni arra nézve, hogy lehet-e kilátás, hogy a lóhere a második évben is jó magtermést adjon, továbbá van-e esetleg valami szer, amelynek

A szárított sertéstrágya

a legkitűnőbb és legolcsóbb

trágyanem.

Állami eszlészeti és gazdasági tanintézetű kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számtalan nagybirtokon fényes eredménnyel bevezetve.

Árajánlattal, felvilágosítással, elismert nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest-Kőbányai trágyaszárító-gyár, Budapest, IX. kerület, Ullői-út 21. szám.

alkalmazása ezen termést előmozdítja és milyen annak a használati módja? *H. K.*

Felelet a 167. sz. kérdésre. A már egyszer magot termett lóhere csak igen kivételesen, nagyon kedvező időjárás esetén s igen jó erőben álló talajon fejlődik ki a vetés utáni második évben oly erőteljesen, hogy még egy magtermésre számíthassunk. Kéblem, hogy a múlt évi rendkívüli száraz őszi időt a maghere tarlója ne synlette volna meg. Különben erre a lóhere tavaszi fejlődése fog biztos választ adni, ha kiszáradása eléggé erős lesz (amit nem igen hiszek), akkor bátran meghagyható. Természetesen erős tavaszi fogasolásban kell részesíteni s a fejlődés erősítésére jó lenne kat. holdanként 120 kg. 16—18%-os szuperfoszfátot (a fogasolást megelőzőleg) kiszórni. Utóbbi a here esetleges kiszáradásakor sem menne veszendőbe, mert az utónövénny venné hasznát. Nem tudom milyen a talaj erőállapota, de esetleg 40—50 kg. chilisalétrum kiszórása is helyénvaló lenne és pedig a szuperfoszfát kiszórása miatt csak a fogasolás után. *K. K.*

Lábsömör gyógyítása. 168. kérdés. Egyik gazdaságban másfél éves tenyészbikákra kiütött a sömör, mely az alsó lábszáron kezdődve felhúzódtott egészen a herezacskóra is. Daczára, hogy e baj már két hete állatorvosi kezelés alatt áll, nem akar elmúlni. Orvosi kezelés előtt a bikák kaptak szárított répaszeletet darával és szénaszecskával keverve, utána szénát szálisan, orvosi kezelés óta a répaszelet etetése be lett szüntetve. Kérem, hogyan lehetne e bajt gyorsan és gyökeresen gyógyítani? *P. Zs.*

Felelet a 168. sz. kérdésre. A bikák lábain fejlődő eczema orvoslására, melyet közönségesen „sömör“-nek szoktak nevezni, valamely speciális gyógyszert ajánlani nem lehet, mert a betegséget az egyes fejlődési szakok szerint más és más orvoslásban kell részesíteni. Általános szabály azonban az, hogy a beteg bőrfelületeket a gyógyszer alkalmazása előtt meleg szappanos vízzel gondosan megtisztogatni, azután tiszta vízzel való leöblítése után leszáritani s később is az orvoslás ideje alatt a szennyeződéstől lehetőleg óvni kell, míg a gyakori vízzel való mosogatás általában ártalmas. A betegség kezdeti szakában jótékonyan hat a Goulard-vizes vagy 2—3%-os ólom-eczetes vizes gőzölő borogatás; későbbi szakában, midőn a felület nedves, szárító és a fertőtlenítő hintőporok vehetők igénybe; ilyen a borsavas faszénpor, a dermatol, a glutol stb. Ha pedig a felületet már pörkök borítják, akkor kenőcsök (10%-os bórkenőcs, 10%-os zink-oxidkenőcs stb.) alkalmazhatók czélszerűen. Ajánlatos a beteg felületet, vagy legalább a lábak alsó részeit, különösen a csüdhajlásokat a gyógyulásig vattakötés alatt tartani és a kötést a szükséghez képest naponta cserélni. *P. B. dr.*

Gazdasági távbeszélő. 169. kérdés. Lakásomat a gazdasági diszpozíció megkönnyítésére tisztán a gazdaság czéljait szolgáló telefonnal óhajtom a majornal összekötni, ezen 4 kilométer hosszú telefon tisztán a gazdaság területén vezetettnek, sehol idegen vagyont, közlekedési utat, avagy állami távbeszélőt nem érintene. Kérem, hogy szükséges-e ezen telefon

felállítására hatósági engedélyt kérni, illetve ez iránt a miniszteriumhoz folyamodni? *G. A.*

Felelet a 169. sz. kérdésre. Azon távbeszélők (telefon), melyek az egyes házak belsejében, ugyisintén más köz- vagy magánterület által el nem választott beállítani, avagy összefüggő birtokon a közhasználat kizárásával tervezettek, ezek létesítése és használata semmiféle engedélyhez nincs kötve, tehát korlátlanul felállíthatók. *Hollady Nándor.*

Innháli tehének beszerzése. 170. kérdés. Hol kaphatnék, illetve hol szerezhetnék be innháli borzderes teheneket? Ebből a fajtából óhajtanék 10 darabot beállítani. Hol van ezen fajtának hazánkban a tenyészközpontja, vagy mely uradalomban lehet kapni? *P. I.*

Felelet a 170. sz. kérdésre. Innháli marhát hazánkban főleg Máramarosban és az ezzel határos részeken tenyésztetik a köztenyésztésben, míg uradalmak, főleg a Budapest környékén lévő tejjgazdaságokban tenyésztik e fajtát (alcusúti főhercegi uradalom, szentlászlói Dréher-féle uradalom, bijai Metternich-féle uradalom stb.). Ezek az uradalmak azonban eladásra nem igen szoktak tenyészteni, mivel épen tejjgazdaságuk lévén, a tej jobb értékesíthetése következtében csak annyi marhát nevelnek fel, amennyi a saját állományuk pótlására szükséges. Innháli marhát most is könnyebb odakint vásárolni, mint idehaza. Ajánlható Kopacsok Albert kereskedő Innsbruckban, akinek segítségével a kívánt 10 drb. tehén könnyen beszerezhető. Esetleg igénybe vehető az innsbrucki állattenyésztési felügyelő tanácsa is a beszerzésnél. *U.*

Meghívó.

A „Gazdák Biztosító Szövetkezete“ 1908. ápr. hó 6-án d. e. 10 órakor az „Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület“ székházának gyűléstermében (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25., bejárat Köztelek-u. 8. sz.)

alapító gyűlést

tart, melyre a szövetkezet alapító tagjai ezenel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Alapító tagok bejelentése.
3. Esetleges, a közgyűlés elé terjesztendő javaslatok.

Budapest, 1908 február hó 22-én.

Az igazgatóság nevében:

Zselenski Róbert gróf s. k.,
a szövetkezet elnöke.

VEGYESEK.

Ma! számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	567
Egyről-másról	567
A tengerinek amerikai módon való termesztése és újabb honi eredményeink	569

	Oldal
Növénytermesztés.	
A vöröshagyma termesztése	570
Trágyázástan.	
Rétek trágyázása	572
Takarmányozás.	
A darált csövestengeri takarmányértékéről	573
Gazdasági rovarstan.	
A selypi barkóirtás	575
Gazdasági építész.	
Egyszerű függő vasut a trágya könnyű kiszállítására az istállóból	578
Gazdasági jog.	
Elemi csapások és az 1898. évi II. t. cz.	576
Levélsekreány	577
Vegyések	579
Személyi hir. — Vadontermő gyógynövények értékesítése. — Vetések állása külföldön. — Gyapjúzület. — Gyümölcseszek figyelmébe. — Az erdészeti szakoktatás újjászervezése Németországban. — A Balaton partvidékének fejlesztése. — Argentina mezőgazdasági termelése. — Birtokvétele. — Mezőgazdasági gépek. — Vasuti hírek	580
Kereskedelem, tőzsde	581
Szerkesztői üzenetek	584

Személyi hir. *O Felső Vellibil* Károly jószágigazgatónak, a közügyek, valamint a mező- és erdőgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Vadontermő gyógynövények értékesítése. Hazánk minden vidékén igen nagy mennyiségben található vadontermő gyógynövények, melyek ezideig csakis mint haszontalan, sőt káros gaz növény voltak ismeretese, melyeket — a legjobb esetben — csak irtottak, holott ezek némelyikének gyűjtése jövedelmező mellékfoglalkozásként is szerepelhet mindazoknak, kik e gyógynövényeket és értékesítési piacait ismerik s érik kezelési módját. Csakhogy ezek igen kevesen vannak s így a természetnek ezen önként kínálkozó kincse csak elkallódott. A közel jövőben azonban remélhetőleg a vadontermő gyógynövények értéket fognak képviselni. Ugyanis *Darányi* földmívelésügyi miniszter 8 napra terjedő kurzust rendeztet lelkészek és néptanítók részére. E tanfolyam czélja, hogy hallgatói és általuk a nép megismerje a gyógynövényeket, elsajátítsa a kezelés módjait és megismerje az értékesítés helyeit. A kurzus a kolozsvári gazdasági akadémián lesz július 27-étől kezdődőleg. A jelentkező lelkészek és tanítók közül elsősorban a hegyvidéken és Székelyföldön működőket veszik fel arra tekintettel, hogy a gyógynövényeszedés leginkább ezen vidékek gazdasági helyzetén tudna segíteni. A kurzusra felvett lelkészek és tanítók teljes ellátást és 64 korona utazási átalányt kapnak. Akik a gyógynövényeszedés, szárítás és piaci ismereteket elsajátítani óhajtják, adják be kérvényeiket április hó 30-ig vagy a kolozsvári gazdasági akadémia igazgatóságához, vagy a hegyvidéki és erdővidéki miniszteri kirendeltséghez. A kérvények a földmívelésügyi miniszterhez czímzendők.

Vetések állása a külföldön. *Oroszországban* — amint azt az odesszai konzulátus febr. 29-iki kelettel jelenti — a februári időjárás felette

TAVASZ-

28

BUZA

kiváló minőség

koronával

KAPHATÓ

HALDEK magnagykereskedésében

Budapest, V. ker.,
Bálvány-utcza 6.

nyhe és csapadékokban szegény volt, amelynek következtében — az előző elegendő csapadék a mélyebb talajrétegekbe húzódva — a talaj igen kedvező állapotban van, úgy, hogy remélhető, miszerint a tavasziak elvetése mielőbb kezdetét veheti. A tavasziak vetése hosszabb időt fog igénybe venni, mivel a száraz őszi időjárás következtében nagyobb terület vár még bevetésre, mint más rendes esztendőben. Dél-oroszország őszi vetései nem fejlődnek úgy, amint ez várható lett volna.

A génuai konzulátus februári jelentése szerint a február hó második harmadában uralkodott kedvező időjárás igen kedvezett *Olaszországban* a mezei munkáknak. A tavasziak vetése egész Olaszországban már megkezdődött. Felsőolaszországban éjszakai fagyok akadályozzák a vetést gyors fejlődésében, amelyek különben kedvezően állnak, csupán Piemont vidékén érezhető a csapadékhiány okozta lassu és rem kielégítő fejlődés. Közép- és Délolaszország vetései szépen fejlődnek, csak az adriai partok mentén hiányzik a csapadék.

Valparaisói jelentés szerint *Chile* őszi vetései kielégítően fejlődnek, néhol észlelhető csupán a kifagyás okozta kár. A jelentés szerint, ha nem fog tovább tartani a most uralkodó száraz időjárás, Chile igen jó termésnek nézhet elébe.

Gyapjuüzlet. Az utóbbi időkben különböző nemzetközi jelentőségű helyeken megtartott gyapjuvásárokon a gyapju árának fokozatos csökkenését lehetett tapasztalni. Ezen árcsökkenésnek megmagyarázható okát a természeti viszonyokban senki sem találhatván fel, azt maradandó jellegűnek nem lehetett tartani. A f. hó 11-én *Anversben* megtartott aukció azonban csalódást okozhat mindazoknak, kik a már januárban mutatkozott árcsökkenést muló természetűnek vélték, amennyiben megbízható je'entések szerint *Anversben* a *merino* fajta gyapju ára újabb 10%-kal csökkent, nemkülönben csökkent a finom keresztezések gyapjuára is s ez a magyar Alföld nagyobb tenyésztőit legközelebről érinti. A czigája és raczka, valamint egyéb hazai keresztezésű birkáink termékéhez hasonló minőségűek pedig éppen 15%-nyi árcsökkenést szenvedtek. A gyapju árának ezen következetes csökkenését az általános gazdasági válság kihatásának kell tulajdonítanunk, melyek javulása remélhetőleg a gyapju árának emelkedését is meg fogják hozni.

Gyümölcsészek figyelmébe. A földmívelésügyi miniszter *Csárics* Sándort (lakik Győr város) továbbra is megbizta, hogy a gyümölcsészet terén gyakorlati utbaigazítások megadása s az ezzel összefüggő gyakorlati munkák végrehajtása céljából a nagyközönség megkeresésére annak rendelkezésére álljon. Nevezett elvállalja a gyümölcsösök tervezését, ily tervek készítését és pedig egy holdig terjedő terület után 20 K., egy holdtól 10 holdig 10 K., 10 holdtól 50 holdig 5 K., 50 holdtól kezdve 3 K. holdankénti árban. Gyümölcsösök telepítését, gyümölcsfák metszését, kertek kezelését végzi ellátás nélkül 10 K., ellátással pedig 6 K. napidij, II-od oszt. vasut és I. oszt. hajó utiköltség és esetleg ha nem bocsátattnék természetben rendelkezésére, kocsibér felszámítása mellett.

Az erdészeti szakoktatás ujászervezése Németországban. A német földmívelésügyi miniszter a német erdészeti szakoktatás ujászervezését határozta el és pedig oly módon, hogy a tanulmányi időszakot egy évvel megtoldja. A tervezet szerint, amely javaslat a'akjában legközelebb tárgyalás alá kerül a képviselőház-

ban, az akadémia tanulmányi időszaka két fő részre oszlana és pedig az első 1 $\frac{1}{2}$ év hallgatása után, amelynek tárgyai az erdészet segéd-tudományai lennének, következnek az első szakvizsga, amelyet ismét egy 1 $\frac{1}{2}$ éves tanulmányi időszak követne főleg erdészettan és erdészeti jogból álló tantárgyaival és ezt berekesztné a második szakvizsga. Az akadémia való felvétel feltételét alkotó egyéves gyakorlattal együtt az erdészeti kiképzés az új tervezet szerint összesen négy évre terjedne ki az eddigi hároméves tanulmányi időszak helyett.

A Balaton partvidékének fejlesztése érdekében a *Balaton Szövetség* pontos jegyzéket vezet a Balaton mentén kiadó lakásokról, eladó telkekről és villákról, mely szerint több mint 800 különböző nyári lakás van a szövetséggel bejelentve. A balatoni nyaralás iránt érdeklődőknek minden irányú felvilágosítást díjtalanul ad a *Balaton-Szövetség* (Bpest, Rákóczi-ut 38.).

Argentina mezőgazdasági termelése. Argentina berlini követe kormányától a következő kábel jelentést kapta: Az 1907 ben búzával, lenmaggal és zabbal bevetett terület 7.500.000 hektárt tett, amelyen termelt 5.500.000 tonna buza, 1.000.000 tonna lenmag és 500.000 tonna zab. A bevetett terület ennél fogva 500.000 hektárral, a termés pedig 2 millió tonnával volt nagyobb, mint 1906-ban. A fogyasztó intézeteknek leőlték 2.080.000 állatot, amelyek közül a kormány egy s azulekot, mint tuberkulózist, konfiskált.

Birtokvétel. A Magyar telepi ő és parcellázó bank részvénytársaság, értesülésünk szerint, megvette Apponyi Sándor grófnak Tolna megyében, Varsád községben fekvő 2200 holdas uradalmát 1.100.000 koronáért. A bank e birtok parcellázásával folytatni fogja a Tolna vármegyében a tengeliczi Zichy-puszta és Drasche-fele uradalmak parcellázása által megindított nagy-szabású birtokpolitikai akcióját.

Mezőgazdasági gépek a budapesti IV. nemzetközi automobilkiállításán 1908 május 17-31. A kiállítandó mezőgazdasági gépeket következő 12 osztályban helyezik el: 1. Könnyű, exploziós motorok. 2. Exploziós lokomobilok. 3. Önműködő lokomobilok. 4. Motorhajtással ellátott gazdasági gépek. 5. A vontató gépek exploziós motorokkal. 6. Mező- vagy szőlőgazdasági gépek, melyek akár földmívelésre, akár személy vagy termény szállítására alkalmasak. 7. Lokomobilok, melyek könnyen átalakíthatók automobilokká. 8. Kerekek, keréktalpak, pneumatikok és kauszokoszoruk ugyanazon gépekhez. 9. Üzemanyagok (ásványolajok, kenőolajok, acetilén). 10. Denaturált szpiritusz. 11. Az összes mezőgazdasági gépek körébe tartozó és exploziós motorok alkalmazására vonatkozó találmányok. 12. Tüzöltő felszereléssel ellátott automobilok.

Vasuti hírek. Tüzelésre használt nyers petróleum díjkezdése. A cs. kir. osztrák államvasutak a világítási czélokra nem alkalmas és tüzelésre használandó nyers petróleumra, hogy ezáltal a felhasználódott nyers petróleum értékesítését megkönnyítse, igen messzemenő kedvezményeket engedélyezett. Ezen kedvezmények a vasuti szaklapokban nem hirdettek ki, hanem az érdekelt felek által történendő folyamodás alkalmából közvetlen díjtétel alakjában engedélyeztetnek a galicziai, esetleg a szükséghez képest más osztrák vonalakon is. A messzemenő mérséklések arra bírták kereskedelmi kormányunkat, hogy a magas kőszénárakra való tekintettel ezen világítási czélokra nem alkalmas petroléumot hazai iparunk előmozdítása szempontjából hasznosítsa. Erre enged következtetni azon fuvardíjkezdés, melynek engedélyezésére utasította a m. kir. államvasutak igazgatóságát. Ezek szerint a galicziai állomásokról szőlő közvetlen

fuvarlevelekkel valamely hazai iparvállalat címére tüzelési czélokra való rendeltetéssel tartánykocsikban feladásra kerülő nyers petróleum után a galicziai határállomás jkt/1 a m. kir. államvasutak állomásaira a f. évi április 1-től december végéig a C osztályú díjtétel engedélyezett díjvisszatérítés útján. A kedvezmény petróleumfomító gyárak által igénybe nem vehető. A felek szándékukat a szállítás megkezdése előtt előzetesen bejelenteni tartoznak. A rendes fuvardíjtelekkel szemben ezen kedvezmény mintegy 90-98%.

Élelmiszerek fuvardíjkezdése. A magyar királyi államvasutak által a f. évben engedélyezett díjkezdések közül különösen említést érdemel a *budapesti közp. vásárcsarnokba* szállítandó *élelmiszerek* részére engedélyezett fuvardíjkezdés. Ezen díjkezdés anynyiban tér el a m. évitől, hogy *élő és leölt baromfi, friss húz, friss zöldség* illetve *főzelékre* is kiterjesztett a 10 százalékos fuvardíjkezdés azon esetben, ha a szóvá tett küldemények gyorsárúként szállítottak. Tudvalevőleg a m. kir. államvasutak igazgatósága a folyó évi januártól érvényes helyi árudíjzabása szerint az A) osztályba sorozott árucikkekre magasabb díjtételeket állapított meg, mint amilyenek a mult évben érvényben voltak. Ennek következtében a *dinnye-, gyümölcs- és tojás-* küldemények ha ezek 500 kg. súlyban szállítottak, a 10 százalékos fuvardíjkezdés figyelembevételével *magasabb fuvardíjat* fizetnek, mint a mult évben. Ezen tény a következőkben fogjuk demonstrálni. Hatvanból szállítandó 5000 kg. súlyú dinnye vasuti fuvardíja a mult évben 49 fillért tett ki 100 kg.-ként, míg a folyó évben ennek fuvardíja 52 fill. A kecskeméti gyümölcs 77 a tavalyi 71 helyett, az erdélyi almáé Kolozsvárról számítva 211 helyett 228 fillért fizet. A tojás fuvardíja volt a mult évben Szabadkáról 124 fillér, ezidén 135 fillér a vasuti fuvardíj. Mi sem természetesebb, hogy az árakulást befolyásoló vasuti tarifa emelkedésével emelkedik, dráább lesz az élelmiszerek ára is. A fogyasztást csakis azáltal lehet olcsóbbá tenni, ha az ország legtávolabbi vidékeit is a piacnak megszerezhetővé tesszük. Ezt első sorban csakis olcsó szállítás mellett lehet elérni és erre legalkalmasabb az agricoli tarifák rendszerezése. Nem hagyhatjuk említés nélkül azon *visszatérítés útján* igénybe vehető fuvardíjkezdéseket sem, melyeket az államvasutak igazgatósága *élelmiszerek* után szokott évek óta engedélyezni részint a Bécsbe, továbbá az osztrák állomásokra, nemkülönben a nyugati vámkülföldi állomásokra történendő szállítás esetére. Ezen fuvardíjkezdések részint arra valók, hogy a külföldi piacok élelmészét megkönnyítsék, részint pedig hogy az ezen kivittel foglalkozó társaságok vas-uti premiumban részesüljenek. A gazdátársadalomnak, de különösen a termelőnek ebből haszna ninesen, mivel az itteni piacokon jóval magasabb ár mellett értékesítheti termelvényét. A fogyasztónak pedig megdrágítja az életet, mivel igen sok élelmiszert exportál és így elviszi előle.

Dunagőzhajózási Társaság refakcia-jegyzéke. Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság a f. évi hajózás kezdetétől fogva 1908. évi július 31-ig terjedő időközben, az időnkint érvényes gabona-, hüvelyes-, maláta-, nyers rizs- és olajmagkúldeményekre vonatkozó díjzabásszerű fuvardíjtelekből engedélyezni szokott refakciaikat már közzétette. Ezen refakciaik általában véve a korábbi években engedélyezettekkel azonos. Csak az Orsovától és az Orsován alul fekvő állomásokról fölfelé szállított küldemények engedménye nagyobb, mint a mult évben. A kiviteli forgalmakban gabona és lisztre engedélyezett refakciaik ez évben a Vukováron alul fekvő állomásokról 12 pfennigról 20 p ennigre, Orsováról és azon alul fekvő állomásokról 15 pfennigról 30-ra emeltetett a mérséklés.

Közvetlen díjtételek létesítése élőállatok szállítására. Óriszentpéter és Zalalövő állomásokról Grácba teljes kocsirakományokban szállítandó élőállat-

A legerősebb konkurencziának is ki kell térni

az 1908. évi **Perfekt Separatoraink** elől. **BURMEISTER ÉS WAIN** gép- és hajógyár részv.-társaság
Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállító-kannák.
Teljes tejgazdasági berendezések. Tessék árjegyzéket kérni.

BURMEISTER ÉS WAIN
gép- és hajógyár részv.-társaság
Budapest, V., Kálmán-utcza 3. sz.

küldeményekre a folyó év márczius 1-től való érvényességgel közvetlen díjtételeket létesítettek a szállításban érdekelt vasutigazgatóságok.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főcélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terében. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segít. Az intézet egy terü levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. Az időjárás enyhe, elvéve helyenként kisebb esőzésekkel. A tavaszi vetőmunkálatok folyamatosan vannak. Az őszi fejlődése is megindult már, de jó őszi vetés nagyon kevés láthaó.

Baja. A múlt heti sok esőzés után most szép időjárásunk van, a zabvetést mindenütt megkezdették, az őszi vetések egészségesek és jól teleltek.

Debreczen. Az időjárás a vetésekre elég kedvező. Győr. Az őszi vetések kielégítően teleltek át. A tavaszi vetést és többi mezei munkálatokat a gyakori esőzés, melynek hatása különben igen jó, megakadályozza. A homokos talajon folyik a munka.

Kaposvár. A vetési munkálatok az egész vidéken megkezdődtek, azonban a naponként visszatérő esőzések azt folyton félbeszakítják. A föld nagyjából száraz. Most az idő derült, napos és enyhe.

Kassa. Az időjárás az őszi vetésekre jó hatással van, mert meleg esők járnak.

Léva. Az időjárás esős és a tavaszi munkát nagyon hátráltatja, a közekedést is akadályozza. A tavaszi vetést már megkezdették, az őszi vetések szépen kezdenek fejlődni.

Losonez. Az időjárás tavaszi, folyton változó, esős és boros.

Miskolcz. Állandóan hűvös, nyí kos, esős napjaink vannak. Az őszi vetések csaknem kivétel nélkül szépek.

Nagyberek. Néhány nap óta hűvös, esős idő van, s kívánatos volna már melegebb időjárás egyrészt, hogy az őszi vetések napos meleg időt kapjanak a megerősödésre, másrészt, hogy a megkezdett tavaszi vetéseket s munkálatokat befejezhessék a gazdák. Az esős időjárás miatt a zabvetés hátráltatva van.

Nagykanizsa. E napokban is sokat esett, azért a tavaszi vetésekkel várni kell, amíg a föld felszárad. Csak kivételesen homokos talajba lehetett eddig vetni. Az időjárás egyébként lenyha.

Nagyszentmiklós. Az őszi vetések nagyon megnyugtatóan teleltek; a csapadék bőséges volt idáig, most már csak kedvező időjárás kívánatos, hogy a tavaszi munkálatokat végezhesük.

Nyíregyháza. Mindig változó idő. Hol szél, hol eső, hol szép száraz meleg. Múlt heti esőzéstől a Tisza folyó helyenként kiöntött, de már is apad. Tavaszi munkák megkezdettek.

Nyitra. A múlt héten ismét esős napok jártak s azért a tavaszi mezei munkálatokat csak a homosabb talajjal bíró földeken lehetett megkezdni, de remélhető, hogy azok még e hét folyamán mindenütt kezdődhetnek.

Sopron. Az időjárás enyhe, tavaszi, úgy, hogy a tavaszi munkálatok akadálytalanul folynak úgy a szántókon, mint a szőlőkben. Az őszi vetések jól teleltek.

Szatmár. Az enyhe, tavaszi időjárás mellett a vetések jól fejlődnek s a tavaszi munkák is megkezdődnek néhány nap alatt, ha eső nem esik.

Szolnok. Sok esőzés folytán a vetések nagy része víz alatt áll.

Temesvár. Az időjárás száraz és meleg, a zabvetésre nagyon kedvező. Az őszi vetések eddigi állásáról beérkező hírek minden tekintetben kielégítőek.

Versecz. A szép napokat a gazdák kibaszni látták és már jócskán elvetették a zabot. Most azonban újból esik az eső, eddig kárt nem tett, mégis jó volna, ha tartós szép időt kaphatnánk, hogy a tavaszi munkákat lehessen befejezni.

NYILTTÉR. *)

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

amelynek hiánya teljes termések elérését lehetlenné teszi. Különösen sok kálium van szükségük a **kapásnövényeknek, herféléknek és réteknek**, úgy az **árpának és szőlőnek.** Különösen **szegények káliumban a homok- és tőzegtalajok** és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszforsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termést. A mi viszonyaink között leginkább a **40%-os kálios** bir jelentőséggel, miután abban a tiszta kálió, vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási költség miatt, legolcsóbban vásárolhatjuk. A kálitrágyák alkalmazásáról a **KÁLISINDIKÁ-TUS** mezőgazdasági tájékoztató irodája: Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat **díjtalanul** rendelkezésükre bocsátja.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartatnak meg. Az aukciókra felküldött és „Gyapjárverési vállalat, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények M. A. V. Összes vonalán tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

Magyar

Általános Hitelbank

Áruosztály - Gyapjárverések

V. ker., Nádor-utca 12. sz.

Urasági vetőárpa, igen szép, (Chevalier) 100 kg.-kint 18 koronával, elsőrangú minőségű, azonnali szállításra bérmentve Budapest-Filatorigát állomásig minden mennyiségben kapható **Weisz Márk és fia** cégénél **Szentendrén** (Budapest mellett). 364

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napijelentés a gabonatözsdéről.

1908 márczius 13.

Jobb kínálat jelentkezett; ennek folytán a mai buzaár 10-2 fillér csökkenéssel folyt le. Eladásra került 23,000 métermaza, főleg hajóáru.

Rozs változatlan maradt és 21 korona a budapesti paritás ár.

Árpa bőven kínálódik, vételkedv csekély, jó etetőáru 15 korona Budapest távolságában

Tengeri ártartó, 13-30 korona Budapestre fuvardíjmentes szállítás mellett.

Zab jobb minőségekben hiány van, fogyasztási áru 13-80 korona és 16-80 korona között talál elhelyezésre.

Eladott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 77 k. 24 K. 40 f., 4600 mm. 76-4 k. 24 K. 30 f.

Fejérmegyei: 150 mm. 77-5 k. 24 K. 30 f., 1080 mm. 77-5 k. 24 K. 45 f., 600 mm. 77 k. 24 K. 50 f., 100 mm. 77 k. 24 K. 30 f., 420 mm. 76 k. 24 K. 45 f.

Pestvidéki: 100 mm. 77-5 k. 24 K. 30 f., 200 mm. 75-5 k. 24 K. — f., 300 mm. 76-5 k. 24 K. — f.

Bácskai: 2600 mm. 79 k. 25 K. — f., 1920 mm. 75-8 k. 24 K. 25 f.

Felsőmagyarországi: 800 mm. 76 k. 24 K. — f.

Rozs: 200 mm. 21 K. 10 f., 300 mm. 21 K. — f., 100 mm. 21 K. — f. kpf. par.

Zab: 100 mm. 16 K. 25 f. kpf.

Határidőárak.

(Déli zariát.)

Buza 1908 áprilisra	23 82 F.
„ 1908 októberre	19 70 „
Rozs 1908 áprilisra	21 40 „
„ 1908 októberre	17 40 „
Zab 1908 áprilisra	15 78 „
Tengeri 1908 májusra	13 44 „

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a Köztelek részére.)

Lóheremag iránt az érdeklődés továbbra is élénk s kizárólag ólomzárolt mag képezte a nagy kereslet tárgyát. A magas árak teljes mértékben érvényben maradtak. Nagyaránkát tartalmazó árura külföldről megbízások nem érkeztek s így árai esőkkentek.

Luczernamag képezte az érdeklődés középpontját, rendkívül számos és nagy megrendelések érkeznek be állandóan s miután ugy nyers, mint ólomzárolt áruból már számottevő kínálat nincsen, árai emelkedtek.

Bükköny némi keresletnek örvendett, a nagy kínálat folytán azonban árát nem volt képes megtartani s 30-4 fillér árcsökkenésben részesült.

Baltacím, fűmagvak, répmagvak állandóan nagy figyelemben részesülnek s a múlt évinél lényegesen nagyobb forgalmat érnek el.

Nyersárúért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Lóheremag nagyaránkás	150-164
„ arankamentesítésre alkalmas	180-196
Luczernamag szép sárga színű	156-170
„ kereskedelmi áru	138-150
Baltacím	36-40
Biborheremag	40-44
Bükköny	17-18
Nyulszapuka	130-142

OBERURSELI MÓTORGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

BÉCS, VI/2., Gumpendorferstrasse 72/H.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ A „GNOM” BENZIN-PETROLIN-MÓTOR

3000-nél több üzembn ■ Könnyen kezelhető. ■ Villanyos gyújtással. ■ Oki. gépész felesleges. ■ Kétségtétel, tervék és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ■ Magyar levelezés. ■ Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Esterházy János uradalmától, Nyitra-Ujjak (Nyitra megye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárad (Fehérmegye).

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 márczius 13-án.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben					Élősúly mm. koronákban							
											marha-hus	borjúhus	sertés-hus	birkahus		marha-hus	borjúhus	sertés-hus					
						100 kilogrammonként										100 db							
korona értékben											I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.			
Arad	22.40	18.-	13.60	13.80	11.80	6.50	7.-	320	-	7.-	160	144	200	160	148	132	-	70	80	80	70	90	80
Baja	23.-	19.50	14.50	14.00	12.60	6.-	6.-	240	200	5.-	136	130	144	133	130	128	1.8	58	54	92	94	91	90
Békés-Csaba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Debreczen	23.40	19.-	14.40	16.-	13.-	4.60	4.40	400	240	6.60	132	118	172	128	168	152	-	76	66	92	-	-	-
Eszék	23.40	-	-	15.80	14.-	10.-	10.-	260	220	6.-	144	128	160	138	140	124	104	6	60	90	84	108	84
Győr	22.70	21.40	16.40	16.80	14.-	5.-	4.-	210	240	6.-	160	144	180	160	161	140	-	80	74	100	91	102	92
Kaposvár	22.80	18.60	16.-	16.-	15.-	3.20	3.40	310	-	5.80	146	143	168	160	126	120	90	68	60	96	84	96	-
Kassa	23.40	20.-	14.-	15.-	14.-	4.-	4.80	250	-	5.-	156	140	131	120	131	126	-	72	63	66	62	74	70
Léva	22.40	18.60	13.40	16.20	13.20	6.-	6.-	260	220	5.-	128	120	160	140	140	131	-	76	64	88	80	96	86
Losoncz	22.60	18.80	16.-	16.80	14.80	4.50	5.50	200	180	5.-	136	112	160	144	136	128	-	70	60	96	80	128	120
Miskolcz	23.40	20.40	15.-	18.-	14.-	-	5.80	300	-	5.20	144	138	152	144	144	133	-	68	64	72	64	128	120
Nagybecskerek	22.-	17.50	14.40	14.80	13.-	9.-	8.-	280	200	5.50	133	108	160	144	144	126	-	6	60	61	60	84	80
Nagykanizsa	23.-	19.-	15.20	16.-	14.80	4.50	5.-	280	240	6.-	160	124	180	160	148	136	100	80	60	90	76	93	86
Nagyszében	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nagyszentmiklós	22.-	19.-	13.-	14.-	12.-	8.-	8.-	240	200	5.-	128	120	152	-	144	133	133	88	80	100	-	81	80
Nagyvárad	23.-	19.20	14.40	15.40	11.80	7.-	7.-	300	220	6.-	128	116	180	160	144	136	96	85	60	-	-	108	100
Nyiregyháza	23.-	20.20	13.20	16.-	12.40	3.-	4.-	240	-	5.-	136	128	160	144	133	128	-	72	64	90	80	116	108
Nyitra	21.20	18.50	15.60	16.25	13.70	5.-	5.-	280	160	6.60	128	100	160	152	144	-	112	80	64	90	80	100	88
Pancsova	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pápa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
S. A. Ujhely	23.-	21.-	14.-	15.80	13.40	4.40	4.80	250	170	5.-	128	120	152	144	144	104	-	-	-	88	82	92	88
Sopron	22.20	20.40	16.60	17.-	15.20	8.-	8.-	290	250	8.-	170	106	248	180	210	160	-	84	62	104	88	108	90
Szatmár	23.-	18.20	14.-	15.-	14.-	5.80	5.80	230	220	7.-	136	128	160	152	136	128	-	-	-	-	-	-	-
Szentes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szolnok	23.40	-	13.80	14.60	12.20	-	7.-	190	180	6.-	130	120	180	160	150	130	110	76	70	98	86	98	88
Temesvár	22.50	-	14.-	14.40	12.30	-	6.60	-	-	5.-	180	-	200	-	150	-	170	90	-	100	-	88	-
Uj-Arad	22.20	18.-	13.60	13.80	11.80	6.-	6.50	300	-	6.00	128	120	160	144	128	120	140	65	55	70	60	85	75
Versecz	22.-	19.-	14.50	14.20	11.80	4.80	6.-	240	-	5.-	128	-	160	-	136	-	100	67	62	110	-	96	-
Zalaegerszeg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zenta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nemzetközi gabonapiacz 1908 márczius 11-től 1908 márcz. 14-ig.

	Kelet	Effektiv árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	13	24.60	19.61	26.-	24.-	25.96	21.28	18.58	17.36	16.47	20.63	Április	24.86	8.64 ^a	24.9 ^b	21.41	16.66 ^a
	10	24.20	19.32	25.70	24.10	26.25	21.44	18.82	17.70	16.45	20.91	Május	19.91 ^a	18.42	24.76	21.56 ^a	17.36
Rozs	13	21.10	-	22.40	22.-	23.59	15.89	-	-	-	18.66	Április	21.58	-	23.48 ^a	16.02	-
	10	21.-	-	22.10	22.-	3.30	15.84	-	-	-	8.20	Május	17.58 ^a	-	13.91	16.16 ^a	-
Zab	13	6.60	-	17.50	16.50	21.83	-	-	-	-	-	Április	15.84	-	20.- ^a	-	-
	10	16.60	-	17.41	18.40	21.83	-	-	-	-	-	Május	-	-	19.58	-	-
Tengeri	13	18.75	-	14.90	16.50	19.42	-	14.52 ¹	12.72 ¹	-	-	Április	15.80	-	19.72 ^a	-	-
	10	13.65	13.75	14.00	16.60	19.42	-	14.53 ¹	12.70	-	-	Május	-	-	19.40	-	-
Árpa	13	15.20	-	19.-	18.50	26.25	-	-	-	-	-	Április	-	13.56 ^a	-	-	-
	10	15.20	-	19.-	18.50	25.96	-	-	-	-	-	Május	13.88	14.13	17.61	-	12.72

Jegyzet: ¹) márcz. ²) máj. ³) május-aug. ⁴) június. ⁵) július. ⁶) október.

GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSO-MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI.

Gőzekealkatrészek, ekevasak, acél- és fém-alkatrészek, gőzeke-sodronykötelek. **Kazánkovács munkák,** új tüszek-renyek. **Malomberendezések!**

Sack-rendszerű ekerészletek, ekevasak, kormányok, mindenféle gazdasági gépek. **Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.**

SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ.

Pontos kiszolgálás!

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-
utca. 1908. márczius hó 13-án. A székesfővárosi vásár-
igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)
Felhozott a szokott közlegelők 115 szekér réti
széna, 20 szekér muhar, 15 szekér zsupszalma, 16 szekér
alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér
tengeriszár, 11 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna,
— zabosbüköny, köles stb.), 400 zsák zsecska.
A forgalom élénk.
Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna
700—840, muhar 800—880, zsupszalma 600—640, alom-
szalma 480—560, takarmányszalma —, kőve
tengeriszár —, egyéb takarmány 500—600,
zabosbüköny 760—800, lóhere —, zöld luczerna
—, köles —, sarju 640—680, szalmaszecska
560—580. Összes kocsiszám 181. Összes súly 217,200 kg.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete árusztályának
jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. A gyengébb sertésfelhajtások s magas
sertésárak következtében zsiradékok utolsó jelenté-
sünk óta rohamosan emelkedtek. Disznózsír, mely a
mult hét végén még 132 koronával kelt el, a mostani
jelentési időszak végén csak 140 koronán volt kapható,
anélkül, hogy a közbeeső árakon, az eladók nagy tar-
tózkodása következtében számbavehető üzlet létesíthető
lett volna. A szalonnárák mérsékelt forgalom mellett
szintén jóval emelkedtek.

Jegyzések:

L. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru,
nagyobb, kocsirakományok vételénél,
nehéz minőségű ————— 115—116 K.
Könnyebb minőségű ————— 108—109 ”
L. r. perzselt (paraszt) szalonna ————— 115—116 ”
L. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 140—142 ”
100 kg.-ként, minden levonás nélkül.

Szeszűzlet.

Lanyhább bécsi jegyzések és nagyobb kínálatok foly-
tán a szeszárak e héten is olcsóbban zárnak.
Finomított szesz adózva 162:50—163 K., adózatlanul
63:50—64 K. kelt el főleg azonnali szállításra nagybani
vételnél.

Élesztőszesz adózva 162 K.-ig, adózatlanul 62:50—63
K. kelt el.

Denaturált szesz hordóval együtt 54—54:50 K. kelt el
nagyban kötésre gyérebb vételűvel.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers-
szesz ab termelő állomás 56:00—57 K.-ig kelt el azonnali
szállítással és márcziusi későbbi szállításra tartózkodók
a vevők.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 58—59 K.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	—	—
Finomított szesz adózva	162 50	163 50
„ „ adózatlan	63 50	64 50
Élesztőszesz adózva	162	162 50
„ „ adózatlan	63	63 50
Nyersszesz adózva	160 50	61 50
Denaturált szesz	54	55

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve,
budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mel-
lett értendőek.

Luzla gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére.
Budapest, 1908. február 27 én. Netto-árak 50 kg.-kint
Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul. Kötelezett-
ség nélkül.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	17 30	17 10	16 90	16 70	16 50	16 30	15 50	14 90
7 1/2	7 3/4	8	Korpa:			F.	G.	
	13 70	11 30	8 30	Ár korona:		6 60	6 60	

Liszt, érlemény és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete érlemény-
tályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok általános buzaszisz jegyzései 100
kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	34	33 60	33 20	32 80	32 40	32	31	29 40
	7 1/2	7 3/4	8					
		27 40	24	15 20				

Rozslisták:

Szám:	O.	O/I.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	31 20	30 60	30	29 40	28 80	27 60	25 80

Az abraktakarmánycikkek árai a következők vol-
tak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakományok vétel-
lénél 100 kg.-ként.

Finom korpa prompt szállításra	12 40—12 30
Goromba „ „ „	12 60—12 50
Finom korpa 1908. márcz.—május száll.	12 40—12 30
Goromba „ „ „	12 60—12 50

Finom korpa 1908. szept.—decz. száll.	10 90—10 80
Goromba „ 1908. „ „	11 ——10 90
Rozskorpa „ „ „	12 80—12 70
Árpádara és árpaderce „ „	13 80—13 60
Malomkonkoly „ „	13 ——12 90
Budapesti gyári repczepogácsa	14 20—14 10
Derby melasse ab Hatvan v. Pozsony	11 40—11 30
Száritott moslék zsák nélkül	14 ——13 90
Malátacsira „ „	13 20—13 —
Száritott répaszelet „ „ ab állomás	13 40—13 30
Szörplé 48—50% cukortart. hordó nélkül	10 60—10 50
ab cukorgyár	

**Élelmiszerek nagybani árai a központi
vásárosarnokban.**

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelen-
tése 1908. márczius 13-án.

A huspiacron az üzletmenet csendes, báránnyokból
csak a kisebb 7—8 kg.-os leölt kizsigerelt példányok
keresettek. Leszurt borju és sertés valamivel jobb jegy-
zés mellett kelt el. Füstölt áru iránt nincs különös
érdeklődés. Vaj iránt a kereslet állandóan élénk, úgy,
hogy jó minőségű teavaját, nemkülönben friss falusi
(köpűt) vajért jó árakat biztosíthatunk a beküldőink-
nek Hagyma lanyhább. A burgonyakereslet csendes.
Kifliburgonyában az érdeklődés minimális. Korai zöld-
ség- és főzelekéfélek iránt napról-napra élénkebb a ke-
reslet. Tojásüzletünk a külföldi piacok nagymérvű lany-
hasága s ennek folytán az export hiánya miatt szűk
keretekben mozog, a közeli napokban árhanatlanság való-
színű.

Mai árak:

Husnemtek: vidéki marhabús hátulja 1 20—1 44 K.,
eleje 1 ——1 16 K., vidéki borju bőrben, hosszan
márva, súlylevonás nélkül 0 88—1 12 K., helybeli borju-
hus 1 24—1 36 K., sertésbús szalonnával 1 26—1 28 K.,
lehuzott sertés 1 30—1 32 K., szalonna friss 1 24—1 28 K.,
szalonna sózott 1 12—1 16 K., szalonna füstölt 1 34—
1 36 K., olvasztani való 1 24—1 28 K., háj 1 36—1 40 K.,
sertészsír 1 40—1 44 K. kg.-ként. Füstöltbús (vidéki)
kg.-ja 1 20—1 60 K., hazai sonka 1 80—2 — K., szalámi
magyar 3 ——3 40 K., szalámi nyári 1 40—1 60 K.,
bárány párja ——— K.-ig.

Vad: őz 0 ——0 — K., szarvas 0 ——0 — K., vaddisznó
1 10—1 20 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 0 ——0 — K.,
nyul süléd 0 ——0 — K., fogoly 0 ——0 — K., fácán
0 ——0 — K., erdei szalonna ——— K., dámvad
0 ——0 — K. kg.-kint. Fenyvesmadár kötege 1 ——1 20 K.,
Baromfifélék: élő rántani való csirke 2 40—2 80 K.,
sütni való 3 20—3 60 K., liba fiatal 0 ——0 — K., kacsa
sovány 4 ——5 — K., kacsa hizott 7 ——8 — K., lud
hizott 12 ——16 — K., tyúk 4 60—5 — K., pulyka
0 ——0 — K., élő sovány liba ——— K. páronként.
Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1 50—1 70
K., hizott rucza 1 60—1 80 K., hizott pulyka 1 20—1 30
K., levestyúk 1 40—1 60 K., pulyka sovány 0 ——0 —
K. kg.-ként. Poulard 2 ——2 20 K., gyöngytyúk ———
K. darabonként.

Tejtermékek: tevaj (centrifugált) I. 2 80—3 — K.,
II. 2 40—2 60 K., főzvaj (köpűt) 1 80—2 — K., tehén-
túró 30—40 fill. kg.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és mun-
kástúrót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonáru) sárga 5 60—6 —
K., róza 5 80—6 — K., fehér 4 20—5 — K., kifli 8 —
10 — K., sárgarépa 7 ——8 K., petrezselyem 13—16 K.,
vöröshagyma makói 12 ——13 — K., vöröshagyma kö-
zönséges hazai 6 ——8 — K., fokhagyma 36—40 K.,
káposzta 3 ——3 50 K. 100 kg.-ként. Kalarabé 0 ——
0 — K., 100 db spárga solo 0 ——0 — K., közep 0 ——
0 — K., levelespárga 0 ——0 — K. kg.-ként. Zöldbab,
hüvelyes 0 ——0 — K., kifejtett 0 ——0 — K., zöldborsó,
hüvelyes 0 ——0 — K., kifejtett 0 ——0 — K., para-
dicson 0 ——0 — K. 100 K. kg.-ként. Uborka salátának
való 0 ——0 — K., ecetbe 0 ——0 — K., savanyítani
0 ——0 — K. 100 db-ként.

Gyümölcsfélék: cseresznye és meggy 0 ——0 — K.,
sárgadinnye 0 ——0 — K. kg.-ként. Alma: elsőrendű
áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul
stb.) 0 0—1 —, másodrendű 40—50, harmadrendű apró
áru 30—40 K., körte elsőrendű 1 ——2 —, másodrendű
80—1 20 K. q.-ként. Dió I. 40—80, II. 20—40 K. 100
kg.-ként. Szőlő 1 80—2 40 K., finom 0 ——0 — K.,
chasselas 0 ——0 — K., szagos 0 ——0 — K. kilója.

Vegyesárak: Bor és szesz italokat minőség szerint
különféle árakon értékesítünk. Méz —100 fill. kg.-ként.
(A szövetkezet — mint az Országos Magyar Méhészeti
Egyesület vezérképviselője — minden mézértékesítési
ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcslé — fillér
kg.-ként. Gomba szárított 0 ——0 — K., szappan —
— fill, lenese (erdélyi) ——— K., bab apró ——— K.,
nagyszemű ——— K., lenese ——— K. 100 kg.-ként.
Tojás: bácskai 68—69 K., erdélyi apróbb áru —
K. eredeti ládánként (1440 db).

**Hideghus-vásár az Orzsi-uti élelmi piacon 1908. év
márczius hó 13. (A székesfővárosi vásárigazgatóság je-
lentése a „Köztelek” részére.)** Felhozott Budapestről 26
árus 48 drb sertést, 1 árus 3 drb sülédöt, 2400 kg
friss hús, 700 kg. füstölt hús, 1400 kg. szalonnát,
600 kg. hájat.

Videkről és pedig — drb sertést.
Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-
hús 1 kg. 136—176, sülédhús 1 kg. 152—180, füstölt

sertésbús 1 kg. 144—180, szalonna zsírnak 1 kg. 152—140,
füstölt szalonna 1 kg. 152—176, háj 1 kg. 140—148,
disznózsír 1 kg. 152—160, kocsonyahús 80—100, füstölt
sonka 1 kg. 180—200 fillérig.

**Hideghus-vásár a Garai-ter élelmi piacon 1908. év
márczius hó 13. (A székesfővárosi vásárigazgatóság je-
lentése a „Köztelek” részére.)** Felhozott Budapestről 67
árus 20 drb sertést, — árus 20 drb sülédöt, 2000 kg.
friss hús, 1000 kg. füstölt hús, 1200 kg. szalonnát, 600
kg. hájat.

Videkről és pedig összesen 300 drb sertést, 0 sülédöt.
Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-
hús 1 kg. 132—144, 1 q 116—118 K., sülédhús 1 kg.
152—160, füstölt sertésbús 1 kg. 160—180, szalonna
zsírnak 1 kg. 128—132, füstölt szalonna 1 kg. 180—180,
háj 1 kg. 136 144, disznózsír 1 kg. 152—156, kocsonya-
hús 1 kg. 72—90, füstölt sonka 1 kg. 180—200 fillérig.

Budapesti lóvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 márczius 12.

Felhajtatott:	Arak	(drb.-kint korona)
Jobb minőségű hátsóló	—	— drb
Könnyű kocsiló (jukker)	16	470—700
Nehéz „ (hintós)	10	500—650
Igás „ (nyugativér)	50	300—600
Ponny	—	—
Fuvaroslovak	140	250—360
Parasztlovak	300	140—250
Alárendelt minőség	68	50—130
Összesen	584	drb

Eladatlan maradt ——— 204 drb

Irányzat: élénk.

Budapesti juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 márczius 9.

Felhajtatott:

Magyarországból	40 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	—	— bárány — drb kecske
Összesen	40 drb juh	— drb kecske
Eladatlan maradt	—	— drb juh — drb kecske

Arak:

(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben.)

Hizott fűrd	drb	per kg.	páronként
Feljavított juhok	—	—	— 60 fill. 51—53 kor.
Kiverő juhok (anya)	—	—	—
Kisörölt kosok	—	—	—
Durva szőrű	—	—	—
Kecskek	—	—	—

Irányzat:

Budapesti szurómarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 márczius 12.

Arak:

(kilogrammonként élő súlyban fillérekben.)

Felhajtatott:	Arak	(kilogrammonként élő súlyban fillérekben.)
Magyarországból élő borju	254 drb	90—98 kiv. 100
leszurt	9	II. r. 64 78—80—88
Magyar élő borju (rugott)	—	—
leszurt	—	—
Magyarországból élő bárán	26	10—16
leszurt	2330	8 18
Élő gödölye	—	—
Szurott gödölye	—	—
Ausztriából élő borju	—	—
Összesen:	2019 drb	

Eladatlan maradt 15 drb élő borju, — drb rugott
borju, — drb élő bárán, 120 drb leszurt bárán.

Irányzat: a borjuvásáron lanyha, az árak 4 fillérrel
csökkentek; báránvásár élénkebb.

Budapesti vagonmarhavásár:

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908 márczius 12.

Felhajítás összege:	Minőség szerint
Új felhajtás	2308 drb
Mult vásárról	1833
visszamaradt	17
Veszteglőből szerb	155
Összeg	2355
Eladatlan maradt	97
Származási hely szerint	
Magyar eredeti	1339 drb
Magyar tarka	984
Galicziai	—
Horvátországi mar- hák	—
Boszniai marhák	2
Összeg	2325

Nem szerint	
Bika	196 drb
Ökör	1501
Fehér	628
Növendék-bivaly	—
Összeg	2325 drb

Á R Á K

(Az árak elősúlyban levonás nélkül értendők.)

1908. február 13.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	72-76	64-70	54-62
Laska hizott ökör	78-87	68-76	54-66
Szerbiai ökör	---	---	---
Ishen	64-72	56-63	48-55
Bika	64-70	58-63	52-57
Hövendékmarha	52-60	52-60	---
Blvaly	36-48	36-48	---

Irányzat: a felhajtás 48 darabbal több mint a múlt héten. Minthogy a helybeli kereslet javult, az irányzat élénk. Árak változatlanok.

Budapest ferenczvárosi zárt sertésvásár.
1908 március 12.

Heti felhajtás összege	Árkereset waggon	Árkereset összesen darab	Sertésközvetítővállalatok	Eladatlanná maradt
március 6-tól március 12-ig.	152	5436	5605	631

Nap	Magyarországi fillérben				
	Óreg nehézsúlyú (320-380 kg.)	Óreg közepsúlyú (250-300 kg.)	Óreg könnyűsúlyú (200-250 kg.)	Középsúlyú (120-150 kg.)	Húsos fajta
1 márc. 6	88-90	---	---	---	---
márc. 12.	94-96	---	---	---	---
6 márc. 6	---	24-31	26-131	120-128	---
márc. 12.	---	124-136	26-136	24-130	---

1) Az árak elősúlyban levonás nélkül értendők.
2) Az árak elősúlyban páronként 45 kg. éltsúly és 40% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: a vásár élénk, az árak a múlt heti árakhoz képest 6 fillérrel emelkedtek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepeinek jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendők.)

Óreg nehéz (páronként 400 kg. felül)	---	fillérig
Óreg közép	300-400	---
Fiatál nehéz	320 kg. felüli súly	126-126
" közép	250-300 kg.	126-126
" könnyű	250 kg.-ig	127-127
Szerbiai nehéz	251-320 kg.-ig	---
" közép	260 kg. felüli	fillérig
" könnyű	240-260 kg.	---
Irányzat: élénk.	240 kg. terjedő súlyban	---

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertéshizlómányos (VIII. ker., Bérkocsiz-utca 12., a „Köztelek” részére.)
1908. március 11.

	kilogrammig	fillér
Sertésvészen átment	60-100	136-126
" " " " " "	100-120	126-120
" " " " " "	120-160	120-116
" " " " " "	160-200	116-114
Sertésvészen át nem ment	60-100	100-96
" " " " " "	100-120	96-94
" " " " " "	120-160	94-94
" " " " " "	160-200	96-100

Árak elősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.
Irányzat: élénkebb.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. március 12.

Felhajtás	Árak:	fillér
Magyarországból	650	---
Galicziából	---	---
Oszt. tartományokból	---	---
Összesen	650	---

(Az árak kg.-ként fillérben, elősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)
Irányzat: szilárd, kis árhullámmal.

Bécsi szurómarhavasár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908. március 12.

Főhözatal:

	drb	I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borjú	---	---	---
" " " " " "	268	132-140	96-128
Ausztriából élő borjú	5	---	---
" " " " " "	4448	132-140	96-128
Magyarországból leölt bány	2385	16-44 kor. párja	---
Ausztriából leölt	27	16-44 K. párja	---
Magyarországból leölt sertés	70	104-116 hussert.	---
Ausztriából leölt	2114	108-120 zsirsert.	---
Magyarországból leölt juh	81	84-108	---
Ausztriából leölt	187	84-108	---
Összesen:	9565	arb	---

Irányzat: lanya, prima a múlt heti árt megartotta, ellenben másod- és harmadrendű 6-8 fillérrel olcsóbb. Bárány olcsóbb volt mint múlt héten. Többi változatlan.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1908 március 10.

Főhajtás:

Minőség szerint:	Magyarországból	drb
Hussertés	6049	---
Zsirsertés	5184	---
Összesen	11233	---
Eladatlanná maradt	197	---

Árak: (kilogrammonként elősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérben.)

Elsőrendű magyar zsirsertés	112-115	kiv. 116
Középsertés	107-111	---
Óreg nehéz	98-102	---
Könnnyű és szedett sertés	98-104	---
Süldő (hengyel, erdélyi)	82-108	kiv. 112

Irányzat: élénk, zsirsertés 4 fillér, hussertés 4-8 fillérrel drágább.

Ingtatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül.)

Kivonat a hivatalos lapból.

Márc. 16. Szepesi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Tom Lajos	118104
Márc. 16. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Seeling Sándorné	72793
Márc. 17. Újpesti kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Erős Henrik	196329
Márc. 19. Szászrégeni kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	maroshévízi volt urbérese	65045
Márc. 19. Nagyváradi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Özv. Terényi Lajosné	63793
Márc. 19. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Pollák Manó.	189688
Márc. 20. Kassai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	néh. Widder Mór	54000
Márc. 21. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Réső Ensel Sándor	99308
Márc. 21. Szabadkai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Prókesch Mihály	274446
Márc. 21. Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Jabloneczay Kálmán.	44360
Márc. 23. Gyöngyösi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Makács Zoltán	48000
Márc. 24. Szombathelyi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Nikszty József	74703
Márc. 24. Bpesti I/III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Balla Sámuel	53006
Márc. 26. Kolozsvári kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Jákobi Lajosné	90826
Márc. 26. Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Jámbor János	87671
Márc. 28. Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Szántay Klótild	52000
Márc. 30. Sajó-szt-péteri kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Pauncz Manó	52456
Márc. 31. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Labuch Lipót	40843
Márc. 31. Marosújvári kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Nesztor Lőrincz dr.	68000

Április 4. Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Ranunkel Henrikné	188101
Április 7. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Spiegel Adolf	284460
Április 10. Bpesti I/III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Peringer Ferenc	156019
Április 14. Lugosi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Vimmer Kálmán	73494
Április 16. Kalocsai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Döry László	198634
Április 22. Eperjesi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Halmos Károlyné	206284
Április 22. Miskolci kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Szirmay Eszter gróf	172810
Április 23. Karczagi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Magyar Gergely	65533
Május 2. Bpesti I/III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Riedl Emilia	55299
Május 6. Nagyszebeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Özv. Lucardi Janosné	63798
Május 20. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Klemm István	239728
Junius 22. Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Regézi Nagy Miklós	88308

Szerkesztői üzenetek.

Cs. J. Bogota. Tejfajtsulymérő megrendelhető Erdély és Szabó czegnél Budapest Baross-utca. A megengedett legkisebb fajlsuly 1-029, 15 C. fokra értve. Zsirtartalomra a tej legalább 2-8%-os kell, hogy legyen.
Madach Aladár. 1. Hogy az igazgató-választmány most is vett fel 20 koronás évdijas tagokat, ennek magyarázata az, hogy azok a tagok még az alapszabály-módosítás előtt kötelezték magukat a tagságra, csak hogy most kerültek egy csoportban a választmány elé. Az Ön tagdíja csak 20 korona és ez okból a 4 kor. többletet jövő évre irtuk elő javára. 2. Hogy a tartalomjegyzéket nem adjuk a lap elé, annak oka, hogy a lapot, amint tördeljük, előlrol hátra megyünk a vegyesekig és a szerkesztői üzenettől előre szintén a vegyesekig. Tördelés közben reggel 8-tól délután 4-ig sok változás jön köbe. Egyik cikket kimarad, jön helyette aktuálisabb. Mások a vegyesek gyűnek össze oly csoportosan és mind napi kérdésről, hogy cikket lökünk ki a helynyérés végett. Tudva ezt, könnyen megérthető, hogy a lap tartalmát előre még egy jóvendőmondó sem mondhatja meg. Tartalomjegyzéket csakis folyóiratok tehetnek elől, amelyeket a napi események aktuálisága nem befolyásol. Üdvözlöt.
H. I. Pusztá-Kupa. Második kérdésére a választ lapunk ez évi 16. számában a 390. oldalon megtalálja. Az első kérdésre közelebb választ ad rovatvezetőnk itt, esetleg a Levélszéknyben.

Szőlőkarók

az összes használt fa-nemekből, minden szokásos méretben, bármely állomásra szállitva

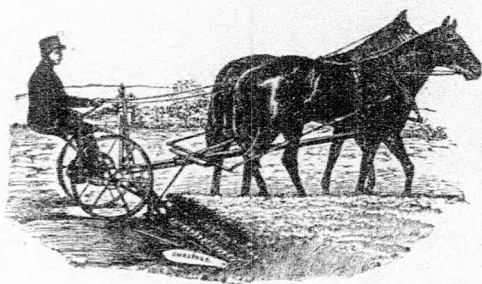
legjutányosabb napi áron

kaphatók a

Magyar Mezőgazdák

Szövetkezeténél

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31.

Uj Fűkaszaló „Darling“.

Kedvence minden tulajdonosának — szolidabb az amerikai gyártmányoknál.

Szénaforgatók — Lógereblyék Uj gabonaaratógép „Handy“

Utólérhetetlen munkateljesítésében és könnyen vonhatóságában.

UMRATH és TSA Budapest, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzcseplőkészletek 12 HP-ig — Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

RODIN

marószerszám a legbiztosabb állatjelző eszköz. A „RODIN“ a lebélyegzett helyen kiveszti a szőrt s így a betűszámok a legélesebben látszanak. Bővebb felvilágosítással s árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

GEITTNER és RAUSCH BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 8/K.

Mindennemű OLAJPOGÁCSÁK

választ répaszelet, korpá s egyéb erőtakarmányek legolcsóbb árakon kaphatók

Mezőgazdasági Áruhitelbanknál Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes házi állatok erősítésére, edzésére, azok egészségének építésben tartására a

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz

minden gazdaságban és állattenyésztésben

nélkülözhetetlen.

Felülmúlja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készült.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmészesben, katonai, polgári, és versenystállókban.

Kapható: gyógytár, drogéria- és fűszerüzletekben vagy közvetlenül a készítő:

BRÁZAY KÁLMÁN özögnél, BUDAPESTEN

1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással **24** korona.

6875

Eredeti Kirsche-féle

„IDEAL“ takarmányrépamag

a Deutsche Landwirtschaftliche Gesellschaft által rendezett takarmányrépa-termesztési versenyen „ezüst érem“-mel lett kitüntetve. Előnyei:

legnagyobb terméshozam,
legmagasabb tápérték-tartalom,
nagy tartósság, legkönnyebb kiszedés.

Vegyi vizsgálat cukor- és szárazanyag-tartalomra saját laboratóriumában

1905—14,000
1906—18,000 elit anyaréparól.
1907—24,000

Vezérképviselőség és főraktár Magyarország és társországai részére:

DUKES és HERZOG Galgóc és Budapest, Váci-körút 74.

műtrágya-erőtakarmány és magvak irodája.

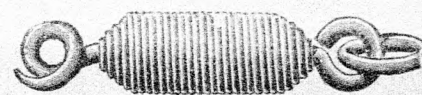
„Ideal“ takarmányrépamag megrende kétő még:

Mühle Vilmos, Temesvár. Kontsek Géza, Debreczen.

Száritott répaszeletet, melasszét és műtrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 6003

Sebők Emil és Társa Budapest, Kálmán-utoza 15.

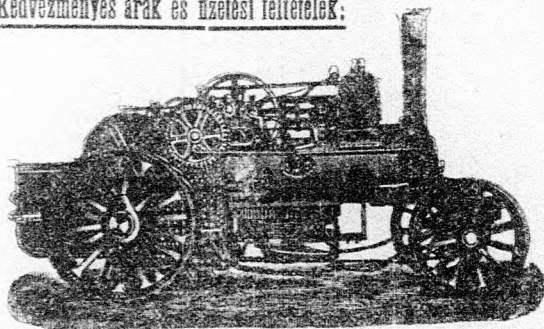
Nélkülözhetlen

minden fuvarosnak sz ujonnan szabadalmazott huzóringok, illetve lökímélők. A huzónál egyenlően működik s nagy a megtakarítás istrángokban és szerelmekben. 0. sz. vonóerő 15 mtrm. K 7.—. 1. sz. vonóerő 30 mtrm. K 8.—. 2. sz. vonóerő 50 mtrm. K 9.—. 3. sz. vonóerő 70 mtrm. K 10.—. 4. sz. vonóerő 90 mtrm. K 12.— páronként. 6825a

J. PFEIFFER, WIEN, III/2., Stammgasse 15.

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Kedvezményes árak és fizetési feltételek:

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gépgyár :: **Magyarországi igazgatósága** BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének vagyonmérlege 1907. december hó 31-én.

VAGYON

II. Az elemi és életosztályok mérleg-számlája az 1907. évi december hó 31-én.

TEHER

	Elemi bizo- sítási ág		Életbizto- sítási ág		Összesen			Elemi bizo- sítási ág		Életbizto- sítási ág		Összesen	
	korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.		korona	fill.	korona	fill.	korona	fill.
I. Pénztárkészlet	27.299	31	5.402	92	32.702	23	I. Alapítók és üzletrészesek	1.479.100	—	500.000	—	1.979.100	—
II. Kamatozólag elhelyezett tőkék	353.466	15	93.274	80	446.740	95	II. Díjtartalék	290.062	37	293.902	56	583.964	93
III. Óvadékok	35.967	24	—	—	35.967	24	III. Kártartalék	48.499	04	2.000	—	50.499	04
IV. M. kir. postatakarékpénztár	79.652	92	11.022	11	91.276	03	IV. Díjtétel a viszontbiztosítás levonásával	—	—	43.630	27	43.630	27
V. Értékpapírok és azok esedékes kamatai 1907. december 31-ig	353.700	—	340.750	—	694.450	—	V. Tartalékok:	—	—	—	—	—	—
VI. Alapítványok és üzletrészek	801.600	—	—	—	801.600	—	a) közös tartalék	—	—	209.261	44	—	—
VII. Ervényben levő biztosításokra előre kifizetett tőkészesek (kotvénykölesönök)	—	—	3.430	—	3.430	—	b) tüztartalék	—	—	31.388	80	—	—
VIII. Tárczaváltók	126.693	27	8.011	60	134.704	87	c) jégtartalék	—	—	3.502	80	—	—
IX. Tagok díjai	—	—	1.689	92	1.689	92	Vagyontartalék	—	—	—	—	2.201	81
X. Különféle adósság folyószámlán	248.186	89	42.359	21	290.546	10	VI. Hátszáz koronás kötv. kisors. alapja	32.991	91	—	—	32.991	91
XI. Kintlévőségek képviselőknél	173.290	95	56.109	19	229.400	14	VII. Tisztviselők nyugdíjajapja	1.158	11	—	—	1.158	11
XII. Lettár (kellő leírás után)	2.000	—	6.704	67	8.704	67	VIII. Óvadékok	35.967	24	—	—	35.967	24
XIII. Követelések viszontbiztosító intézetektől	143.659	40	3.022	35	146.681	75	IX. Hitelezők	45.731	53	8.074	15	53.805	68
XIV. Költségek előhozatala:	—	—	—	—	—	—	X. Alapítók és üzletrészesek által fel nem vett osztalék az előző évekről	13.148	08	—	—	13.148	08
Szervezési és üzletszerzési költségek	—	—	268.249	41	268.249	41	XI. Később esedékes jutalékok	—	—	16.429	03	16.429	03
XV. Bizományi üzlet	21.124	08	—	—	21.124	08	XII. Bizományi üzlet	21.124	08	—	—	21.124	08
XVI. Veszteség 1903. évben	22.079	09	—	—	22.079	09	XIII. Előre beszedett tűzdíjak	57.954	29	—	—	57.954	29
" 1904. "	13.526	27	—	—	13.526	27	XIV. Viszontbiztosítók	81.873	20	—	—	81.873	20
" 1905. "	4.669	53	40.274	89	44.943	42	XV. Felesleg	41.877	32	—	—	41.877	32
lo nyereség 1906. "	400	99	—	—	400	99							
" 1907. "	14.262	24	14.663	25	28.925	49							
	2.398.640	21	866.237	82	3.264.877	03							

Budapest, 1907. december hó 31-én.

A könyvelésért:

MOCSONOKY s. k.

LÁNG JÓZSEF s. k. igazgató.

NÉREI ÖDÖN s. k. igazgató.

A könyvelésért
VADÁSZ s. k. cégjegyző főkönyvelő.

Az év végével, azaz 1907. december hó 31-én a szövetkezeti tagok száma volt: Alapító tagok 505, belépett 9, kilépett 4. — Üzletrészes tagok 673, belépett 8, kilépett 10. — Felmondott 3 üzletrészes tag 3 drb üzletrészt. — Biztosított tagok 123194, belépett 51223, kilépett 6662.

Az igazgatóság:

gróf ZSELENSKI RÓBERT s. k.

HERTELENDY FERENCZ s. k.

dr. BERNÁT ISTVÁN s. k.

EMÓDY JÓZSEF s. k.

hg. ESZTERHÁZY MIKLÓS s. k.

KAMMERER ERNŐ s. k.

gróf KÁROLYI LÁSZLÓ s. k.

LATINOVIČS GÉZA s. k.

MIKLÓS ÖDÖN s. k.

PALLAVICINI EDE gróf s. k.

PETRICHEVICH HORVÁTH ARTHUR báró s. k.

RUBINEK GYULA s. k.

SZENTIVÁNYI ÁRPÁD s. k.

gr. SZÉCHENYI VIKTOR s. k.

TELEKI JÓZSEF gróf s. k.

VÁRADY L. ÁRPÁD s. k.

Ezen nyereség-, veszteség- és mérleg-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva, helyesnek s rendben levőnek találtuk.
Budapest, 1903. február 26-án.

A felügyelő-bizottság:

BALOGH ELEMÉR s. k.

GRASSL HUGÓ s. k.

KÖVÉR JÁNOS s. k.

RAGÁLYI BÉLA s. k.

RÁTHONYI REUSZ HENRIK s. k.

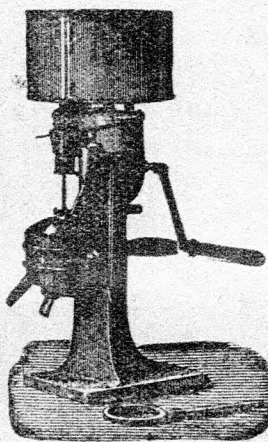
SZILASSY ZOLTÁN s. k.

VÉGH JENŐ s. k.

HIRDETÉMÉNY.

Eladásra kerül nagy mennyiségben első osztályú **sima és gyökeres Riparia Portalis, Vitis Solonis és Rupestris Monticola alanyvessző**. Továbbá ily alanyokon készült első osztályú **gyökeres fásoltvány** a legkitünőbb csemege- és borsfajokban; ugyancsak **sima és gyökeres hazai szőlővessző**.

Fajtisztaságért kezeséget vállalunk.

Badacsony-szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolcza,
Zala megye. 226

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák

a világ legregibb és legjobb tejfelföldőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legélesebb leföldözés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 drb van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 125—500 l. kézi hajtásra. Magyarországi képviselő

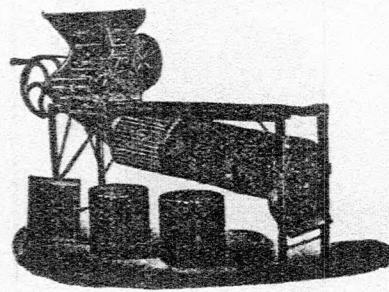
GEITNER és RAUSCH BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8.

BIRTOK keresők és eladók :: figyelmebe!

Aki birtokot előnyösen venni vagy eladni, bérelni vagy bérbevenni óhajt, forduljon bizalommal a

Mezőgazdasági Áru- és Hitelforgalmi vállalatához

Telefon 80-53. Budapest, VI., Teréz-körút 15. szám. Telefon 80-53.

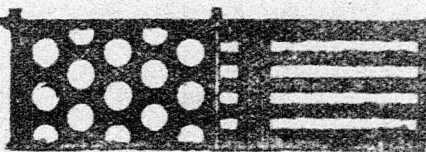

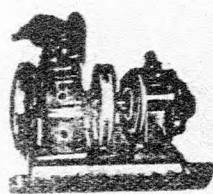
Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona özsef-u 8.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta LEMEZROSTA gőz-
cséplő gépek számára. .:

Villanyvilágítás önálló teleppel

kastélyok, gazdasági épületek, gyárak, szállodák számára saját rendszerünk szerint. Kombinálható vízvezetékekkel és gazdasági üzemmel. Számos elsőrangú referenzia.

Kimertő ismeretessel, árajánlattal szolgál. **SIGNER F. és R.** mérnöki és elektro-technikai vállalat. Budapest V., Kálmán-utca 15. TELEFO 63-01.

GŐZEKE

Acetylen-lámpák.

Éjjeli szántásoknál gőzekre különösen alkalmasak, mert nap-pali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, kocsi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

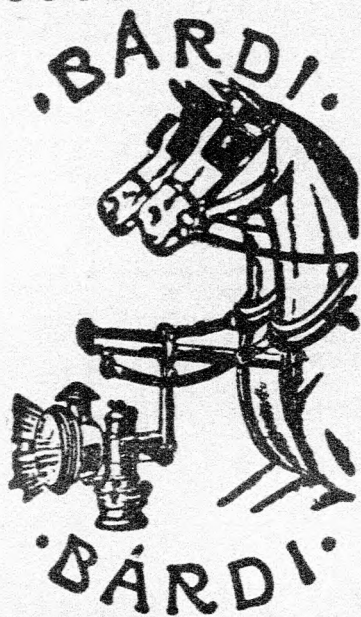
BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Mozsár-utca 9. sz.,

Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. Sürgőnyezim: Pneumatik.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.970.340— kor.

Tartalékok 784.760-18 "

Összesen: 2.755.104-18 kor.

1901. évi felesleg 90.349— kor.

1902. " " 89.782-26 "

1903. " " 109.331-73 "

1904. " " 72.438-23 "

1905. " " 61.730-60 "

1906. " " 39.243-65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember

életére különféle módzatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az

1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt

tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfeleslege köz-

gyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár

ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben

a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az

1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosít-

ásukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetíté-

sével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen

szolgál. Az igazgatóság.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **járomos és beállítani való ökrökben**, ugyancsak **1-2 éves ökr-tinókban** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemnél fogva úgy vásárokról, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem.

5018

Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélezim: **Vermes Lipót, Kolozsvár**

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68,

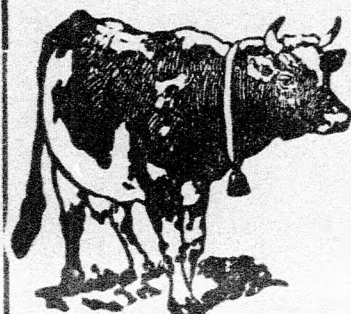
által a legelőnyösebb árak mellett ajánlataink:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, löher-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-akék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1900. évi párisi világkiállításán „Grand Prix”.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára K. 1.40, 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor
Csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: **TORÓK JÓZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrásy-ut 28.

ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.

— TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR. —

Iroda, raktár és gyártelep: BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.

Alfa-Laval Separatorok (tejfőlöző gépek) kézi- és erőhajtásra.

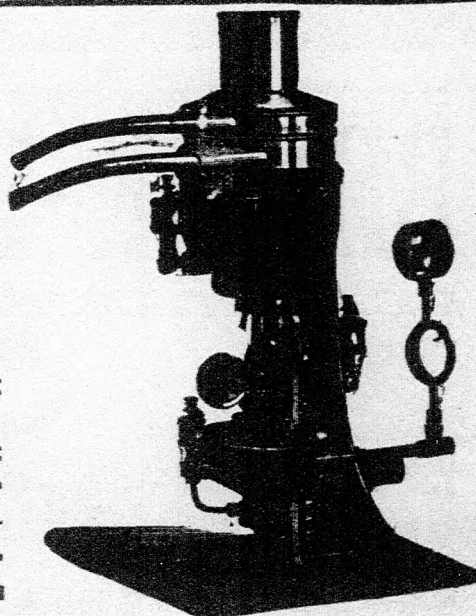
Ujdonság!

1908. évi mintájú separatoraink a jelenkor legelőnyösebb fölözőgépei. Nagy munkabírásúak, élesen fölöznek, bámulatos könnyen jarnak. Kérjen prospektust.

Tejszállító kannák, Fejőedények, Tejhűtők, Előmelegítők és pasztórizáló készülékek, Vajköpülő és vajgyártó gépek, A sajtgyártás eszközei, Tejvizsgáló készülékek, Mindennemű tejgazdasági eszközök és gépek legjobb kivitelben.

Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése és újjalakítása.

770 első díj, több mint 600,000 Alfa-separator az egész világon. Árjegyzékek, tervek, költségvetések bérmentve. "

Fontos minden gazdának!

Sajtó alatt van és e hó folyamán megjelenik a:

Mezőgazdák Üzemi Utmutatója

Kereskedelmi tanácsadó a gazdaközönség számára.

Felvilágosítást nyújt a következőkre:

- Miként értékesítsük terményeinket?
- Mire ügyeljünk gépeink beszerzésénél és azok használatánál?
- Hogyan kössük meg biztosításainkat?
- Gabonakereskedelmi szokványok.
- Erőtakarmányzickek beszerzése körüli tudnivalók.
- Hogyan adjuk el borainkat?
- Élelmiszer-értékesítés módzatai.
- Hizott állatok, tenyészállatok értékesítése.
- Külföldi államok állategészségügyi egyezményei.
- Szarvasmarhavásárok, sertésvásárok, lóvásárok, országos vásárok jegyzéke időszerinti sorrendben.
- Vetőmagvak, beszerzése, értékesítése.
- Áruszükségleti cikkek beszerzése körüli utmutatás.
- Fakereskedelmi rész.
- Jogi rész, rövid vonatkozásokban a gazda és cseléd közötti jogviszony szabályozása.
- Haszonbérlet.
- A balesetbiztosítási törvény rövid ismertetése.

Nélkülözhetetlen bizalmas tanácsadó!

Ára 5 korona.

Előzetes megrendelésnél 4 korona.

Előfizetések a "PÁTRIA" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedéséhez, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám intézendők.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktégliákat, cement-födélcserepeket, csöveket osztorházakra, alagosövezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Folette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.** Kívánatra ingyen küldjük 202-es számú Arjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemberendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. **Levelzés magyar nyelven.**

Különlegességgel gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.

MARKRANSTADT bei Leipzig

☛ Homokvizsgálat, ☛ próbafeldolgozás, ☛ minták ingyen. ☛

Legnagyobb gyár a maga nemében

270 munkás

95 szabadalom stb

Gróf Zichy Aladár ur öngym. sárszentmiklósi gazdaságában, Sárbogárd vasútállomás, **eladó**

33 drb fiatal fehér jármosökör

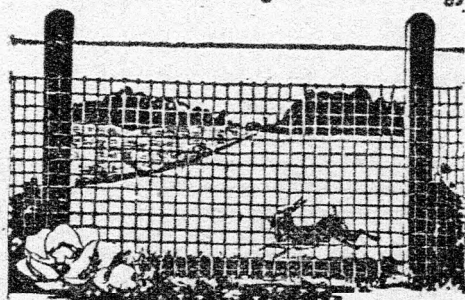
igen jó kondícióban; azonnali vétel esetén is az ökrök maradhatnak márczius végéig. Kérdések vagy kocsik miatt uradalmi intézőség, posta Sár-Szent-Miklós tessék fordulni.

Bámulatosan olcsó kerítések!

Hazai gyártmány!

Nem tévesztendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmányával!

Mezőgazdák figyelmébe!

Szőlőgazdák figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-ut 48/II.

a) ajánlja bizalmasan **Hungária sodronyfonatát**, mint a szabadalmazott **kerítési anyagot**, mely előnyeinél fogva feltűnik minden szerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot. A szőlő- és mezőgazdaságra néve rendkívül fontos és világszerte elismert védett találmány előnye: **Olcsóság! Oszliszerűség és könnyű kezelés.**

Horganyozott vassodronybol készűl, (nem kell befesteni):
Körülbelűl 5 centiméter lyukbőségűvel,

Készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi dróterőségben, 8 méter magasságban 1,2, 1,4 mm. dróterőségben.

Sodronyerőség: 1 1,2 1,4 1,6 1,8 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ar □-méterenként: 30 40 50 60 70 80 90 112 132 fillér.

Körülbelűl 8x5 centiméter (hosszúság) lyukbőségűvel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterőségben, 1 1/2 méter magasságban pedig 1, 1,2, 1,4 mm. dróterőségben.

Sodronyerőség: 1 1,2 1,4 1,6 1,8 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ar □-méterenként: 48 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.

Körülbelűl 1,5x5 cm. lyukbőségűvel:

Készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterőségben ára négyzetméterenként 82 fillér.

Körülbelűl 10x10 cm lyukbőségűvel:

Készletben: csakis 1 méter magasságban.

Sodronyerőség: 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ar □-méterenként: 42 47 57 67 fillér.

Csomagolásért, feladásért és kezelet költségeikért számították □-méterenként 1 fillér, de egy küldeményre legolcsóbb 50 fillér.

A horganyozott **tűhecsodrony** ára (6 cm. tüskésdéliséggel) méterenként 6 fillér, melynek alkalmazásával a kerítés felzése szintén megkönnyíthető.

Számos elismertégyél áll rendelkezésre!

Továbbá gyárt és szállít: kőbőszegő gép- és kézi sodronyfonatokat; oszlop és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházkerítéseket erős sodronyfonat és kovacsali vasból. Föld- és kavicsrostákat, kosarakat, magtár-ablakrostályokat, ökr-szajkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyórostályokat, cséplőgépekbe való gabonaszitáló-hengereket stb.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

☛ Jutányom, pontos és gyors kiszolgálás. ☛

Tápláló tartalom, **eltarthatóság** és takarmánytömeg tekintetében vegyileg kiválasztott (selectionált) anyarépákról természetesen **eredeti valódi: quedlinburgi termésű**

takarmányrépamag

Mammuth, hosszú vörös, Elvetham-féle óriás 18 frt.
Mammuth, hosszú, sárga, Elvetham-féle óriás 22 "
Olajbogyóalaku, sárga óriás "Des Barres" 19 "
Eckendorfi, sárga javított, óriás 18 "
Oberndorfi, sárga, kerek, javított 22 "
 50 kilónként, zsákkal együtt, helyt budapesti raktárban érve. A legmagasabb csiraképeség és fajazonosságért szavatolok. 250 kiló s ezen felüli vételnél 5% engedmény.

Mindenemű gazdasági és konyhakerti magvak a legjutányosabban kitünő minőségben kaphatók.

Gombás Gyula

(ezelőtt Nöthling Vilmos)

magkereskedésében
 Budapest, IX., Calvin-tér 9. sz.

Telefon 102—95. Alapított 1880-ban.

☛ Árjegyzék készséggel rendelkezésre áll, ingyen és bérmentve. ☛

" Világraszóló legújabb felfedezés. "

Egér- és patkányirtósz. (Nem mérge.)
 „Ratin”-féle egérrtyphus-bacillus és patkánymikrobák összetétele a legbiztosabb e kártékony állatok kiirtására. Semminemű más állatra, sem emberre nem ártalmas. Egérbacillus használati utasítással 1 adag 1-80 korona, patkánybacillus használati utasítással 1 adag 3 korona. Nagyobb területeken e kártékony állatok tökéletes kiirtását elvállalja: „Ratin”-bakteriológiai laboratórium részvénnytársaság magyarországi vezérképviselője és egyedűrsége **HAAN BELA BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 26/b.** ☛ Prospektus ingyen. ☛

DRÓT-KERITES

legelőcsőbb az 1872. évben alapított

Stadler Mihály sodrony-fonató, szitaárú-és kerítés-gyárnál ☛

BUDAPEST, VI., Váci-körút 41 t.sz.

☛ Árjegyzék díjmentes.

Megbízható! pontos! Ki szolgálás!

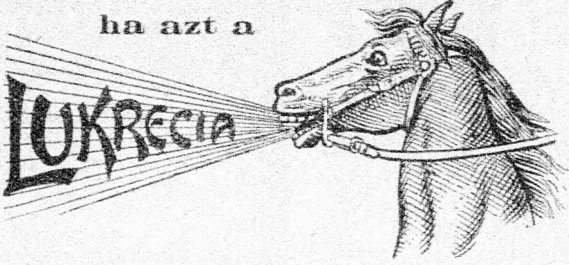
Nagyobb uradalmi bérletet

keresek lehetőleg Nyitra, Pozsony megyékben, esetleg máshol vasutállomás és országot közelében, lehetőleg szeszgyárral. 369

Czima kiadóhivatalban.

Már nem rongálódik többé a lószerszám,

ha azt a

készítményünkkel és nem mindenféle salagos zsiradékkal megkeni. **Bámulatosan puhítja és fekélyre festi a bőrt.** 1 éves körülbelül 1 liter K 2-30, öt káros szelencze bérmentve, utányét mellet K 12-50. Kapható a **Magyar Mezőgazdák Szöv. nél** és minden szakkövágó jobb üzletben. ☛ Készíti: **VAD és TAKÁCS BUDAPEST. ☛ Postafiók 151.** ☛ Töszök prospektust kórni. ☛ 270

Mezőgazdasági kereskedelemtan.

Írta: **KROLOPP HUGO.**
 Ezen, mezőgazdasági szakirodalmunkban hiányt pótló mű hivatva van arra, hogy, gyakorlati gazdát a gazdasági termények és termékek beszerzési és értékesítési módjaival megismertesse. **Bolti ára 10.— kor.** Megrendelhető a **„PÁTRIA” r.-t.** gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

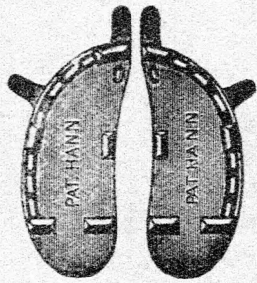
Eladó tenyészbikák és kosok!

Tisztavéri, tuberkulinra nem reagált, elsőrendű minőségű tenyészbikák és nagytestű rambouilletti 1—2 éves kosok a szabadkai földművesiskola gazdaságában eladók. Bővebb értesítést nyújt az iskola igazgatósága, Pálics-fürdő. Posta, távirat, vasut helyben. 435

ÖKÖRPATKÓK

ozélszerűek, tartóság és olcsók.

„HANN” jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi patkónk minden tekintetben utolérhetetlen.

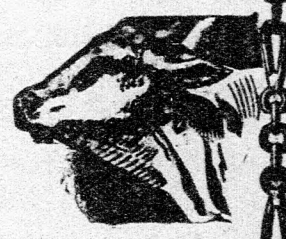
Normális csülökvas

igás ökör részére.

Szabad. lópatkók

igás- és hátsólovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.

Pata- és osülökszegek, csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

M. HANN'S SÖHNE : RAINFELD : a/d. GÖLSEN N. O.

Aszokhordók minden méretheben czéggelzéssel, vagy a nélkül szállításra és raktári hordók, lyukfuró és becsavaró készülékekkel.

☛ Minták és prospektusok ingyen és bérmentve. ☛

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár r.-t.

Ganz-féle villamossági r.-t.

II., Lövház-utca

BUDAPESTEN

BENZINMOTOROK és lokomobilok cséplők és takarmánykamrák üzemére. Szívógázmotorok anthracit-, koks- vagy faszéntüzelésre. ☛ Földgázmotortelepek. Ármentesítő és öntöző szivattyutelepek. ☛ **Kötélvontatásu**

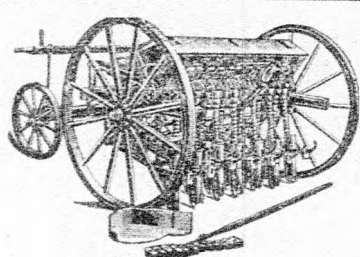
☛ **GŐZEKÉK** ☛

ELECTROMOS világító és erőátviteli berendezések, egyen- és váltakozó-áramra. ☛ Kolibri ivlámpák reklámcszélókra.

ELECTROMOS üzemek berendezése uradalmakban. Meglévő berendezések átalakítása.

ELECTROMOS üzemű szivattyúk, teigazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezeti vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó-berendezések. ☛ Electromos kis- és nagy-vasutak. ☛ Bányavasutak. ☛ 0184

☛ Árjegyzékkel és költségcszámításokkal szívesen szolgálunk. ☛

A legjobb vetőgépek Mayfarth Ph. és Társa

„Agricola“ (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei. Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára váltókerekek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mindamellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb munka-, idő- és pénz megtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket széna- és aratógerek, szénaforgatók, széna- és szalmaprések kézi használatra, kukoriczamorzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trillőrök, ekék, hengerek, boronák és takarmánykészítésre szolgáló gépeket a legújabb rendszer és jótálás mellett gyártanak és szállítanak.

MAYFARTH PH. és TÁRSA
gazdasági gépgyárak, vasöntödék és ekegyárak
BECS, III. Taborstrasse 71.
Kibüntetve több mint 600 arany-, ezüstéremmel stb. az összes nagyobb kiállításokon.
Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszontelárus tők keresetnek.

Gazdasági könyvviteli
nyomtatványokat //
levélpapirokat //
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
kivitelben készít //

„PÁTRIA“
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

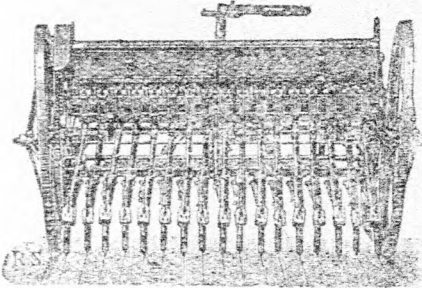
BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk. //

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépraktára

Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt áron a
elen idényre: **SACK**
RUDOLF elismert kiténő
gyártmányait, aczélekeit,
vasboronáit, könnyű és
szilárd sorvetőgépeit,
szecskavágó-, répa-
vágó-gépeit. Kézi-, jár-
gány- és gőzhajtásra elsőrendű biztonsági járgányait,
„Westfalia“ műtrágyaszóró-gépeit, a jelenkor
legjobb szerkezetű takarmányapráló-készülékeit
s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

TAKARMÁNYOZÁSTAN

Írta: **Cselkó István**, a magyaróvári gazd. akad. tanára.

KELLNER új alapot adott a takarmányozástannak s azzal egyszerűbbé, de mindamellett megbízhatóbbá tette, mint amilyen volt eddig. A két alap közötti különbség az, hogy míg a régi fízlán csak a takarmányok emészthető összetételére támaszkodott, addig az új a táphatásból indul ki, mely nem áll szoros viszonyban az emészthető összetétellel, mert az emésztés munkája s az emésztőcsatornában végbemenő bakteriumműködés elvonja az emészthető anyagoknak egy részét attól, hogy táphatást fejtsenek ki, ami különféle takarmányoknál eltérő mértékben történik. A táphatás egységes kifejezésére a keményítőértéket választotta **KELLNER**, mely tehát nem más, mint a takarmány hasznavehető energiájának azon viszonya, mely közte és a keményítő hasznavehető energiája között létezik. **KELLNER** új elmélete kötelességévé tette az **OMGE**, könyvkiadó-vállalatának, hogy oly takarmányozástant adjon a gazdaközönség kezébe, mely ezen az alapon van megírva, egyébként pedig hazai viszonyainkhoz alkalmazkodik. Ára vászonkötésben **10 korona**.

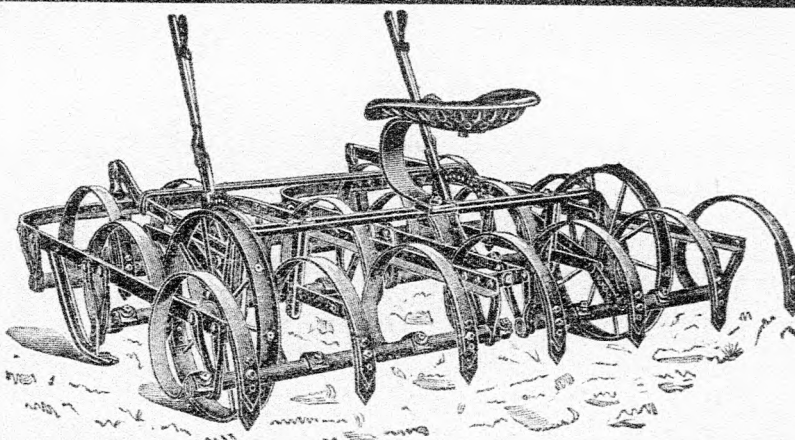
Megrendelhető a „PÁTRIA“ részv.-társaság gazdasági szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Szenzációs szőlőujdonság!

„Szent-István király“ és „Erzsébet királyné“

Ugy ezek, valamint az összes legjobban bevált régi és új fajok gyökereis fásoltványai (tisztá **Portalis** (Hortre Montpellier) alanyon első minőségben kaphatók. **Fajtisztaságért** kereskedünk! Oltványainkat csak is a saját oltótelepünkön termelt **Portalis** alanyon készítjük és ehhez csak is a saját oltótelepünket használjuk.
Előjegyzéseket az év őszi és jövő év tavaszi szállításra már most elfogadjunk bármely fajra nézve, mert telepünkön az összes szőlőfajok megvannak.
Hazai síma vesszőket is minden fajban igen jutányos áron árulunk. 305

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. //
LENGYEL-TELEP Szolnok, csemegezőlő és méztermelés, szőlő-oltvány és vesszőtenyésztési telep.

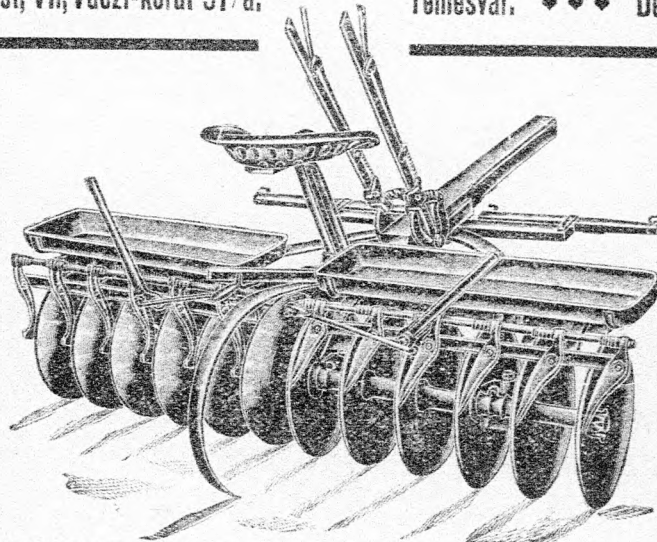
KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyára MOSONBAN

szállít mindennemű

TALAJMIVELŐ ESZKÖZÖKET, „Mosoni Drill“ sorvetőgépeket.

Forrástár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Temesvár, Debreczen.

Magas csiraképeségű
ERDÉSZETI, GAZDASÁGI, GYÜMÖLCS- és FÜMAGVAKAT,
ERDEI és SÖVÉNYCSEMETÉKET,
DISZFENYŐKET, SORFÁKAT,
GYÜMÖLCSFÁKAT és VADONCZOKAT,
FAJBURGONYÁT 100 legjobb fajban ::
 legjobb minőségben szállít
FARAGU BÉLA csász. és kir. udvari szállító
ZALAEGRSZEG. 237
 Árjegyzék ingyen és bérmentve. 237

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.
 BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Haas-palota)
 (Azelőtt: Ferencz József-tér.)
 Ajánl gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágyakhoz való
üvegtáblákat
 eredeti gyári ládákban. Üvegvágó gyémántok legolcsóbban kaphatók. Mézes-üvegek különféleképpen, fémzárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve. 4506

Minden gabonakereskedőnek és termelőnek nélkülözhetetlen
 :: a most megjelent ::

GABONAKERESKEDŐK ÉS TERMELŐK KÉZIKÖNYVE

:: Összeállította és kiadja ::
SZABADOS JÓZSEF
 a Hungária Egyesült Gőzmalom Részvény-társaság tisztviselője Budapest. ::
 Ezen könyv könnyen áttekinthető módon magában foglalja az összes Budapestre szóló vasúti fuvardíjtételeket, vám díjtételeket, a tőzsde és hajófuvarozási szokásoknak a gabonakereskedelem és termelésre vonatkozó szabályait és egyéb hasznos tudnivalókat. ::
Ára bérmentes küldéssel 3-10 K.
 Megrendelésnél kérjük az összeget postautalványon előre beküldeni. ::
 Megrendelhető a "PÁTRIA" részvénytárs. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

Just E. A. & Co Wien XII/2
 ajánlják valódi természetes nyers vazelinjüket, mint
patakenőcsöt.
 1880 óta a legnagyobb istállóban, a volt bécsi közúti vasútnál, cs. és kir. postaistállóban állami mentelepeken és katonai istállóban kipróbálva. Postacsomag 4 kő nettó 5 korona.
 Ingyenes postaszállítás és csomagolással.
 Természetes nyers vazelin ruggantával a legjobb, **vizmentessé tevő bürkenőcs** vadász-csizmák, sárvédőbőrök, kocsitözetek stb. részére. Postacsomag 4 kő nettó 5 kor. 30 fill.
 Ingyenes postaszállítás és csomagolással.
 Nagyban való bevásárlásra külön árak. 6916

:: **Eladó** ::
 3000 db szép, erős vadgesztenye, 2000 db acer platanoides, 1000 db kőris, 100 db a 80, 1000 db 750 kor. 5000 db szép, erős akác 100 db 50 kor. 500 db Thuja 1-2 m. magas a 1'60-2 kor.
1000 db pyramis-alaku Buxus a 2-16 kor. 5000 db szegély v. törpe Buxus 100 db 10 kor. **Remek szép Nordmanniának** 50 cm-től 3 m.-ig a 5-50 kor. db-ja. Diszfa vegyes 100 db 70 kor. Diszserje 100 db 30 kor. Több ezer almafa 100 db 80 kor.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Petermann József mű- és kereskedelmi kertészete
Nagykanizsán.

Takarmánymész
 ciztrátoldhatóságért jótállás.
 Elsőrendű szakértőnk egybehangzó nyilatkozata szerint a takarmánymészben **csakis az oldható phosphorsav a hatékony rész.** Tehát a takarmánymész vevők saját érdekükben cselekszenek, hogy oly gyártmányt, melynél a **ciztrát oldhatóságáról jótállás nem adatik, visszautasítanak.** Elsőrendű takarmánymész körülbelül 40 százalék phosphorsavtartalommal, a **ciztrátoldhatóság 80-90 százalékig garantálva,** teljesen tiszta és ment minden az egészségre ártalmas anyagból, ajánl
Oesterreichische Chemische Werke A.-G.
 Wien, IV/1., Technikerstrasse 5.

Eladó Nagytelek-Varsányi gazdaságban, u. p. Hatvan, tenyésztés felhagyása folytán:
16 darab félvér csikó,
45 " montavoni üsző,
6 " " hika,
70 " " tehén,
 nagyobb rész importált. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítással szívesen szolgál fentnevezett gazdaság. 359

SZÜCS ÖDÖN
 Budapest, VI., Nagymező-u. 66.
 Szabad. alsó és felső-kiömlésű eredeti **Pracner gyártmányu** ::
"Kincsem"
 vetőgépek, kukorica és répa vetésére legalkalmasabbak.
"KNOTEK" féle arató- és fűkaszálo-gépek. Elsőrendű anyagból, tökéletes szerkezettel - várakozáson felüli munkateljesítménnyel. A kontinens legnagyobb aratógép-gyárából.
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete
Budapest, IX., Imre-utca 4.

MEGHIVÓ

a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezetének 1908. évi március hó 29-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor Budapesten, a Köztelek tanácstermében (IX. ker., Köztelek-utca 8. szám, I. em.) tartandó rendes

évi közgyűlésére.

Tárgyak:

1. Jegyzőkönyvet hitelesítő 2 tag kiküldése.
2. Üzleti jelentés az 1907. évről.
3. A számadások bemutatása, az 1907. évi mérleg megállapítása, nyereség felhasználásáról határozathozatal, az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak felmentvény megadása és a jövő évi költségvetés jóváhagyása.
4. A felügyelő-bizottság 4 tagjának megválasztása. (16. §)
5. Esetleges indítványok. (Az alapszabályok 7. §. 3. pontja szerint a szövetkezet minden tagja: „A közgyűlésen indítványozási joggal bír, ha indítványát 8 nappal előbb a szövetkezet igazgatóságánál írásban bejelenti.”)

Budapest, 1908 március 12.

Az Elnökség.

Mérleg-számla: VAGYON: Pénztárkészlet 6053 03 K., Pénztárteknél 18,610 25 K., Előre fizetett fogyasztási adó 203 39 K., Előre fizetett biz. üzl. fuvar 739 03 K., El nem számolt közvetítési díj 462 99 K., Készletek 493,140 75 K., Adóssok 239,819 56 K., Lettár 137,785 01 K., Értékpapírok 2160 — K., Tisztviselők biztosítéka 8800 — K., Átmeneti számlák 5332 45 K., TEHER: Üzletrész-számla 189,700 — K., Tartalékalap 200 64 K., El nem számolt árak értéke 28,828 15 K., Hitelezők 822,140 15 K., Budafoki b. r-pince üzemtöke 28,500 — K., Fiókok üzemtökeje 85,325 48 K., Letétszámla 8600 — K., Szövetkezeti alkalmazottak segély-számlája 1094 88 K., Nyereség-egyenleg 717 16 K.

Veszteség- és Nyereség-számla: VESZTESÉG: Napi leszámolások 3,306,154 59 K., Felszerelésből leírva 8200 — K., Személyzeti fizetések 102,913 75 K., Elárusítóhely, raktárak, budafoki pincék és irodabér 16,164 — K., Üzleti költségek 70,899 75 K., Adó-számla 258 78 K., Veszteségátvitel az 1908. évről 6005 23 K., Nyereség-egyenleg 717 16 K., Összesen 3,513,639 54 K. **NYERESÉG:** Napi eladások 3,306,154 59 K., Eladások után közvetítési díj 207,384 95 K., Értékpapír-kamat 100 — K., Összesen 3,513,639 54 K.

Igazgatósági jelentés. Az 1907. év december 31-én a szövetkezet tagjainak száma volt 350. Az 1907. év folyamán belépett 10 tag 13 üzletrészt, felmondott 6 tag 13 üzletrészt. A fenti 350 tag 1897 üzletrészt képvisel.

Kelt Budapesten, 1908 március 2-án.

Matuska Ferenc s. k. főkönyvelő.

Az igazgatóság: Gr. Bethlen István s. k. elnök. Kazy József s. k., Szilassy Zoltán s. k. alelnökök. Bujanovics Gyula s. k. Balogh Dezső s. k. Gosztonyi Tiber s. k. Gróf Esterházy Mór s. k. Pirkner János s. k. Ráthonyi Ruzs Henrik s. k. Szántó Menyhért s. k. Zalesky Jenő s. k. Dr. Ybl Félix s. k.

Ezen mérleget és veszteség-nyereség-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva, azt helyesnek s rendben levőnek találuk.

A felügyelő-bizottság: Rubinek Gyula s. k. Elek Emil s. k. Jeszenszky Pál s. k. Förster Lajos s. k.

440

Eladó birtok!

Somogy megyében, 2700 m. hold **prima sik** szántóföld, rét és erdő, saját kezelés alatt, megfelelő épületekkel, jó vadászattal, teljes holt és élő felszereléssel 678.000 forint.

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
Telefon 12-85. 272

Birtok-haszonbérlet.

Bihar megyében, Henczida község határában fekvő, gazdasági épületekkel felszerelt 1605 hold (1100 □-ölével számítva) kiterjedésű Balásházy-féle föld-birtok 1908. évi október 1. napjától 10, esetleg 12 évre haszonbérletre. A haszonbérleti feltételek megtekinthetők dr. Markus László ügyvéd irodájában, Nagyváradon.

429

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatául tűzi ki a belterjesebb és az eddigéig hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okoskert gazdasági berendezés alapjait szolgáló **üzemtervet**. Elvállalja a **gazdaságok állandó felügyeletét** és ezek **üzemének ellenőrzését**. **Tanácsot** ad a gazdasági számviteli **könyvek berendezésénél**, vezetésénél és azok lezárásánál. **Elvállalja** a gazdaság **számvitelének felülvizsgálását** vagy állandó **ellenőrzését**. Elvégzi a gazdaság számadatainak elkönyveését, időszaki jelentések alapján. Évi zárjellel és jövedelmezőségi számításokat elkészít. **Tanácsot ad birtokbérbeadásnál**, valamint **mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben**. **Gazdasági ügyekben jogi tanácsokkal szolgál** és **viták ügyekben** a választott szakbírói tisztet elvállalja. Birtok és mindenemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztet. A bejelentett **eladó és bérbeadó birtokok**at törzkönyvileg **nyilvántartja**.

Gazdatisztakat és egyéb **képzettebb gazd. személyzetet** **ereszketk nyilvántart.**

Adóügyekben szakvéleményeket ad, az **adó-könyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és tulfizetés esetén az összeg visszaterítését** kieszközli. **Adóelengedések ügyében utbaigazítással szolgál.**

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok: **200 m. hold** Zalában, a Balaton partján, emeletes 14 szobás kastélyval, árnyas kerttel, gyönyörű kilátással. Kihűtő utak, vasútállomás 10 perc. Fűrdőtelepnek igen alkalmas. 1198

543 m. hold Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetessel, cementárnyújtással, iparvágány s mérleggel. 1598

197 m. hold Püspocsabon vonalon, fővárostól 39 km.-re, 4 község között, orvos, gyógytár Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 h. szőlővel, csürökkel magtárakkal, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás ivóvez. zárt verandával. 455

200 m. hold sik fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel. 3849

370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, urí lakással és 5 hold díszkerttel, köves ut mentén. 3743

100 kat. hold körül I. o. bacska föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferencz-estornától 8 percznyire, urlak és gyümölcsösök. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urlakkal. 4129

1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasút mentén, köves uttal, egészben vagy csak egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 4130

606 kat. hold Érmelléken, vasutól 7 kilométerre, épülő vastu helyben, 40 kat. hold dohány-engedéllyel, kellő lak- és gazdasági épületekkel. 4261

Temesvár határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. h. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, csefédházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görével, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima klasszisú kerti talaj**, ugy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön. 4001

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsra 1/2 óra, vasútállomástól mintón 4 km.-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urlakkal, 60 m. h. erdőilletőséggel. 4756

400 m. hold I.-N.-K.-Szolnok megyében, várostól 5 km. kellő gazdasági épületekkel és lakóházzal; 150 hold őszi vetéssel, 230 drb rambouillet és fésűs keresztzetű törzshajnyájú és 200 drb hátrányval. Nagymennyiségű széna, takarmány és szalma. 4767

586 hold Nógrád m.-ben, amiből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 4701

384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közeli fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 5640

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületek felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 6320

3000 m. h. Fejér megyében, kitünő talaj elegendő, szilárd anyagból épült gazd. épületekkel, megfelelő számú kiténő köből épült épületekkel. 10 szobás kastélyval, szeszgyár és fűmoltó. Jó munkaszövönök. Ára felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbe adó. 602

290 hold Szilagy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54

200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban épülettel és egész terület eladó. 1061

555 hold Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás ur-lak. 40 h. dohányengedély. Jókortan levő kellő számú gazdasági épülettel. Ára teljes felszereléssel és vetéssel 305,000 K. 1061

Birtokvétel:

200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455

400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasutól nem távol, családoknak való tágas és egészséges lakással, árnyas kerttel. 7

Kisbórk, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasutállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8

400-1000 h. Helyek, melynek nagyrésze vágható erdő. 2916

1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tul birtok, melynek nagyrésze vágható erdő. Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

400 holdas birtok Abauj megye déli részén. 3673

2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasut közelében. 3950

200 holdas birtok urí lakóházzal, lehetőleg vidéken. Kecskémét vidéken. 3982

10-15000 hold erdőbirtok az ország é. aknyugati részén. 9

2000 hold elsőrendű talajú birtok, cukorrépa vidéken, vasutállomás közelében, szép kastélyval és parkkal. Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215

800-1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456

2000 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216

250-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönnel. 12/4

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasutól legfeljebb 1 1/2 órányira jó uton. 12

800-1000 holdig jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

490 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasuttól, országot mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság ültethető. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urlakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

Ezekon kívül nyilvántartjuk a **visszavándorlók** letelepítésére alkalmas birtokokat és **bérlőszövetkezetek** alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdászövetség nével. Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.

Mész!**Köszén!**

Biharmegyei (élesdi és mezőtelegdi) és **dorogi** szép fehér darabos mész, valamint **épitési mész, salgótarjáni, petrozsényi, ostrai és pécsi kovácszen,** valamint **ostrai gázkocsz és bányakocsz és' más** elsőrangú termékek waggonszámra és egész évi kötésre megrendelhető

KLÁR ANDOR

kereskedelmi irodájában, mész- és kőszénnagykereskedés

Debreczen, Miklós-utca 23. sz.

TELEFONSZÁM 445.

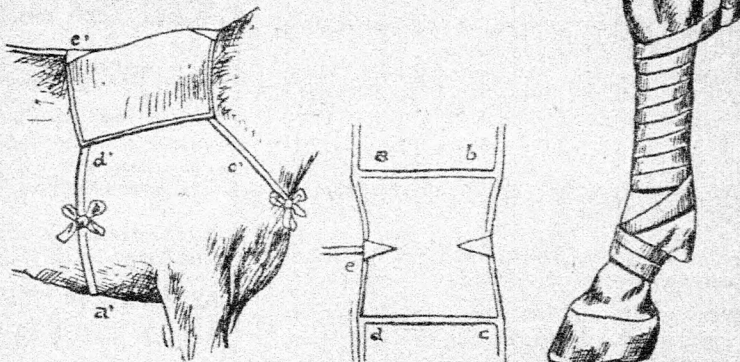
TELEFONSZÁM 445.

!! Pontos szállítás biztosítva !!**Kötések 1-3 évre eszközöltetnek.****Köszén!****Mész!****Most jelent meg****LUKACS ALADAR**

az „Állatorvosi Közlöny“ szerkesztője tollából

**AZ ÁLLATORVOSI
ELSŐ SEGÉLY**

ezímen egy népszerű, ismeretterjesztő munka, melynek előszavában szerző következőket mondja: „Igyekeztem az első segély tanát lehetőleg teljes egészében és népszerűen előadni s kiterjeszkedtem könyvemben egyes közismert tehítekre is, hogy azokat a tudomány erejével szétoszlassam.“

E szakkönyv hézagot pótol s csakhamar nélkülözhetetlenné fog válni a gazdaközönség körében.

Ára bérmentes küldéssel 3 korona 10 fillér. 33 magyarzó képpel.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

A magyaróvári m. kir. növényélet- és kórtani állomáson

évek során át folytatott kísérletek bebizonyították, hogy a

Dr. Aschenbrandt-féle BORDÓI POR

a szőlő peronospora-betegségének és a burgonyavésznek leghathatósabb ellenszere.

A bordói por oldata **legjobban tapad** s így legtovább óvja meg a szőlőt és a burgonyát a gombabetegségektől. Amellett a bordói porral permetezett burgonya **nagyobb termést** ad és **keményítőtartalma** is emelkedik.

A gyártás korlátolt lévén, tessék az évi szükségletet mielőbb megrendelni. A porok szállítása tetszés szerinti időben és részletben történhet.

A bordói por ára: 50 kgrammos zsákban kgrkint . . . **72 fillér**
10 és 5 kgrammos zsákban kgrkint **76 fillér**
2 kgrammos dobozban kgrkint. . . . **77 fillér**

Rendeléseket elfogad, használati utasításokat, ismertető füzeteket küld a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete**Budapest, V., Alkotmány-utca 31.**

Szivógázmotorok. Eredeti „BENZ” gyártmány, legolcsóbb és legbiztosabb üzemű, továbbá benzínmotorok és benzínokomobilok malom, ipar- és gazdasági célokra.

Minden nagyságban azonnali szállítással. A legrosszabb kivételben.

Vezérképviselőik:
Kalmár és Engel BUDAPEST, V., Lipót-körút 18.
Közlésüggyel való készséggel szolgálunk.
Kedvező fizetési feltételek. 6844 Kedvező fizetési feltételek.

Eredeti tenyészállatok
vagy első utótenyészt, a tiroli borzderes marha különböző fajtába tartozó állatok, u. m. hágbikák, üszők, tehének bármikor és bármely mennyiségben kaphatók 436

a holicsi cs. és kir. urad. főintézőségénél
Holics (Nyitra m.)

Gróf Tisza István radványi gazdaságában
**bonyhád-simmenthali keresz-
tezésű 1 1/2 éves bikák eladók.**

Czim: Tisza-Radvány, u. p.
Cséffa., Bihar megye. 430

Dinnyemag.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtszta, kitűnő minőségű válfajokban kapható:
Sárgadinnék: Ananász zöldhúsú, Ananász vörshúsú, Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Muscat orange, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Parisi prescott cantaloup, Sirimpecsek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsanka, Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsú, Turkesztán sárgahúsú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Corfui téli.

Görögdinnék: Apa'ai, Athénei, Aranysárgabélű, Debreczeni korai Fazekas-féle, Fehérbélű, Hevesi, Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancsgörög, Onody-féle, Paratlan, Sámsoni.

Fajtánként:

50 szemes adag	5 lészeknek kétfelhéni vetésére	—20 fillér
500	50	1.60
1000	100	3.—
2500	250	7.—
5000	500	12.—
10000	1000 (egy holdra való)	20.—

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezmény, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál: 409

BIRÓ PÁL kertgazdasága, Debreczen.

CSODÁS!

A Bonodor folyadék a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysúlyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K.** (Elegendő 1 évre.) 1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélkül. A Bonodor por vízeldek azonnali szagtalanítására kitűnő szer. 5 kilós postacsomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag 2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvéttel. Számos elismerőlevel.

Vezérképviselő:
FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaiud-utca 40 H.

Eladó peronoszpóra-mentes burgonya.

A mi-osi uradalom eladásra bocsájta az alantí, importált mag után termelt, kézzel válogatott burgonyafajokat, métermázsanként 7 koronáért ab Zalabér állomás, vevő által frankó állítandó zsákokban, 1908 tavaszszal szállítva, 00 kilogrammos legkisebb mennyiségben. **Professor Märker:** fehér húsú, magas keményítőtartalmu, bőtermő. **Woltmann:** vörös színű, nagyon keresett faj ipari célokra. **Industrie:** sárga húsú, ugy étkezési, mint ipari célra nagyon alkalmas faj. **Up to date:** igen keresett fehér húsú burgonya, nagyon bőtermő, étkezési célra a bécsi piacon nagyon keresett. **Cymbal:** korán érő, sárga húsú, bőtermő étkezési faj. **Ascher, P. Krüger és Weisse-Königin:** mindhárom faj ugy étkezési, mint ipari célra nagyon alkalmas. **Eigenheimer, Avenir:** Hollandi tenyésztések, korai, sárga húsú; továbbá az ismert **Magyar-Kincs** fajtát, mely 1906-ban Agnellitől hozott eredeti mag termése, bót rmó, magas keményítőtartalommal, ugyszintén **Agnelli Pannóniája**, sárga húsú, korai. Előjegyzéseket a vételár 20%-ának beküldése mellett elfogad: 213

Uradalmi intézőség Mikosdpuszta, par Zalabár.

Gőzekék,
gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.
A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsal készséggel szolgálunk.
Szives megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen,** Osztrák-Szilézia, vagy:
az Osztrák bánya- és kohászai és társaság magyarországi képviselőéhez,
Mayer Pál főhercegi feltgyelős, **Budapest, VIII., József-utca 16-18** kéretnek. 6287

Most jelent meg!
PULYKATENYÉSZTÉS

IRTA:
HREBLAY EMIL
Allattenyésztési m. kir. feltgyelős.

II. teljesen átdolgozott kiadás.
148 oldalon 48 képpel.

Ára 3 kor. 20 fill. bérmentes küldéssel.
Nélkülözhetetlen minden tenyésztőnek

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-társ. gazd. szakkönyvkereskedésében,
BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. szám.

ELADÓ bognárszerszámfa uradalmi készítésű.

1. 4000 drb bükkfa keréktalp, kinagyolva egy és két talpat kiadó darabokban. Egy talpnak való ára 40, két talpnak való ára 80 fillér.

2. 4000 drb cserfa kerékküllő drb-kint 12 fillér. Továbbá: mezei vasuti talpdeszka 1500 darab mult évi készítésű tölgy- és akácfából fűrészelve 110 hosszú, 20 széles és 5 cm. vastag méretben, darabonként 80 fillér. — Ajánlatok kéretnek

Paál Viktor
urad. számtartóhoz Zalaszentgrót. 431

Most jelent meg
A MAGYAR GAZDASÁGI SZAKIRODALOM KÖNYVJEGYZÉKE 1908.

Kiadja a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.
Kívánatra ingyen küldjük.

Szülőködfonal raffia, zsák, ponyva, szerszámok, valamint mindeféle szőlész-ti, gazdasági és technikai cikkek legjutányosabban kaphatók

FRIEDMANN JÓZSEF, Budapest, VI. ker., 434 **Dessewffy-utca 5. szám.**

2267. sz. 1908.
Temesvári vásár-hirdetés.
Az idei temesvári Szent-József országos vásár márczius hó 19-től bezárólag márczius hó 23-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra márczius 19-től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1908. évi február hó 18-án.
A városi főkapitányságtól:
Reő Ferencz, főkapitány.

Nem savanyodik meg többé a tej a szállításnál.

ha azt 3-4 C-ra lehűtjük só nélkül, az új önműködő minden csőhűtőhöz kapcsolható szabad, mély hűtőgenerátorral.

Jurány és Wolfrum tejgazdasági gépek gyára
Wien, XX 2. Pasettistrasse 29-31.
A Dresdnerstrassei villamos vasut végállomása.
Tejszállító kann k a legerősebb klvite ben.

MOST JELENT MEG!
A SERTÉSHIZLALÁS
különös tekintettel a sertésveszre

Tapasztalatai alapján írta Előszóval ellátta
BACKER GYÖRGY SZEMERE HUBA
Magyar Mezőgazdai Szövetkezeté köbányai sertésbizlaló telephének intőzője. országgyűlési képviselő.

Ára bérmentes küldéssel 2 Kt. 1

Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésétől, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Eladó
birtok

Föld, rét, kert, legelő 125 kat. hold, erdő 135 kat. hold. Jó buza-talaj, élő és holt lejtárral, őszi és tavaszi vetéssel, takarmány- és szalmakészlettel 63,000 forintért eladó. Szép egészséges vidék, urasági lakás és jó gazdasági épületek néhány ezer gyümölcsfa, tagostott birtokrészek, saját vadászterület, Trencsén megye. Megkeresések csakis komoly vevőktől. **L. H. 3547** jel alatt a kiadó-hivatalba kéretnek. 3547

PINTÉR MIKLÓS makói gyógyfű-telepen nagymennyiségű **borsos- és fodros- mentha gyöksarj** vagy palánta 3576 olcsó áron eladó.

LEGYEK

konyhaból, kamrából, mézszárazkából, istállóból, vágóhidról biztosan elűzettek, ha a falakat **LÉGY-BONDORRAL** meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvétellel. Megrendelhető **FODOR FERENCZ** Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H. Számos elismerőlevél. 287

Eladó
vetőmagzab.

A mikosdi uradalom eladásra bocsátja az alanti eredeti után-termesztett vetőmagzabokat, méter-méretűként 21 koronával ab Zala-bér állomás, vevő által franco állítandó zsákokban, 1908 tavasz-szal szállítja. **Duppai, Milton, Ligóvá, Leutowitz** Előjegyzéseket a vételár 20%-ának be-küldése mellett elfogad: **Uradalmi Intézőség, Mikosd-pusztá, per Zalabér.** 207

Vétel

Burgonyát veszek és eladok minden fajban, vető, étkezési és gyári burgonyát, a vevő vagy eladó állomásától. Kérdezőkérdezők vagy ajánlatok kéretnek Pollák L. burgonya exporteur, Bonyhád. 307

Keresetetik megvételre 15 q tisztá faj **részecskrumplit**. Ajánlatok kér Oltag Guido földbirtokos Szentgyörgy-vár, u. p. Alsópáhok. 3615

Tej Szolid cég uradalmi tejet Hamsitán 3630 jellege alatt ezen lap kiadóhivatalába. 3630

Birtokot keresek számomra 400—500 holdat vételre, vagy 800—1200 holdat bére-közeli Budapesthez vagy Dunántul, könnyebb humusz- vagy vályog-talaj, egészséges, sík vagy hilla-mos vidéken, urakkal, kerttel, gazdasági épületekkel, közel vasut és városokhoz azonnali átvitellel. Ajánlatok küldendők Gerényi Péternek Temesvár, Ormos-u. 10. 3613

Maier Rikárd és Félix kincstartári szállítók **Wien, II., Kaiser-Josefstr. 30.** **vesznek és eladna** minden állomástól bármily mennyiségű **szénát, szalmát.** Préselés saját és legmodernebb gépekkel. — A legnagyobb szolgáltatóképességű cég 426

Tejtermelők figyelmébe. Tej bármely mennyiségű (azonnali szállítá-sra is) legmagasabb árban veszek. Ugyiszintén vajot és sajtot **bizományban elfogadok** óvadék mellett. Ifj. Fleischmann Salamon Király-u. 12. (Fűszer-csomoegye és t. jkereskedők-nél kitűnően bevezetve.) 3491

Megvételre keresetetik egy jó-karban lévő gőz-erőre gyártott szalma- és széna-sajtoló, az eladni szándékozók kö-üljék a gép gyártmányát, év-számát és végző ártát Ugleisits Glisóval, Bács-Szenttamás. 3542

MINDENFÉLE használt zsákot, zsákrongyot (Emballage) ilyenmü hulladékokt ál-lándón veszek. 6308 **POLNAUER SÁMUEL** használt zsák- és fémkereskedő Budapest, Rombach-u. 5.

Bérlet

Bérletátadás. 2000—2500 kat. közeli Budapesthez vagy Dunántul, teljes felszereléssel, állatállománnyal, őszi-tavaszi vetéssel, kedvező feltételek mellett május hóban, esetleg azonnali átadjuk. Cím a kiadóhivatalban. 3481

50—60 holdas bérletet keresek sür-gősen Budapestől órányi övezeten belül. Részletes ajánlatot Telkes D. H.-M.-Vásáriúy címre ké-rek. 3586

Bérletet keresek 6-tól 800 m-hold számtal, jó föl-dek, közel vasúthoz vagy város-hoz azonnali vagy későbbi át-ve. Cím a kiadóhivatalban. 358

Minden gazdaságban fontos egy szakkönyvtár.

Ajánljuk a következő könyvek beszerzését:

- Az „G. M. G. E.” könyvkiadóvállalata kiadásában megjelentek:
- Általános állattenyésztés.** Irta: Tormay Béla. II-ik kiadás. Vász-onkötésben 7.—
- A baromfi hizlalása** és a hizott baromfi értékesítése. 45 képpel. Irta: Hr-blay Emil. 1.50
- Fajbaromfitenyésztés.** Számos művészi ábrával. Irta: Beiwinkler Vilmos. Fűzve 2.—, vászonkötésben 3.—
- A vadon termő gyógynövények,** valamint a gazdasági melléktermékek gyógyszerári értékesítésének rövid ismertetése. 59 ábrával. Irta: Péter Béla Vász-onkötésben 5.—
- A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés.** Irta: Molnár István. 77 rajzzal Vász-onkötésben 5.—
- A juhtenyésztés mult és jelen irányiról.** A szövegbe illesztett 40 ábrával és több czimképpel. Irta: Rodiczky Jenő dr. Vász-onkötésben 3.—
- A kecske tenyésztése** és haszonvétele. Irta: Rodiczky Jenő dr. 1.50
- Házi és udvarterek berendezése.** Irta: Kardos Árpád Vász-onkötésben 3.—
- Egyszerű gazdasági számvitel.** Irta: Suschka Richárd. II-ik kiadás. Vász-onkötésben 6.—
- A ló és tenyésztése.** Irta: Kovácsy Béla és Monostori Károly. 600 kép-pel, 14 műm-llékkel és 1 színes lótenyésztési térképpel. 3-ik javított és bővített kiadás. Fűzve 12.—, vászonkötésben 15.—
- Takarmányozás.** Irta: Cselkó István. Bekötve 10.—
- Talajismeret.** Irta: Cserháti Sándor. 4.—
- Tejgazdaság.** Kézikönyv gyakorlati gazdák részére. Számos képpel. Irta: Sierbán Janos és Körfer István. Fűzve 4.—, vászonkötésben 5.—

- Állatgyógyászat.** Hasznos háziállataink betegségeinek megismerése és gyógyítása. Eisenmayer Sándor és Goebel Coelestin nyomán írta Monostori Károly. V-ik kiadás. 46 ábrával, bekötve 2.50
- Baromfitenyésztés.** Teljes kézikönyv a gazdaközönség számára. 115 szöveg-közi ábrával. Irta: Hreblay Emil. Vász-onkötésben 5.—
- Burgonya termesztése** a mai okszerű alapon. 17 képpel. Irta: Játka Ferencz. 2.60
- A dohánytermelésről.** Irta: Grasselli Norbert és Berger Károly Lajos. 1.—
- Földmérés** gazdák és erdészek használatára. 206 ábrával és 1 színes rajzzal. Irta: Gerevich Emil. 2.—
- Gazdasági tanácsok** a gazdálkodás különböző ágairól. Irta: Rodiczky Jenő. Számos ábrával 3.—
- A cséplőgépek szerkezete és kezelése.** Irta: Balassa Frigyes. 316 képpel 6.—
- Gombaisme.** Irta: Cserey Adolf dr. Színes táblákkal 1.20
- A halgazdaság rövid foglalatja.** 43 képpel. Irta: Hermann Oitó. Vász-onkötésben 3.—
- A háztartás könyve.** Különbfele jobbnál-jobb étek kipróbált receptj-ivel. Irta: Szilassy Juliska. Diszkötésben 4.—
- Gazdasági ügyiránytan.** Utmutató a gazda üzleti és polgári életében előforduló irományok togalmasására és készítésére. Irta: Seyfried Károly. 6.—
- A földbirtokosok kézikönyve** összes birtokjogi viszonyakra, a mezei gazdasátra és jogi szükségleteikre vonatkozó, legújabb törvények és rendeletekkel. Szerkesztette: Kassay Adolf. Vász-onkötésben 5.—
- Magyar kertészkönyv.** A belterjes kertgazdaság foglalatja, számos szöveg közé nyomott metszettel. II-ik javított és bővített kiadás. Irta: Farkas Mihály. 4.—
- Konyhakertészet.** Irta: Baranyay István. 3.40
- A korai főzelék és zöldségfélék termelése.** Irta: Limbacher Károly. 1.—
- Mezőgazdasági kettős könyvvel.** Irta: Zachár Gyula. Vász-onkötés 12.—
- Mezőgazdasági lexikon.** Szerkesztette: Szilassy Zoltán és Bezeredy Adorján. 2 díszes félbörkötésben 35.—
- Egy év a méhesben.** Dóhéjja foglal gyakorlati utasítások egy modern méhes kezelésére. Irta: Tuymner János. 1.—
- Mezőgazdasági becsléstan.** Irta: Szűts Mihály 3.—
- Mezőgazdasági kereskedelemtan.** Irta: Krolopp Hugó 10.—
- Általános növénytermelés.** Irta: Cserháti S. 2. kiadás, 221 ábrával 9.—
- Különleges növénytermelés.** Irta: Cserháti Sándor. 153 ábrával 9.—
- Házinyultenyésztés és értékesítés.** Irta: Andrassovich Géza. Számos fénykép után készült képpel. II-ik kiadás 2.—
- Rét és legelőmivvelés.** Irta: Károly Rezső. 103 képpel 3.40
- A gyakorlati répatermesztő.** Irta: Rodiczky Jenő dr. Számos szöveg közé illesztett ábrával 2.—
- A sertésvész gyógyítása.** Irta: Brummel Gyula. 3.—
- A sertés javítása és hizlalása gazdák és hizlalók számára.** Irta: Ruffy Pál. 2.—
- A szarvasmarha és tenyésztése.** Irta: Tormay Béla. 2. kötetben 12.—
- Mezőgazdasági szeszgyártás.** Irta: Zalka Zsigmond. A szöveg közé nyomott 69 ábrával. II-ik kiadás 7.—
- A gazdasági szeszgyár üzemének ellenőrzése.** Irta: Szilágyi Gyula dr. 9.—
- Szőlőművelés és borkezelés könyve.** Irta: Szilárd Gyula. 4.—
- A szőlőke helyes metszése.** Irta: Saary Ákos. 1.30
- A Budapesti tőzsde könyve.** Irta: Félegyházi Ágost dr. A budapesti áru- és értéktőzsdére vonatkozó összes szabályzatok és törvények, az érvényben levő összes tőzsdei szokások, gyűjteménye 8.—
- Mezőgazdasági üzemtan.** Irta: Hensch Árpád. I-ső kötet Jóságkezelés és b-rendezés. II-ik kötet Mezőgazdasági becsléstan és előszámítás. 8.—
- A vadászat mestere.** Gyakorlati utmutató a vadászat kedvelői számára. Irta: Cserszilyvass Ákos. Bekötve 2.—
- Pulykatenyésztés.** Irta: Hreblay Emil. 3.—
- Erdészeti géptan.** Irta: Kövesi Antal. 5.—
- Szálas takarmánynövények termesztése.** Irta: Szilassy Zoltán és Grábner Emil. Vász-onkötésben 10.—
- Sokszorozó szövetkezetek részére.** Összeállította: Tariczky Jenő. 2.—
- Mezőgazdaságtan** kisgazdák használatára. Irta: Szilárd Gyula. Fűzve 4.— Vász-onkötésben 5.—

Megrendelhetők a „PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX. ker., Üllői-út 25. szám (Köztelek).

26521. (I—B) 1. szám.

Fenyő-tutajfa-eladás.
(1000 és 500 köbméteres részletekben.)

A bustyaházi m. kir. erdőhivatal irodájában 1908. évi április hó 1-én dél-eltől 10 óráig a felsőszineveri m. kir. erdőgazdálkodásból származó és az 1908. év folyamán a bustyaházi rakpartokra letutajozandó mintegy 24,000 m³ fenyő haszonfából 16,000 m³-nek egyezer, 8000 m³-nek 500 köbméteres részletekben való eladásra szóló, zárt irásbeli ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Minden egyezer és ötszáz köbméteres részlet külön-külön értékesítési tárgyat képezvén, csak azok az irásbeli ajánlatok vétetnek figyelembe, a melyekben külön-külön borítékban csak egy-egy határozottan megnevezett számú részlethez tételtett ajánlat és amelyek a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtattak be az árverelő bizottsághoz, illetve a bustyaházi m. kir. erdő-hivatalhoz.

Az 1000 m³-es részletek után bánatpénz gyanánt készpénzben, vagy állam-papirokban ezer, az 500 m³-es részletek után ötszáz korona teendő le, illetve az irásbeli ajánlatokhoz csatolandó, amely összeg az árverés eredményének jóváhagyása után 2000, illetve 1000 korona biztosítékra egészítendő ki.

Az árverés az I-ső 500 m³-es részlettel kezdődik és váltakozva lesz foly-tatva az 1000 és 500 m³-es részletekkel, úgy hogy utóljára kerül árverés alá a 16-ik 1000 m³-es részlet. A fának átadása az árverés sorrendjében fog történni.

Kikiáltási árak:

- A Tisza mentén elfogadott szokványárok 30% áremeléssel, vagyis:
- I. 30 cm-nél nagyobb középm. 17 m-nél hossz. fáért ... 17 K. 80 f.
- II. 30 cm-nél nagyobb középm. 11-2—17 m. hossz. fáért ... 16 K. 70 f.
- III. 30 cm-nél nagyobb középm. 4—11 m. hosszú fáért ... 15 K. 60 f.
- IV. 26—30 cm. vastag 17 m-nél hosszabb fáért ... 16 K. 40 f.
- V. 26—30 cm. vastag 11-2—7 m. hosszú fáért ... 15 K. 20 f.
- VI. 26—30 cm. vastag 4—11 m. hosszú fáért ... 14 K. — f.
- VII. 15—25 cm. vastag 17 méternél hosszabb fáért ... 12 K. 80 f.
- VIII. 12—25 cm. vastag 11-2—17 m. hosszú fáért ... 11 K. 70 f.
- IX. 12—25 cm. vastag 4—11 m. hosszú fáért ... 10 K. 60 f.

Az apró anyagok darabonkénti kikiáltási ára a szerződési feltételek 7. pont-jának B) alpontja alatt közölve.

Az irásbeli ajánlatokban az ígert a kikiáltási árakkal szemben egy és ugyanazon %-ban fejezendő ki.

Az árverési és szerződési feltételek a m. kir. földmivvelésügyi minisztérium erdészeti osztályában, a máramaroszigei m. kir. erdőgazdálkodásnál, a bustya-házi m. kir. erdőhivatalnál és az összes gazdasági egyesületeknél márczius hó 10-től kezdve a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az irásbeli ajánlatokhoz használandó úrlap és boríték a bustyaházi m. kir. erdőhivatalnál a jelentkezőknek díjtalanul adatik ki.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

427

Koriandert vetőmagnak szállít...

Terjedelmes szőlőkert és lakás...

Kényelmes szép villa Bátorban...

Remek malomüzlet czéglével...

Jutányosan eladó: egy benzines...

Malomeladás. forgalmu pontján...

Sima szőlővessző (európai) kiváló...

Ismert börtérő "Lapusnyaki" magtengeri...

Eladó Ortutay Gyula szentannai...

Eladó, mint minden évben, utolérhetlen korai kifliburgonyám.

Eladó vetőmag, Homoki (Pellusche) szárazságot jól tűrő...

Eladó fák. Akácsemete egy tízenöt...

Eladó fenyőfa-csemeték, díszfák...

Nyulszapukamagot. Ilyetű minőségben szállít...

Fajtiszta vetni való burgonya "Gratia"...

Vetésre ajánlok fehér börtérő 80 kor. csiobur...

alagcsó, 1 db alagcsó-gyártógép...

Gazdák figyelmébe! 50% olcsóbb mint bármely más világítóanyag.

pyroleum világítása. A pyroleum szagtalan, nem füstöl...

több ezer uradalomban bevezettetett.

Degen Jakob Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 23.

Gyümölcs- és díszfák, díszbokrok, fenyőfélék és rózsákat...

kertalakításokat terv és költségvetés szerint készít 388

PECZ ÁRMIN cs. és kir. udvari műkésztész és falkola-tulajdonos

Préselt búzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok (Báoska), 6808

Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható

Stádel gépgyárban, Győrött

Sertésvész elleni ovszverem használatán szertese beteg sohasem lehet.

OLGYAI MOLNÁR PÁL földirtokosnál Bpest, Bástya-u. 22.

SZŐLŐOLTIVÁNYOK hiányok pótlására; 2 éves dus gyökérrel...

FÁSOLTIVÁNYOK; Gyönyörű példányok, fajti ztán...

FÉHÉR BÖRFÉJOK; Olasz Rizling, fehér és piros Szilankamenka...

CSEMEGEFAJOK; Fehér és piros Chasselas, Passatutti...

Degen Jakob Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 23.

Gyümölcs- és díszfák, díszbokrok, fenyőfélék és rózsákat...

kertalakításokat terv és költségvetés szerint készít 388

PECZ ÁRMIN cs. és kir. udvari műkésztész és falkola-tulajdonos

Magyar gyártmány. "ERŐ" takarmányliszt-különlegesség.

Fejlesztésben levő és hizó állatoknak megbecsülhetetlen takarmány...

Minden állatfaj 3-4 nap alatt megszokja...

Tejelő tehéneknek nem való, mert azok tulajgorsan elhízának tőle.

Kérjen árajánlatot. 5 kg.-os mintaküldemény 4 korona ellenében bérmentve küldetik.

Megrendeléseket elfogad Brummel Gyula Budapest, VIII., Ludovicum-u. 4. 410

KELTETŐGÉPEK díjtalanul próbára. Keltetőgépek a legjobbak...

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyers lenkórót szál-nyeréshez...

tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernaui) orosz lenmagot.

Remek szép duppau vetőmagzabot

ajánl métermázsánként 20 koronáért ab Bánffyuhnyad vevő zsákjaiban...

Lovak keheessége (Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredményel gyógyítható.

>> Prima, száraz << tengeri-moslók foszforsavas takarmányosntmesz...

Neubauer Adolf nyári meghatalmazottal Győr.

Mindenmü zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutányosabban a Fischer-féle zsák- és ponyvagyárban...

Megrendeléseket elfogad Brummel Gyula Budapest, VIII., Ludovicum-u. 4. 410

TEJ szállításó kannák, szeparátorok, hűtő készülékek...

KUTSZIVATTYUKAT, "DIADAL" 380 lánoszivattyukat és szivattyukat minden egyéb célra...

GYŐZŐ BÉLA és TÁRSA szivattyu és fecskendő specialiták BUDAPEST, V. ker., Báro Aczel-utca 3.

Számos kiállításon első díjjal kitüntetett Nemesített Hanna-árpa

tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernaui) orosz lenmagot.

Remek szép duppau vetőmagzabot

ajánl métermázsánként 20 koronáért ab Bánffyuhnyad vevő zsákjaiban...

Eredeti Hanna vetőárpat

ajánl FR. VODICKA föld-birtokos, Smrztiz i. d. Hanna, Mähren. 271

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-, gabona-, burgonya-, faszen-, gyapju-

zsák

kazal-, repce-, behordási-, rostaalj-, waggon-

ponyva

"HUNGÁRIA" kettős kézi kévekötelek faveggel.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyár, kölcsönintézet. Vétel, eladás és cserézés.

BUDAPEST, Arany-János-utca 10. Sürgőnczim: NAGELA BUDAPEST.

Vidéki telefon: 35-92. Pintér Miklós makói gyógyfütelepén nagy mennyiségű borsos és fodoros mentha gyöksarj vagy palánta olcsó áron eladó.

Most jelent meg! Andrássovich Géza: Házinyultenyésztés és értékesítés

harmadik, tetemesen bővített kiadása. Számos művészi képpel és egy műmelléklettel.

Ára bérmentes küldéssel 2 kor 20 f. Megrendelhető a "Patria" r-t. gazdasági szakkönyv-ereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

ABUNDANCZ ZAB eladó vetőmagnak, kitünő minőségű, 50 kg. hl. súlyu, börtérő, 2 éves átlag 15 mm., Hegyfalva állomásra szállítva 20 koronáért...

ABUNDANCZ ZAB eladó vetőmagnak, kitünő minőségű, 50 kg. hl. súlyu, börtérő, 2 éves átlag 15 mm., Hegyfalva állomásra szállítva 20 koronáért...

ABUNDANCZ ZAB eladó vetőmagnak, kitünő minőségű, 50 kg. hl. súlyu, börtérő, 2 éves átlag 15 mm., Hegyfalva állomásra szállítva 20 koronáért...

ABUNDANCZ ZAB eladó vetőmagnak, kitünő minőségű, 50 kg. hl. súlyu, börtérő, 2 éves átlag 15 mm., Hegyfalva állomásra szállítva 20 koronáért...

ABUNDANCZ ZAB eladó vetőmagnak, kitünő minőségű, 50 kg. hl. súlyu, börtérő, 2 éves átlag 15 mm., Hegyfalva állomásra szállítva 20 koronáért...

ABUNDANCZ ZAB eladó vetőmagnak, kitünő minőségű, 50 kg. hl. súlyu, börtérő, 2 éves átlag 15 mm., Hegyfalva állomásra szállítva 20 koronáért...

ABUNDANCZ ZAB eladó vetőmagnak, kitünő minőségű, 50 kg. hl. súlyu, börtérő, 2 éves átlag 15 mm., Hegyfalva állomásra szállítva 20 koronáért...

ABUNDANCZ ZAB eladó vetőmagnak, kitünő minőségű, 50 kg. hl. súlyu, börtérő, 2 éves átlag 15 mm., Hegyfalva állomásra szállítva 20 koronáért...

GRÓF T DRASSON posta KON

Magya üzők e Polandk Olasz em Pekingl Bronz pu Lámpanai Fenti b tojá

Pernaui Székely, tenge Óvári dor ré

Amerika szil-

FARA szarv és so BUDA Rákóc Tel

Elfoga gazd bizását. lalni v dék s hák, fe juhok adás közve Sikeres Díjtal

Kiv nemes Bonyf S keres 1/2-

teny Fedezte Yorksh Puszt-Fu 0996

gen szép tarka si növe és üs ugszint k járn legjut a loin

CZE megrend szerint

GRÓF TELEKI ARVÉD DRASSÓI URADALMABAN posta KONCZA, kaphatók: **Magyar bikák, üszök és igások, Polandkíná kanok, Olasz emdeni gunarak, Pekinli gácserek, Bronz pulykakakasok, Lámpanalkül költőgépek, Fenti baromfi fajok tojásai.** Pernaui lenmag, Székely, putyi, prairie tengeri. **Óvári, Oberndorfi tak. répamag** Amerikai dió-, köris-, szil-, disz-, sorkák.

FARAGÓ ADOLF szarvasmarha-, juh- és sertés-ügynök **BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 32. sz.** Telefon 78-85. Elfogadja a tisztelt gazdaközönség megbízását **hizott, hizalni való és növedék szarvasmarhák, fejőtehének, juhok és sertések adás-vételének közvetítésére.** Sikeres elintézés! Díjtalan felvilágosítás.

Kiválóan csontos nemes és jövefődésű Bonyhádi-Simmenthali keresztezésből eredő 1 1/2-2 éves tenyészbikák eladók. Fedeztetés Ipróháva. **Yorkshire tenyészet.** Pusztá-Forna, posta Csákvár. Az intéző.

gen szép, válogatott vöröstarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves **növedék - ökör és üszőborjakat** ugyszintén legprimább lekötni való és **járomosökreit** legjutányosabbáron ajánlanak. **Ieln Testvérek** kereskedők **CZELLDÖMÖLK.** Megrendelések egyezség szerint bármikorra is elfogadtatnak.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelőség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik. **Cím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.** Telefon 311. 424

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka ökör és üszőborjakat 1-2-3 éves korban, továbbá hizalásra v. járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas v. friss fejős **teheneket** a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiségű szállítására vállalkozunk 269 **Spitzer és Weller** Kie-Czell

Bonyhádi friss fejős-tehének és tenyész-bikák jutányos árban kaphatók minden héten kedden, szerdán és csütörtöki napokon. Istálló Kispesten, Üllői-ut 24. Telefon: Kispes 1. Levél- és sürgönycím: **Flaschner Sándor** 4743 tehénkereskedő **Bpest. Ferencz-kört 40.**

Bonyhádi faj vöröstarka ökör- és üszőborjakat 1-2-3 éves korban, továbbá hizalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiségű szállítására vállalkozik **Nelzer Antal, Dombóvár** Tolna megye.

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyész-lovak és tenyészmenek vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédközsémet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. **Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak!** Címem: **Idősb Heinrich Mór** lóvásárló ügynöksége **Csáktornya (Muraköz)** Sürgönycím: **Heinrich Senior, Csáktornya.** 5789

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat vagy borjasokat, bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállít **BAUER MÓR** tenyész- és haszonállatkereskedő, **BUDAPEST.** Iroda: VI., Eötvös-utca 17. Istálló Újpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93-95.

Rambouillet tenyész-kosok egy- és kétévosek, kaphatók a **KISBÉRI MAGY. KIRÁLYI ÁLLAMI MENES-BIRTOKON.** 423 **Somogy megyei tőgazdaságaimból tenyésztésre kiválóan alkalmas 1, 2, 3 nyaras györsnövényű cseh pontyot** és mindennemű **tenyészhalat** ajánlok. 6641 **Dr. HIRSCH ALFRÉD** Budapest, V., Alkotmány-utca 10. sz.

Keresők egy vasderez lippizal hágóképes csodórt. Eladók 200 db osztrápat és 300 db tölgy kálóknek való elkészített fat. Bővebbet nagy-mutatói gazdaság, u. p. Zaguzsén, (Krássó-Szőrény m.) 3529 **Országosan törzskönyvezett nagy fehér**

Yorkshire tenyészanyag állandóan beszerezhető **nagygeresdi tenyésztehetőből.** **Idősebb állatokra előjegyzés szükséges.** **Dr. MESTERHÁZY ERNŐ** földbírtokos, **NAGYGERESD.** (Sopron megye.) 3383 **Elsőrendű magyartaju**

erdélyi jármosökrök, ugyszintén 1 éves magyartaju **erdélyi ökörborjak** minden időben nagy választékban kaphatók **ALEXA MIKLÓS-nál Szamosújvárt** Szolnok-Doboka megye. 317

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat vagy borjasokat és **tenyész-bikákat** bármely időben, bármely mennyiségben coulánsul és legolcsóbb áron szállít **Kohn Samu és József** tenyész- és haszonállatkereskedők, **BUDAPEST, VII. Rottenbiller-utca 60.** Telefon 91-25. Fiók: Újpest, Árpád-ut 99. **Vegyesek**

Zöldsegetermesztőknek nélkülözhetetlen útmutatót nyújt a „**Konyhakerti növénytermesztés**” című könyv. 90 fill.-ért bérmentesen küldi a szerző: **Németh József** állami kertész-tanító Orósháza. 3614 **Gőzekeberszántást** Fowler kétrészes gőzekkel **igen méltányos ár** mellett azonnal vagy későbbre elvállalok. **Szőlőrigózat, szőlő és mély szántást, gruberozást, tuskó irtást.** Megkeresések intézendők **Grünwald Lajos** uradalmi intézőséghez, **Daruvár.** 3590 **A mezőgazdasági szülők és értékes tés. 79 rajzzal.** Irtá: **Molnár István.** Vászónkötésben K 5.20 előleges beküldése ellenében bérmentesen küldi a „Patria” r.-t. gazdasági szakönykeresede, **BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25.**

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetett, berezgi tiszteletdíj stb.

KOEHLER FRIGYES kertművész és kertéplítő **Kerttechnikai iroda: Budapest VII., Gizella-ut 15. szám.** (lakás: VII., Thököly-ut 46.) **TELEFON: 25-33.**

Park, kert stb. tervezése, kivitele stb. Tájékoztató képes utmutató kívánatra ingyen küldetik.

Eladás Alkalmi zongoravétel **Bösendorfer Bohwaldhofer Korn-Wirtl** hívaló mesterok gyártmányai 300 forinttól feljebb. **Finisok 100 Ft, új zongora, vagy pianó 200 Ft-tól feljebb, minden áruban.** Zongora, eszimbalmhangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek. **HEMENYI MIRALY** a Magyar Kir. Zeneakadémiá székfője, **BUDAPEST, VI. Király-utca 58.** 5478

Gödöllő közvetlen a vasút és 2-3 méter magas sorka akácsemeték (3 éves gyökérhajtás) százanként ab Sárosd vasútállomás 25 koronáért Esterházy László gróf jószágigazgatójánál Sárosd, Fejér megye. Ugyanott egy darab 4 éves, jó hűgőpességű telivér horzderes schvitzli-faja tenyész-bika 500 koronáért eladó. **Eladók** most tavaszi szállításra 2-3 méter magas sorka akácsemeték (3 éves gyökérhajtás) százanként ab Sárosd vasútállomás 25 koronáért Esterházy László gróf jószágigazgatójánál Sárosd, Fejér megye. Ugyanott egy darab 4 éves, jó hűgőpességű telivér horzderes schvitzli-faja tenyész-bika 500 koronáért eladó. **Tökmag.** Sok éven át álltam nagy sikerrel nemesített szürke Indiai Mammut és vörös kínai keresztelésből származó tökmag nálam kapható. Terménye kiválóan eltartható és bőtermő, kilója 3 korona. Tarnal Bertalan földb. Apostag, Pest megye. Megrendelésnél kérem e hirdetésre hivatkozni. 3616

Hengergőzmalom 6 járatú, magas- és alacsony-vám- és felmagas- és, házi- és gabona-üzlet, szétválhatatlansal, szép lakás kerttel 26 000 Ft-ért eladó. Bővebbet **Berger Károly** Leány, Zala m. 3617 **Csemete eladás.** Mezel kopasz szil 2 éves, ezre 15 korona, 10 000 drb 140 korona. Amerikai szil 2 éves, ezre 18 korona, 10 000 drb 160 korona. **Faragó Bélánál** Zalaegerszegen. Főrajgyezék ingyen és bérmentve. 3618

Dínyemagvak. A nyári állományon állami aranyéremmel kitüntetett, exportra is a legkiválóbb: **Togó Admralis, Bellegarde, Margit és Orange** Kantaloupok, Pózza, Muskotály, óriás és sárga husu Turkesztánok, sárga és zöld husu Ananász, Massovky és a Pósa-féle vörös husu görögdínyemagvakat adagonként 30 fillért szállít a **Pósa-féle export-dínyetelep** Budapest, I. ker., Budafoki-ut 48. szám. 3629

Riparia Portalis telepítésre alkalmas friss metszésű sima vessző olesón eladó **Sarlay Károlynál** Jászalu. Komárom megye. 3502

Spárgagyökér, korai argentin, feuil, gyönyörűen fejlett, biztosan hajtó, egy- két és három éves, száza 180-220-260 fillér, ezre 16-20-24 korona. **Csomagolás önköltségén.** Utánytellel szállítja **Irmakert** Nagykanizsa. 3619

Jutányos áron eladó: 1 kész, szerdén javított, 4 1/2 HP Eladó Magyar Gazdasági, 1 készlet 4 1/2 Robey angol, 1 készlet 3 1/2 Garrett, 1 db 42" Robey **cséplőszekrény.** **Szós és Kell** gépműhely Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 38-40. 3620

Eladó duppal vezető zab Kolozvár q-ként 17 kor. minőség 5 kg. vevő zsákjában. **Gorbai** Agoston Magyaralkó, Kolozs m. 3425

Tavaszbuzát vetőmagnak 72 kgr. súlyban ajánl **Földes György** gazdasága Rét-szilás, u. p. Sárobgárd. Ára q-kint vevő zsákjában ab Sárobgárd 27 kor. Kívánatra minát küldünk. Továbbá **páduai fehér tengeri** első utántermés 16 kor. árban per métermáza fenti feltételekkel ugyanott kapható. 3466

Cseplő, magyar államvasuti gyártmány, hat lóerejű, teljesen használható állapotban eladó ezer koronáért **Verán** / itán földbírtokosnál Szombatság, Bihar megye; állomás Szombatság-Rogoz. 3363

Professzor Wohltmann fajtisza vetőmag **nyárból több wagnon eladó** **Blum Sándor** Felsővárdi (posta és állomás Galgóc) gazdaságánál. Ár hét korona métermázaánként galgóczi állomásra szállítva vevő bérmentes zsákjában. 3461

Eladó burgonya, Uptodan igen bőtermő, egészséges ellenálló faj, vetőmagnak és élemezési célra kézzel válogatva gazdasági intézőségnél **Dunaszederdahelyen,** vevő zsákjában ab állomás 4 kor. 3397

Hirdetmény. Akácsemete **Mautner** magból 60-70 ccenti magas, ezrenként 3 frt, 70-80 ccenti magas 3-50 frt, 2 éves akácsemete 150 ccenti magas, ezrenként 6 frt, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 frt. **Gleditschia** élő sövény, 2 éves, 120 cm. magas, ezrenként 6 frt, 2 éves, 1 méter magas, ezrenként 5 frt, legjobb minőségben, díjmentes csomagolás és a tiszta föld vasutra feladás mellett, adó irótnál kisebb és nagyobb mennyiségben, ősi és tavaszi szállításra kapható. **Szász** ezen felül megrendelésnél 5% kedvezmény. **Dobos Imre** főszolgabíró Tiszalókon, Szabolcs m. 6856

Eladó elsőrendű szép hároméves, gyökeres, saját termésű, fajtisza **Portalis, Solonai** vagy **Rupestrís** hienyok pótlására. Ezre 45, száza 5 koronáért. **Címem: Buday Gyula** ügyvéd, Debreczen. 3507

Első minőségű réti széna 4-500 métermáza eladó. Vége községben (Zemplén m.) **Szme** csányi János ur bírtokán. Vasutállomás **Perbenyik**, posta- és sürgönyállomás: **Királyhelmez.** 3506

Szőlővesszők, kifogástalan l. **Riparia Portalis** gyökeres, ezre 20 kor., **Riparia Portalis** sima, ezre 10 kor., **Európai** sima, csemegés borfaj, ezre 6 korona. **Akácok** kiültetésre, vastag és gyökérsű 100 darabonként 24 korona vasutra feladva. **Megrendelések** intézendők: **Dr. Salgó József** gazdasága, Turkeve. 3505

Páratlan jó kisbírtok: **Terje** delme 72 hold, melyből 50 hold friss luczernás. 10 hold rét, 12 hold 16 szántóföld. 16 forgalmas vízimalom, melyet a vevő felszerése szerint külön bére is kiadhat 1400 koronáért. **Családi** körülmények folytán gyorsan eladó, ára egészben 32 ezer forint, biztos 15%-ot jövedelmez. **Vétel**hez 15 ezer forint készpénz kell, a többi törlesztéses teher maradhat I. és II. helyi betétbiztosan. Az egész terület a szép **Krasna** völgyén fekszik **Szilagy** megyében, belteltekre is jó haszonnal felparcellázható. **Venni** szándékozik forduljanak **Osztirica** Márton tulajdonoshoz **Hontvársány.** 3538

Nád, 1000 kévéneként 220 kor. ab **Szond** wagnonba rakva, vevő ponyvával lekötvé. **Szekér** 20 drb jókarban, vastagelyes, drbja 160 kor., 5 drb vételnél 10 kor. árengedmény. **Kapható** **Ertl József** gazdaságában **Szond,** Bács m. 3544

Csicsókát eladók franco **Titel** metszésű sima vessző olesón eladó **Sarlay Károlynál** Jászalu. Komárom megye. 3502

Vetőmagnak, direkte lóval tisztított tavaszi búkkönymag kapható 17-50 kor. árban vevő zsákjában **Schillinger József** bírtokosnál **Kisjenő,** Arad m. 3633

16 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett:

KALLAI LAJOS motorgyárában
 Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz.,
 a legkiválóbb benzincsomobil készítő-
 készletek kaphatók.

Teljes jótállás kitűnő csatlakozás

Ezen motorokat minden gazda hatóság engedély nélkül maga kezelheti szalmafűvelés házik között is.

Kállai Lajos motorgyárkészletel kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében többek között: Csáró Kemény József urnál Maros-Németi, Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főispán urnál Nagyenyed stb. Oleoó Arak részlete. Árjegyzék ingyen.

„ASPINVALL“ burgonya-ültető-gépeket,
 ugymint
 „ROCK ISLAND“ tengeri-ültető-gépeket

ajánlja az egyedüli képviselője:
TOLNAI ERVIN, VI., Podmaniczky-utca 71. sz.
 Megrendelhetők a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Eladó 870 katasztrális hold birtok
 a tolnamegyei Pusztá-Csámpán, Paks mellett. Ügynök kizárva. Czim: Graepel Hugó, Budapest. 420

Aranyerem Budapest, 1902. Alapított 1876.

Unzeltig Ferencz
 os. és kir. udvari számlító

különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvizifűtések berendezésére.

BUDAPEST = WIEN,
 VIII., Gyöngygyuk-u. 7. XIII/2. Reingassa 32-34.
 Terv- és költségvetést díjtalanul készítenek. Helyszíni megbeszélés nem lesz felezéskor. 6275

Kocsigyártás
 Budapesti kovács- és kocsigyártó-ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet
 Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
 Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

FISCHER és TSA NAGYENYED
 FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsfa csemete. 1.000.000 Gyümölcsfa-alany. 1.000.000 Élő sövény csemete sötányfák, díszcserejék, díszvilágítók részére stb.

1.000.000 szőlőültvény. Európai és amerikai szőlő és gyökér vessző. Különlegesség: Csemogeszál-ültvények.

30.000 Kiváló szőlő beszüretelési hozással szőlőfa csemete.

GAZDÁK FIGYELMÉBE!!
 UJDONSÁGI UJDONSÁGI

Most jelent meg: **ÁLLAT-EGÉSZSÉGTAN.**

223 ábrával. Állattenyésztő és állattartó gazdák és szakiskolai tanulók használatára írta:
MONOSTORI KAROLY
 okl. állatorvos, a m. kir. állatorvosi főiskolán az állattenyésztés ny. r. tanára.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szak-
 könyvkereskedésében, Budapest, IX. Üllői-ut 25.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete
 BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)
 Igazgatóság és központi iroda:
 Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.
 Nagy köpínczél: BUDAFOKON.

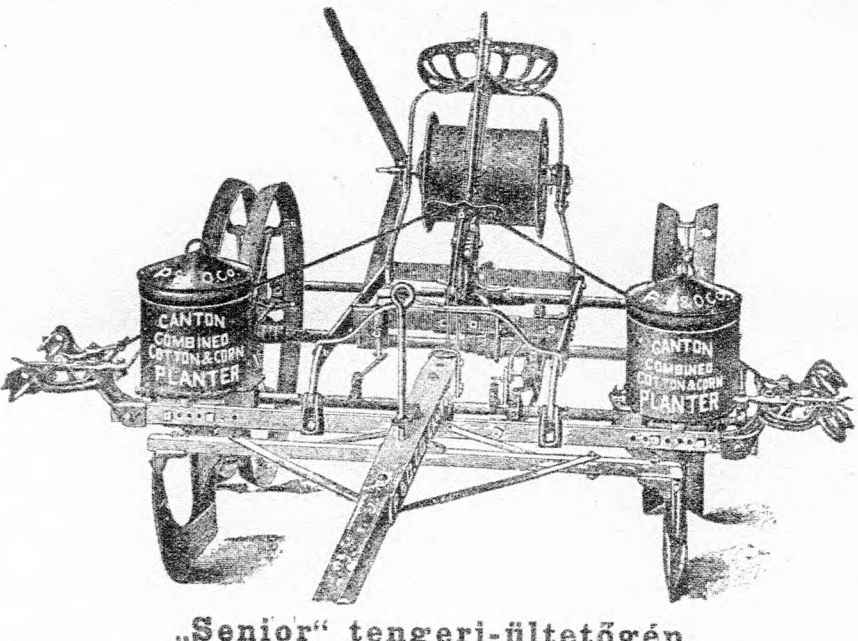
Értékesít huaféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMÉ ELEMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. Egetett szeszelok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„Senior“
 automatikusan 24—28—32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánság szerint 2—4 szemet fészkenként.

„Senior“
 munkaképessége sor-
 köz és tablakhossz szer-
 rint, napi 7—10 m. hold
 egy pár könnyű lóval
 és egy kocsissal.

„Senior“
 megkívánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészeksort két oldalt meghengerel.

„Senior“ tengeri-ültetőgép
 autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior“
 magyar gazdaságokban 1907. évben körülbelül 200 példányban kitűnő eredményvel dolgozott.

- Referenciák:**
 Főhercegi uradalom, Főherceglak.
 M. kir. gazd. akadémia, Debreczen.
 Ungar Lajos urad., Ómoravicza.
 Deutsch Sándor gazd., Valkány.
 báró Podmaniczky Endre urad., Kelebia.
 báró Hammerstein R. urad., Pusztá-Sári.
 gyulai Gaál Rezső, Mozsor.

McCormick Harvesting Machine Comp.
 Chicago, U. S. A.
 Magyarországi igazgatósága és főraktára:
Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

- Referenciák:**
 gróf Eltz féle urad., Vukovár.
 gróf Teleki Arvéd urad., Drassó.
 báró Kemény József urad., Marosnémeti.
 gróf Andrássy Sándor urad., Szigetvár.
 Csékaai uradalom, Cséka.
 Plukovits József gazd., Csantavér.
 Deutsch Adolf gazd., Nagybodány.
 Gergely Károly gazd., Gyömrő.

22 57

Hirdetési ár: 25 minden szö 4... den szö 4... A legkisebb...

Betöltés birtokos... KIS

Földbirtokos... Díjmentes áll... A Magyar G... és Erdős... gos Egyesül... IX., Üllői-ut... birtokos... figyelme... állást követ... helyben gazd... bőzöb állások... gyezeve. Az állások... díjmentes... esetén az egy... zetésére s... lára megf... tet ajánl a... az illetők biz... selatit és od... sükre vonatk... megkötés... Tisztelettel fo... birtokos és... kat, hogy gaz... sok betöltés... lott egyes... közvetl... igénybe... kofjenek. A M. Gazdatiszt... Országos Egy...

Betöltés... 33/1908.—O. E. Pály... A Csikvármegye... szeti vándortan... felügyelői áll... tén megválaszt... tésére pályázat... állással 1000 k... jár. E mellett a... nak évenként ké... les meglátogatás... 4—4 korona díj... 27 fillér. Invar... rendeltetleg meg... dőket a falkolá... ról szóló várm... delet és a gaz... által adott utasít... Megválasztott a... leg megszabott... gazdasági egy... bizandó teendő... tozik. A pályáz... gazdasági tani... kerészeti tanít... tanustó bizonyít... Pályázhatnak o... tók is, kik a gy... méhészetben va... igazolják. Felsz... Csikvármegyei Gaz... hez (Csikvármeg... 1908. év április... Csikvármegye... leté, mint várm... sági bizottság.

Egy gazdasági... restetik, k... ken át gazdas... gazdasági ková... dekel végezték... jelentkezni Tisz... tanyán. Vasuti... fel fogadottak le...

Gépez-ková... daságomban, ki... daságban előfor... lokomobill és e... sét, vezetését u... érti, kazánok u... zését is végzi... tyuk jókarban... féle gazdasági... kocsit és patkollás... és azokban több... lár. Egy erős... avagy családta... zése megkívánt... egyezés szerint... betölthető. Csik... csendes termés... korlaltat bíró eg... edülgel bizonyít... val, családai Áll... igényeik megfi... lyes bemutatkoz... más Szakálhód... Márton Zom...

Egy gazdatiszt... tik. Nagyobb ga... szabi gyakorlat... csulán, más ur... tukat és bizony... Emőd Vilmos... megye. Ispántó... szőlészetben já... tizattól hivatal... ermeles.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkétesőbb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett számlát

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD**

a budaörsi-úton, a vasutállomással szemben.

A Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szegeden

felhívja a t. gazdaközönség figyelmét minden szerkezetű aratógéphez használható

manila kévekötőfonalára,

melyet mint egyedüli hazai gyártmányt, garantált 45 kg. minimális hordképességgel, **a külföldinél jelentősen olcsóbb árban szállít.**

Mult évben több mint 1000 mmázsát adott el a gyár és számos nagy uradalom elismerő-levele bizonyítja a fonál kifogástalan minőségét.

Ugyanott **gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok** legelőnyösebben beszerezhetők.

REICHEL ÉS HEISZLER vegyipari gépgyára.

rézárú-, gőzkazangyár és fémöntőde.

:: Budapest, X. ker., Noszlopy-utca 1. szám. ::

Magyarország legrégebbi speciális gyára, mezőgazdasági szeszgyárak berendezésére.

Szeszfőzdék, finomítók és élesztőgyárak teljes gépfelszerelése, a legújabb rendszerek alapján, az anyag legnagyobb kihasználásával. Fennálló gyártelepek felülvizsgálata, átalakítása, egyes gépek és készülékek szállítása, átalakítása és javítása, hiányok kipuhatólása s pótlása szakavatott közegünk által pontosan és jutányosan eszközöltetik. — Tervek és költségvetések, szükség esetén kiküldetések ijtanul. — Gyümölcs, szőlőtörköly és borseprő feldolgozásához kitűnő rendszerű pálinkafőző-üstök. — Számos kiállítási érem, díszoklevél.

DEHNE Fr. gőzeke gyára magyarországi vezetőisége: **Timár Ede** cégénél, Budapest, Lipót-körút 28. Vásárlás előtt kérjük az uradalmakat a DEHNE Fr. legújabb gőzeke előnyeinek ismertetésének megküldésére.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS. VASÖNTŐDE, GÉP- ÉS RÉZMŰGYÁR

Budapest, V., Csáklya-utca 3.

SPECIAL- szeszgyárak és szeszfinomítók

GÉPGYÁR: élesztőgyárak

keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Átalakít meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904. — Nagy állami érem. — Legnagyobb kitüntetés.

Tavaszi trágyázásra legalkalmasabb a Cséry-féle szemétrágya,

mely a legolcsóbb phosphort, kált és nitrogént tartalmazó természetes trágya. Az istállótrágyát tartalomban és hatásban jóval felülmúlja. Rövid idő alatt rengeteg népszerűsége tett szert.

Ismertetések, analízisek és árajánlatok kaphatók a központi eladási telepen:

BAYERTHAL és **LEVY** cégénél Budapest, V. ker., Bálvány-utca 26.

A pén-
tudvale-
mely e
leszfűrd-
már a
ismertett
eleget, n
tőleg hí
férfiakna
szempon
a mezőg-
tartásáva
llyen bes
Rubinek
Bernát
vitában.
vetkezne

Rubin
töltik el
ban az a
sát látja.
és Csász
hogy az
Amidőn
volt az
mények
gazdaság
megmozd-
gresszus-
sági vál-
felszólal-
kormány-
hogy az
hanyatlás
ban két
mány m
drágaság
Ebből is
szervezet
zett társ-
Amikor
sürgöttün
rázatok j
segíteni r
tultermele
meljen a
okozta ve
Az agr-
sát a hiva
ugyan ak
spekuláció
védelmez-
lációra s
hatása va
tanács tag
tásunk ip
igenis ké-
beszédébe
hausse sp
a gaboná-
Ezt áll-
szük világ
fogyasztó-
világtermé
nyomja az
telen üzlet
üzlet köré
Nem áll-
a la hausse
lehetőség-
bonavámu-
árát Budap
Helytelen

A drágaság kérdése és a mezőgazdaság.

A pénzügyminiszter a drágaság kérdésében tudvalevőleg szaktanácskozmányt hívott egybe, mely e hó 10-én ért véget. A tanácskozmányon leszűrődött tanulságokat röviden összefoglalva, már a „Köztelek“ márczius 11-iki számában ismertettük. További kötelességünknek teszünk eleget, mikor most, az ankét befejeztével, lehetőleg hű kivonatban ismertetjük azoknak a férfiaknak a beszédeit, akik mezőgazdasági szempontból tárgyalták a drágaság kérdését és a mezőgazdaság jogosult érdekeinek szemmel tartásával jelölték meg az orvoslás módjait. Ilyen beszédekkel a felszólalás sorrendje szerint Rubinek Gyula, Lázár Pál, Jeszenszky Pál, Bernát István és Emőd József vettek részt a vitában. Magvas beszédek kivonatai alább következnek:

Rubinek Gyula kijelenti, hogy igaz örömmel töltik el az elhangzott felszólalások, mert azokban az agrárpolitika érvényesülésének igazolását látja. Különösen vonatkozik ez Matlekovics és Császár felszólalásaira, akik bebizonyították, hogy az agrárvámoknak áremelő hatásuk van. Amidőn a 90-es években a buzának 8 forint volt az ára s általában a mezőgazdasági termények ára nagy hanyatlást mutatott, a mezőgazdasági körök Európa minden államában megmozdultak s nemzeti és nemzetközi kongresszusokon a nagy árhanatlás okozta gazdasági válság megszüntetését követelték. Ezek a felszólalások meddőknek bizonyultak s az akkori kormányoknak egyáltalán eszébe sem jutott, hogy az általános gazdasági válságot előidéző hanyatlást orvososszerűen kutassa. Alig van azonban két éve átmeneti jellegű drágaság, a kormány máris szükségét látja annak, hogy a drágaság ellensúlyozásának módzatait kutassa. Ebből is látszik, hogy mily kevés sulya van szervezeten gazdaközönségnek a város szervezett társaságával szemben.

Amikor mi a 90-es években agrárvámokat sürgettünk, akkor hivatalos részről olyan magyarázatok jelentek meg, hogy az árdevalváción segíteni nem lehet, mert az nemzetközi baj s a tútermelésnek a következménye, de ám termeljen a gazda többet s így hozza be az áresésozta veszteséget.

Az agrárvámoktól azonban a helyzet javulását a hivatalos körök nem várták. Követeltük ugyan akkor a tőzsde megrendszabályozását, a spekulációk betiltását, amire nézve a tőzsde védelmezői akkor azt mondták, hogy a spekulációra szükség van, mert annak árkiegyenlítő hatása van; a mai ankétan Császár, a tőzsde tanács tagja, mindenben megerősíti azon állításunk igazságát, hogy a tőzsdespekuláció igenis képes árhullámzásokat előidézni, mert beszédében beigazolja, hogy ma a tőzsde a la hausse spekulál s így a fogyasztók kárára emeli a gabonaárakat.

Ezt állítottuk mi is mindig, hogy amidőn szűk világtermés van, akkor a spekuláció a fogyasztók kárára emeli az árakat, ha pedig bő világtermés van, akkor a termelők kárára lenyomja az árakat. Mindkét esetben tehát erkölcs-telen üzletet folytat, mely mint ilyen tőzsde-üzlet köréből kiküszöbölendő.

Nem áll meg Császár azon állítása, hogy az a la hausse spekuláció csak a védvámok alatt lehetséges, mert 1897—98-ik években még gabonavámunk alig volt s a spekuláció a buza árát Budapesten hajtotta fel a legmagasabbra. Helytelen Császárnak az az állítása is, hogy az

összes termények áremelkedésére a buza ára van befolyással 1906. július 1-től 1907. május hó 1-ig a buza ára állandóan 2 koronával alacsonyabb volt, mint Londonban s mm.-ként 15—16 korona között mozgott. Ugyanakkor az állatárak 80—90 koronán állottak, ma az állatárak 20 koronával estek, míg a buza ára a multhoz képest jelentékenyen emelkedett.

Ez a két szembeállítás a buza- és állatáraknak igazolja a Császár által felállított tétel helytelenségét; a drágaság okait kutatva az a meggyőződése, hogy ezen nemzetközileg észlelhető jelenséget olyan okok idézték elő, amelyeken semmi-féle ankét sem képes segíteni. A kereseti viszonyok, a munkabérek és ennek kapcsolatában a fogyasztás óriási emelkedése folytán, mindenütt javultak s különösen az ipar nagyarányú fellendülése nagy tököt kötött le, amely körülmény kétségtelenül a mobil tőke csökkentése folytán a pénz vásárló erejét is csökkentette. A drágulás másik oka a védvámok politikája. A 90-es évek nagy árdevalvációja nyomán Európa minden államában a nemzeti termelés és munka védelme lett a jelszó s így az árúknak az a szabad, de felesleges mozgósítása, melyet főleg a spekuláció segített fel a multban, megszűnt. Az egyes államok árképzése többé-kevésbé független a nemzet piaci árképzésétől.

Erre a térére lépett Magyarország is 1906-ban, ha valahol, úgy Magyarországon indokolt az agrárpolitika fenntartása, nemcsak azért, mert ez a többség érdeke, hanem azért, mert Ausztriával közösségben vagyunk. Ha mi Ausztria iparának vámvédelmet nyújtunk s a mi fogyasztásunkat Ausztria javára megadóztatjuk, akkor ezzel szemben rekompenzációt csak úgy nyerhetünk, ha viszont az agrárvámok révén Ausztria fogyasztását a magyar mezőgazdaság javára adóztatjuk meg. Az oktalan politika volna részünkről, hogy az ipari cikkeket Ausztriából, az élelmiszereket pedig a keleti államokból vásárolnánk, a magyar mezőgazdaság kezébe pedig vándorbotot nyomunk, akkor sokkal okosabb volna az önálló vámterületre lépünk. (Helyeslés.)

Minden olyan törekvés tehát, amely az agrárvámvédelmen rést óhajt tenni, szemben találja magát az egész gazdasággal, azért a leghatározottabban tiltakozik az ellen, hogy a keleti államok állapotáhozatala megengedessék. De tiltakozik az ellen is, hogy az élelmiszerek kivitele bármily csekély mértékben is korlátozassék. Ezt a politikát követte II-ik József Magyarországgal szemben, hogy Magyarország ellenállását megtörje; ugyanilyen politikát követte XIV. Lajos korában Franciaországban, aminek a következménye volt a termőföldek parlagon hagyása, éhínség és vég-eredményül a francia forradalom. Az önálló vámterület jegyében született kormány alatt tehát kivitelünk korlátozásának lehetőségéről még beszélni sem lehet. Sajnálattal látja a szót, hogy sem az előadó javaslatok, sem pedig a felszólalók nem foglalkoznak az ipari cikkek áremelkedésével, mert nyilvánvaló, hogy az ipari cikkek áremelkedése, leg-alább oly mértékben nehezíti meg a megélhetést, mint az élelmiszerek áremelkedése, de míg az utóbbi muló jelenség, addig az ipari cikkek áremelkedése a kartellek révén állandó jellegű.

Az ipari termények áremelkedését főleg a munkássztrájkok s illetve a munkabérek emel-

kedése idézte elő. Ugy az iparos, mint az ipari munkás helyzete olyan ma, hogy az élelmiszerek drágulása őket nem érinti, mert ezen többkiadást az ipari termények áremelkedése révén egyszerűen a fogyasztóra hárítják át. A kereskedelemnek a haszna az árak emelkedésével fokozódik. A kereskedelem tehát az ipari és mezőgazdasági termények áremelkedéséből elsősorban huz hasznot s így a drágulás ellen ez a kereseti ág a legkevésbé emelhet panaszt. A mezőgazdasági munkást az élelmiszerek áremelkedése egyáltalán nem érinti, mert e nem-beli szükségletét természetben megkeresi vagy maga termel. Inkább érinti őt az ipari cikkek áremelkedése.

A mezőgazdasági munkabérek nagyarányú emelkedése folytán azonban ezen kiadási többlet sem képez elviselhetetlen terhet. Legnehezebb a tisztviselő helyzete, akit úgy az ipari, mint mezőgazdasági cikkek áremelkedése sujt. Itt azonban nem szabad elfelejteni, hogy a drágaság címén a tisztviselők az egész vonalon jelentékeny fizetésemelésben részesültek, amely fizetésemelés érvényben marad akkor is, amikor az élelmiszerek drágaságának csak az emléke él.

Az összes kereseti ágak és társadalmi osztályok vásárlóképesége tehát olyan, hogy a jelenlegi drágulás elbirja, egyébként is azt a nézetet vallja, hogy egy mezőgazdasági és anynyira eladósodott államnak, mint Magyarországnak, elsősorú érdeke a magas árak biztosítása, mert magas árak mellett kisebb terménykivittel képes tartozásait törleszteni s mert az ország anyagi jólétének egyetlen biztos alapja terményeink jó értékesítése. Készséggel elismeri, hogy az élelmiszerek kicsiben való árai aránytalanul jobban emelkedtek, mint az élelmiszerek nagyban való árai. Ezen a bajon a városok az ipartörvény segélyével könnyen segíthetnének, ha a közigazgatás nem függene épp attól az érdekeltiségtől, amely a detail árakat emeli.

A közigazgatás pék, mészáros és élelmiszerkereskedő befolyása alatt áll s így bajos ezen érdekeltiséggel a közigazgatásnak szembeállni. A fogyasztó közönség is nagy indolenciát mutat, amidőn az egész világon a fogyasztó közönség szövetezetbe tömörül, hogy a kereskedelem kartelljei ellen védekezzék, nálunk ezek a mozgalmak még mindig nagy ellen-szenvvel találkoznak úgy az állam, mint a város részéről, pedig ma már Matlekovics Sándor is beismeri, hogy a fogyasztó közönség leghelyesebben a fogyasztási szövetezetek révén védekezhetik az élelmiszerkereskedők uzsorája ellen. Nagy baj az is, hogy élelmiszerkereskedelmünk tökeszegény kezében van, nagy pénz-intézetek külföldi nyuzdákat segélyeznek, de élelmiszerkereskedelmi vállalatokba nem becsájtkoznak. Már pedig nagyobb városaink élelmézése csakis akkor lesz olcsón és jól el-látható, ha nagy kereskedelmi emporiumok keletkeznek, ahol az árak selejtezése révén a jobb áru kivitelre kerül, a masodosztályú áru a tömegfogyasztást szolgálja. Ilyen emporiumok keletkezését csak a nagy tőke felhasználásával, megfelelő politika, tarifális intézkedések és helyes közlelmézési politikával remélhetjük elérni.

Az egész szőnyegen lévő kérdéskörön azonban legfontosabb feladat a mezőgazdasági termelés szervezése és a szakértelem terjesztése, mert

hiába minden intézkedés, ha a mezőgazdasági termelést nem emeljük, akkor a városok élelmezése körül állandó bajok fognak mutatkozni. Általában nagy baj, hogy Magyarországon a szakértelmet igen kevésre becsülik, de legkevésbére a mezőgazdasági szaktudást. Minden egyes szak érvényesült már a közigazgatásban, csak a mezőgazdasági még nem, amennyiben mezőgazdasági diplomával még csak fogalmazógyakornok sem lehet valaki a földmivelségi minisztériumban.

Az is anomália, hogy a mezőgazdaságnak még csak egy mezőgazdasági főiskolája sincs. Természetes, hogy a kisember szakértelme is nagyon elmaradt, mert azt senkinek állhatja komolyan, hogy Magyarország mezőgazdasága ne volna képes a monarchia élelmiszerszükségletét bőségesen ellátni.

Figyelmébe ajánlja a kormánynak a mezőgazdasági érdekképviselő szervezetét, mely a mezőgazdaság szervezésének s a mezőgazdasági kultúra emelésének egyetlen biztos eszköze. Kívánatosnak tartja végül, hogy a városi elemek a gazdatörkévekkel rokonszenvennezzenek, mert az egyetlen, aki leggyőzelmelebbül küzd a drágaság ellen, az a gazda, akkor, amidőn minden eszközzel a mezőgazdasági termelés fokozására törekszik.

Lázár Pál: Ugy az előterjesztésekben, mint az eddigi felszólalásoknál sajnos nem óvták meg a kellő objektivitást a különböző termelő ágakkal szemben s a drágasági kérdést az agrár érdekek feloldozásával akarják megoldani, holott ennek az egész ország vallaná karát.

Ami a lakásokat illeti, tény az, hogy ugy az építési anyag drágasága, mint a kőműves munkások szertelen követelése és megbízhatatlansága folytán a fővárosban lakászsűréség konstátálható, amelyet siettek a háziurak kihasználni. A kormány és a hatóság e téren sokat tehetne a házépítő szövetségek támogatásával, mert nagyon jól bevált azon rendszer, hogy 20-25 család közös házat épít magának. Eddig 6-7 ilyen házat építettek a tisztviselők s mindegyik amortizációra alig fizet többet, mint a különben fizetendő házbér 70 százalékát s emellett megszerzi lakása tulajdonjogát.

A fűtőszerekre nézve tagadhatlan, hogy azok különösen az utolsó évben nagyon megrágtak. A tüzelőfa a jövőben is alig lesz olcsóbb, de a szén további megrágtatásától nem kell tartani, mert részben a bányák mind fokozták termelésüket, másrészt az állam is megkezdte a széntermelést. Az ország csakis fekete kőszén behozatalára szorul, mert ebből nincs elég a magyar föld méhében, de barnaszént könnyen produkálhatunk annyit, amennyi a szükségletünk, ha a tőkét nem riasztjuk vissza a termeléstől.

Attérve az élelmiszer kérdésre, vizsgáljuk, hogy mily eszközökkel lehet azokat olcsóbbá tenni. Elsősorban fontosságot kell tulajdonítani a termelés fokozásának. Az állattenyésztés terén a földmivelségi kormány amugy is minden lehető elkövet s csak a főváros közvetlen környékén a házinyultenyésztésre, az egész országban pedig a haltenyésztés fokozására akarom a figyelmet felhívni, amit kiegészíteni kellene a tengeri hal nagyobb mérvű felhozatalával.

A második eszköz az áru konzerválása. A hűtőház leginkább képes az árakra kiegyenlítő hatást gyakorolni, azért a fővárosi vásárosarnok és a hűtőház között bizonyos szerves kapcsolatot kellene létesíteni. Nyilvántartani kellene a hűtőházban beraktározott árut s ott nyilvános árveréseket kellene rendezni. A burgonya részére alkalmas nagy burgonyaraktárakat kell létesíteni s épp úgy gondoskodni kell a főzelékfélék és a gyümölcs aszalás utján való konzerválásáról is.

Mint harmadik eszközt említem fel a szállítás olcsóbbá tételét. Az angol mezőgazdasági csomagzállítási rendszer meghonosítása nagyrészt hozzájárulhatna az élelmiszerek olcsóbbá tételéhez, mert a fogyasztót és a termelőt közvetlen összeköttetésbe hozza. A főváros élelmezésére a tarifakedvezményeket ki kellene terjeszteni az egész főváros területére, mert ha csak a vásárosarnokba irányuló áruk szállítatnak olcsóbban, ott túltömöttség következik be, amely a rendes forgalom lebonyolítását nehezíti meg.

Mint negyedik eszközt az export előmozdítását akarom megjelölni. Ha figyelembe vesszük

azt, hogy 1906-ban 1556 millió K. behozattal szemben az ország kivitele csak 1508 millió K. volt s ebből közel 1000 millió K. mezőgazdasági termékekre jut, úgy beláthatjuk, hogy az ország csődjét jelenthetné az, ha a mezőgazdasági exportot visszafojtani akarnók. Felner dr. szerint fizetési mérlegünk amugy is mintegy 176 millió passzív szaldót tüntet fel, ami azt jelenti, hogy évről-évre mindjobban eladósodunk, másrészt miután adósságunkat jórészt csakis mezőgazdasági termékekkel fizethetjük, az ország léte függ attól, hogy minél többet s minél nagyobb áron exportáljunk.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy az export ármérséklőleg hat a belföldi fogyasztásra, mert a termelésből az exportőr kiválogatja a jobb árúkat s azokat drágábban külföldre exportálja s csak így jut abba a helyzetbe, hogy a selejtesebb gyengébb árut itthon olcsóbban értékesítheti. Ezenkívül az export serkentőleg hat a termelésre is.

Az exportot tehát tarifakedvezményekkel lehetőleg előmozdítani kell. S nagy súlyt kell épp az osztrák kivitelre fektetnünk.

Egy további eszköz az élelmiszer olcsóbbá tételére a fogyasztási adók csökkentése. A cukor, mint kiváló tápszert, a nagy fogyasztási adó miatt a szegényebb osztálynál nem töltheti be azon fontos szerepet, amely azt megilleti. A könnyű sör különösen ipari centrumokban nélkülözhetetlen tápszere lehetne a munkásnak, ha a fogyasztási adó mérsékeltenék. Tulságos fogyasztási adó terheli a vadat is, így 1 nyul után 40 fillér, 1 fácán után 80 fillér igazán horribilis megrágtatása a vadnak. Kívánatos volna a vadászati törvény megváltoztatása is, hogy a vadat, amelyet hűtőházakban konzerválni lehet, a vadászati idő után is lehessen árusítani.

Végül mint legfontosabb eszközt említem fel a kereskedelem szabályozását. Óriási különbség az élelmiszer nagybani s kicsinybani eladási ára között, aminek az illegális közvetítő kereskedelem az oka. Aki Magyarországon más téren sem tud boldogulni vagy jól a kemény munkától, beáll élelmiszerközvetítőnek. Ezért a kétes existenciák bevándorlása ellen gátat kell emelni és mindenképpen elő kell mozdítani a fogyasztási szövetkezeteket. E téren még egy fontos teendőnk van: megóvni a fogyasztót a tisztességtelen élelmiszerhamisítók ellen. Igazán megbotránkozató adatokkal szolgálhatok e téren. A főváros 84 tejkereskedőtől szereztettem be tejet, amelyet laboratóriumomban asszisztensemlelkiismeretesen megvizsgált és konstátálta, hogy ezek közül 35% volt vízeve s pedig 15-36% vízzel és 15% volt lefőlözve. A vizsgált tej zsírtartalma 0.5-3.3% közt váltakozott. Legfőbb ideje tehát annak, hogy a törvényhozás is foglalkozzék e kérdéssel és megszigorítsa az élelmiszerhamisításokra vonatkozó törvényeket.

Jeszenszky Pál a mai drágaság kezdő okát az utolsó 2 évtized alatt szertelen nagy számban alakult kartelek, szindikátusok és hasonló egyesülésekben véli megjelölhetők, melyek célzatos eszközökkel voltak képesek az általuk termelt ipari áruk forgalombahozatalát megszervezni és azok árát emelni. Fokozta a termelési költségeket minden téren az organizált munkásság állandó bérharca s a folytonos sztrájkok által kieriészakolt munkabéremelések. Mindkét tényező jelentékenyen megrágtotta a mezőgazdasági termelést is, de a gazdák az általuk termelt áruk ár alakulására semmi befolyással sem bírnak, mert ők organikus szervezkedni széttagoltságuk miatt teljességgel képtelenek s e tekintetben nagy hátrányban vannak a sokkalta centralizáltabb, könnyen organizálható iparral szemben. Példákkal illusztrálja, mennyire képtelenek a gazdák még a legrosszabb értelemben vett helyi fogyasztás tárgyát képező élelmiszerek ár emelése céljából is szervezkedni. Meg nem állhat tehát a mezőgazdaság ellen hangoztatott az a vád, hogy az ő céltudatos szervezkedésének következménye az élelmiszerek árának bekövetkezett tulságos emelkedés. Konstátálja, hogy a fedezetlen határidős-játék igen jelentékeny áringadozásokat idéz elő a tőzsdén. Ezekből az átmeneti és sokszor igen jelentékeny áringadozásokból sem a fogyasztóknak, sem a termelőknak nincs semmi haszna, viszont az árak ilyen módon előidéztet felszökötését az élelmiszer-ipar siet a maga előnyére kiaknázni, felszökötve a készletmenyek árait. Sürgeti ennél fogva a fedezetlen határidős játék eltíltását, amire különben a kormány az Ausztriával kötött

kereskedelmi szerződésben kötelezettséget is vállalt. Leszögezni kívánja azt a tényt, hogy a fogyasztónak egyáltalában nem volna oka a legkisebb panaszra sem, ha az élelmiszereket oly árban, illetve a legális költségek és tisztességes polgári közvetítői költség hozzáadásával oly áron szerezhetné be, mint aminő árat a termelő az ő termelvényeiért kap. Csakhogy igen hosszú az út, amelyet az áru a termelőtől kiindulól a fogyasztó kezébe jutásáig megtenni kénytelen s ez alatt a hosszú út alatt hihetetlen perccenttel megrágtul. Az árúkat a közbeeső, felesleges és tulságos sok közvetítő drágítja meg, úgy hogy minálunk joggal lehet élelmiszerüzsréről beszélni. Feltétlenül szükséges volna ennél fogva a közvetítő kereskedelmet a lehetőségig kiküszöbölni. Ez lehetségessé válik, ha termelő és fogyasztó minél közvetlenebb kapcsolatba hozatik egymással. Sürgeti ennél fogva értékesítő és fogyasztási szövetkezetek létesítését és fejletgeti az államnak e téren való feladatait. Szerinte a drágaság fokozásának nem kis mértékben oka élelmiszeriparunk rendezetlensége és széttagoltsága. Segítene e bajon a kis élelmi ipar csökkentése és nagy élelmi vállalatok létesítése. Gát vetendő az élelmiszeripar tulságos ár emelő törekvésének is, aminek módjait ismerteti.

A hus árának szertelen okát a közvélemény az állatállomány nagymérvű depekorációjának és a Balkán-államok élőállatbehozatalának eltíltásában látja. Adatokkal igazolja, hogy bár szarvasmarhaállományunk számszerűleg nem emelkedett 12 év óta s bár ezzel szemben az ország népessége szaporodott és a fogyasztás is emelkedett, mégis viszont szarvasmarhaállományunk minősége és husszolgáltatási képessége hasonlíthatatlanul javult az utolsó 12 év alatt, úgy, hogy a kettő paralizálja egymást és a szarvasmarha létszám csökkenése semmiképpen sem igazolhatja a husárakban bekövetkezett rendkívüli emelkedést. Ami pedig a szerb élőállatbehozatal elmaradásának áremelő kihatását illeti, hát ezt a főváros és a mult évben megszűnt marhavásártéri vásárpénztár dobta mint jelszót igen ügyesen a közvéleménybe. A dologba beavatottak tudják, hogy a szerb marha hat napot töltött a fővárosi vásártéren, szemben a hazai marhával, mely csak két napot töltött itt. Könnyen kiszámítható most már, mekkora bevételről esett el a főváros is, de főleg a vásárpénztár a szerb marha behozatalának eltíltása folytán istálló díjak, felügyeleti díjak, takarmányfogyasztási bevétel stb. címén. Nem a fogyasztásnak volt szükséges a szerb marha felhozatalára, hanem a vásárpénztárnak bevételei fokozása céljából s ezért igyekezett is ezt a felhajtást minden eszközzel emelni, ami annyira sikerült is neki, hogy a hazai állattenyésztés rovására a felhozatal pár év előtt 35 ezerről 71 ezerre emelte fel. Szóló adatokkal igazolja, hogy az eladatlanul maradó állatok száma a mostani felhajtások alkalmával mindössze egy pár darabbal csekélyebb az évi átlagban, mint voltak a szerb felhozatal idejében, ami azt bizonyítja, hogy a kínálat a keresletet ma is teljesen kielégíteni képes. Ugyancsak adatokkal igazolja, hogy a jelenlegi és az 1905. évi átlagárak (II-od rendű) között alig van 5 fillérvnyi különbség, ami azt igazolja, hogy a szerb állatbehozatal elmaradása sem indokolja a husárak tulságos emelkedését. Mindezek alapján a magyar állattenyésztés érdekében tiltakozik az ellen, hogy a Balkán-államok élőállatok behozatalára engedély adassék. Kívánatosnak tartja, hogy a számszerű felhozatal emelése helyett a minőségi felhozatal fokozására kellene törekedni. Az állathizlalást azonban a kereskedelmi kormány helytelen politikája nehezíti, mert prémiumokkal segíti elő az abrakakarmányoknak az országból való kiözönlését. A mult évben több mint 1 millió 600 ezer q. vitetett ki ezen takarmányokból az országból. Sürgeti a forgalmi korlátozások enyhítését is, amelyet a kereslet és kínálat rendes kialakulását nagy mértékben nehezítik. Gondoskodni kell az állatállomány növeléséről. Gát vetendő a borjú és növendékállatok pusztításának. A havasi legelők okszerű kihasználásával is növelni lehetne az állatállományt. A vadhus fogyasztási adójának eltörlése a husfogyasztást a szegényebb osztálynak is lehetővé tenné. Foglalkozik azután szóló a városok tejjel való ellátásának nehézségeivel és drága voltával. A tejhamisítások szigorított ellenőrzése, könyörtelen büntetése lehetővé tenné, hogy a gyermekek táplálására legnélkülözhetetlenebb élelmiszereket jó minőségben lehetne megszerezni, ami legalább relatíve tenné

olcsóbbá szállítási lehetne a vagonok lenne a tekat, melye neheztetés mi nyerst és leszünk szükségün nyerstertéséből sze mint szer azokat ve ges, hogy létesített h hűtőház a tövé tétel tékben h megállapi drágaság vagy lega a fogyaszt ket érték mérvben Szóló r drágaságo lehessen, nehányra hogy pro kiküszöb

Bernát különöse zata rámp en az ip nél a nu tudjuk az kedését el, egy nem is esőkenni a meg ne fejlődése nak és az igazában ményeim pedig m ménye. a kodik fö vágýára ez a köz is szünj Azok leg csak erkölcsel telessége mutatót a drágul csak azo agrárpol a szaba Államok képes v kekben

A lom natkozó szabad sebb, m bevitt á mintha megcsel Az E szerint az árak az élel dett. Az hus, sz Vannak 25% vo drágabb pedig á állítani, és ama rosszak Rá k okosko ságát, s az agrá azért se életbelé pesti tö pokbak év ross a jeleni tagadni

olcsóbbá ezt az élelmiszert. Észszerűbb tejszállítási szerződések kötésével is olcsóbbítani lehetne a közfogyasztásba kerülő tej árát. Hűtő vagonok járatásának is árcsökkenő hatása lenne a tejre. Szóval teszi azokat a kívánalmakat, melyek az élelmiszerek exportjának megnehezítésére irányulnak. Figyelmeztet arra, hogy mi nyeresztermelő ország vagyunk ez idő szerint és leszünk még sokáig, tehát külső piacokra szükségünk van s összes bevételeinket egyedül nyereszterményeinknek a külföldön való értékesítéséből szerezzük. Piacokat könnyebb elveszteni, mint szerezni s ezért öngyilkos politika volna azokat veszélyeztetnünk. Mulhatatlanul szükséges, hogy a fővárosi vásárosarnokok a legutóbb létesített hűtőházzal kapcsolatba hozassanak. A hűtőház az élelmiszerek raktározásának lehetővé tételével az árak kiegyenlítésére nagymértékben közrehat. A vasuti tarifák helyesebb megállapítása is egyik eszköze az élelmiszerek drágaság enyhítésének. Csökkentendők végül vagy legalább méltányosabban megállapítandók a fogyasztási adók, melyek némelyik élelmiszereket értékének 20-40%-ával terheli, tehát ily mérvben drágítja.

Szólok nem tartja lehetőknek, hogy a mostani drágaságon momentán intézkedésekkel enyhíteni lehessen, de vannak eszközök, melyek közül néhányra reámutatott, amelyek alkalmasak arra, hogy pro futuro a drágaságot fokozó okokat kiküszöböljék és mérsékelni lehessen.

Bernát István: Az előterjesztett tanulmányok, különösen pedig Zawadowszky titkár ur dolgozata rámutat arra, hogy a drágulás tulajdonképpen az iparos és olyan cikkeknek erős, amelyeknél a munkabérek nagy szerepet játszanak. De tudjuk azt is, hogy az élelmiszerek árának emelkedését jórészt a múlt évi rossz termés idézte elő, egy újabb jó termés esetén a drágulás, ha nem is szűnnék meg egészen, de legalább is csökkenni fog. Szemmel láthatóan téves tehát az a meg nem okolt, kellő alappal nem bíró irányzat fejlődése, hogy a drágulást kizáróan az agrárvámoknak és az agrárpolitikának akarják felelősi, holott igazságos véve az a drágulás, mely az ipar készítményeinél mutatkozik, erősebb, mindenekfelett pedig maradandóbb, mert oly tényezőnek eredménye, amelyek nem könnyen változnak. Támaszkodik főleg az osztrák gyárosok mohó nyereségvágyára és nem igen lehet kilátásunk arra, hogy ez a közel jövőben engedjen, vagy egészen meg is szűnjön.

Azokkal szemben, akiknek nézete szerint tényleg csak a Császár Jenő ur által tudtadott *erőtelenségen agrárpolitika* mindenek az oka, kötelességem utalni arra, ami egyébiránt a bemutatott tanulmányokból is konstatalható, hogy a drágulás világszerte észlelhető. Meg van nemcsak azokban az országokban, amelyek az átkos agrárpolitika alatt nyögnek, hanem konstatalható a szabad kereskedő Angliában és az Egyesült-Államokban is, amely egészen a legutóbbi időkig képes volt szükségletét a mezőgazdasági termékekben kizáróan belföldi árukkal fedezni.

A londoni *Economist* által kiadott 1907-re vonatkozó *Commercial History & Review* szerint a szabad kereskedő Anglia 1907-ben nem kevesebb, mint 20 millió fonttal fizetett többet a bevitt áruk után az árak emelkedése miatt, mintha a bevitt az 1906-iki árakon tudta volna megeselekedni.

Az Egyesült-Államokban a hivatalos adatok szerint 1890-1899 között, tehát akkor, amidőn az árak emelkedése még aránylag szolid volt, az élelmiszerek ára átlag 15,7%-kal emelkedett. Az emelkedés meg van a zsirnál, disznó-hus, szalonna, sonka, juhús és friss halnál. Vannak egyes cikkek, melyeknél az emelkedés 25% volt s 1906-ban a tojás tuczatja 80%-kal drágább, mint 1890-1899 között, a szalonna pedig 54,8%-kal. Ilyen tényekkel szemben azt állítani, hogy a drágaságot csak az agrárvámok és ama bizonyos agrárpolitika okozza, vagy rosszakaratra, vagy rövidlátásra vall.

Rá kell mutatnom arra is, hogy azoknak okoskodása, akik a buza, liszt és kenyér drágaságát, sőt az általános drágaságot is kizáróan az agráriusok nyakába akarják varrni már csak azért sem állhat meg, mert az agrár vámtarifák életbeléptetését megelőzőleg 1898-ban a budapesti tőzsdén 26-29 korona volt egyes hónapokban a buza ára. Ez természetesen az előző év rossz termésének tudható be, épp úgy, mint a jelenlegi áremelkedés. Nem akarom azonban tagadni, hogy a mezőgazdasági cikkek árfoko-

zásánál bizonyos szerepe a vámtarifának kétség-telenül volt, de a vámtarifa ezért is jött létre, hogy tudniillik rossz termés esetén védje a különben is sújtott gazdát attól, hogy amikor ugyanis kevés termelt, ne legyen kénytelen azt még olcsón is elvesztegetni. De szemben azzal a tényvel, hogy az iparecikk árát szándékosan és tudatosan srófólják felfelé a napról-napra szaporodó kartellek, trösztök segítségével, lehetetlen volt a törvényhozásnak kitérni az elől, hogy módot kell nyújtani az őstermelő népeségnek is a megélésre. Ez nemcsak a mezőgazdaságnak, hanem az iparnak, sőt a kereskedelem megerősödésének is nem nélkülözhető feltétele.

A vámtarifán kívül a drágulásnak kétségtelen okai a kartellek, a munkabérek emelkedése, a rövid munkaidő, amit sokfelé életbe léptettek, de oka a fogyasztásnak, sőt luxusnak terjedése is. Ez utóbbi azt hiszem éppen nem a hanyatlásnak a jele, valamint bizonyos az is, hogy a fogyasztók ezidőszert nagyon érzékenyek, az elégtelenség, a panasz könnyen szervezkedik és nyer kifejezést a napi sajtó révén, ellenben azok, akiknek nincs okuk a panaszra, a megelégedettek és boldogok, rendszerint hallgatnak. Tehát egyes lármázó csoportok erejét nem kell, nem szükséges tulbecsülnünk.

Ami már most az orvoslás módjait illeti, arra nézve én egészen véve megfelelőnek tartom azokat a javaslatokat, amelyek a földművelésügyi minisztériumban tartott értekezlet eredménye gyanánt világot láttak. Magának a kenyérnek olcsóbbá tételére nézve igen nagy szerepe lehet a fogyasztási szövetségek által létesített sütőműhelyeknek. Tudomásom van arról, hogy a milánói *Unione Cooperativa*, továbbá Belgiumban a szociálisták által vezetett szövetségeknek sikerült kilogrammonként, ha nem tévedek, 2-3 centtel lenyomni a kenyér árát, ami azután általánossá lett és az egész népeiségre kiterjedve csak egy év alatt is több milliónyi megtakarítást jelentett. A mi szociálista uraink azonban ilyen kérdésekkel vagy nem törődnek vagy ha törődnek, azt úgy csinálják meg, hogy gyászos eredménynyel végződik. Példa rá a Röck Szilárd-utcai sütőműhely.

Nagyon jelentékeny szerepe lehet a drágulás mérséklésénél az úgynevezett *agricole tarifáknak* is. Erre nézve bátor vagyok csak annyit megjegyezni, hogy az áruszállításnak e módja a hivatalos szállítók és üzereket leszámítva nagyon kevés ember előtt ismert. A nagy közönség ezt igénybe sem veszi, sőt nem igen tudtak róla azok sem, akik az *agricole tarifák* mellett foglaltak állást. Magam részéről tökéletesen megvolnék elégedve, ha a MÁV. komoly kísérletet tenne az *agricole tarifáknak* angol módon való alkalmazásán nézve egyrészt, másrészt pedig gondoskodnék arról, hogy az élelmiszerek szállítási módzatai a nagyközönség előtt ismertté tétessenek s azokkal az irányadó gazdasági testületeknek is módjukban legyen foglalkozni.

Nem akarok kitérni a *fogyasztási szövetségek* ellen intézett támadásokra és arra, hogy nagyon különösképp látszik a kereskedelmi miniszteriumnak legutóbbi időkben velük szemben nyilvánuló ellenszenvé akkor, amidőn nem lehet tagadni, hogy ezek az olcsóbb élelmiszerek jelentékeny eszközei lehetnek. Azonban mellőzhetetlennek tartom ma, amidőn egy állítólagos ellenszenvés politika uralkodik a kereskedőkkel szemben, reámutalni arra, hogy az elének betervezett adatok szerint 1890-1900. évben Budapesten egymagában véve a marhakereskedők száma 215%-kal, a gyümölcs- és szőlőkereskedők 110%-kal, a déli gyümölcsösöké 198%-kal, a henteseké 75%-kal, egyéb élelmiszerekkereskedők pedig 337%-kal emelkedett. Az egyes vidéki városoknál is hasonló a viszonyok s hogy csak a legkiemelkedőbb adatokat idézzük, Aradon a tojás- és tejkereskedők a jelzett időben 266%-kal, Győrben a gyümölcskereskedők 250%-kal, Kolozsváron a hálalók 316%-kal szaporodtak, ami egymagában véve igen érdekes szociális következtetésekre vezethetne bennünket. A legnagyobb rekordot azonban Zágráb érte el a marhakereskedőknel 233, a tojás-, tej-, vaj-, sajtkereskedőknel 966%-kal.

A kereskedelemellenes irányzatnak ugyálszik tehát az az eredménye, hogy a közvetítő kereskedők vidorábban és erősebben szaporodnak, mint valaha.

Ami a *lakásokra* vonatkozó javaslatokat illeti, ebben a tekintetben legrészletesebben fejtette ki nézeteit Székács Antal ur. En azonban az ő által

előadott javaslatoktól jót nem várhatok egyszerűen azért, mert hiszen, amint mindnyájan tudjuk, az építkező kedv csökkenése részben az építőanyagoknak a kartellek által felesigázott drágaságnak, részben pedig az építőmunkások túlzott követelése, illetőleg megbízhatatlanságának tudható be. Ezen pedig semmiféle államilag támogatott, vagy városi vállalkozás segíteni nem bír s egy ilyen kezdésnek eredménye legfőképpen az lenne, hogy a kartellek tovább csigáznák az árakat, az építőmunkások még inkább emelnék követeléseiket.

Röviden összefoglalva nézetem az, hogy az élelmiszerek árainál mutatkozó drágulás egy jobb termés esetén, továbbá a termelésnek a jobb árak által előidézett fejlődése folytán okvetlenül mérséklődni fog. Ellenben határozott rendszabályokra van szükségünk a *kartellekkel* szemben, amelyek ha ellenőrzés alá nem kerülnek, mint látjuk, a legnagyobb mértékben megzavarhatják a gazdasági élet rendjét és veszélyeztethetik a társadalom békéjét. Alljanak fenn azok a kartellek, amelyek működése megokolt és üdvös, a többieket azonban lehetetlen tovább garázdálkodni hagyni.

Emődy József, mint a Magyar Gazdaszövetség küldöttje szólalt fel. Polemizál Vágóval, aki a túltengő kereskedelmi közvetítés megrendszabályozása által kiszorult szegény emberek megélhetése felett aggódik és kérdezi, hogy milyen kereseti forrásokhoz forduljanak, amidőn diplomájuk nem lévén, a szellemi kenyérkereset terére nem léphetnek; iparigazolvány híján iparral sem foglalkozhatnak s ennél fogva napról-napra a kiskereskedésből való élőkódésre vannak szorulva. Vágó azonban megfeledezett a mezőgazdasági termelés terén való működésről, melytől ok nélkül irtóznak és idegenkednek. A mezőgazdasági munkát bizonyos körök, még a legszegényebb szatócs vagy kiskereskedő részére is *lealázónak, lealacsonyítónak* tartják. Nem törődnek a folytonos és már elviselhetetlenné váló uzsorával előidézett drágasággal s nem tudnak a mezőgazdaságnak szolgáltatni azon munkaerőt, amelyet már is nagy mértékben nélkülöz. Hiszen a mezőgazdasági munkások ezidőszert bizonyos időszakokban már oly nagy keresetre tesznek szert, hogy a lukrativitás szempontjából is ezen vonakodás és huzódás teljesen érthetetlen.

Hegedűs Lóránd véleményével egyetért, hogy a nem tagadható drágaság egyik oka azon egyéneknek a nagy száma: hivatalnokok, tisztviselők, katonák, magánhivatalnokok stb., akik pusztán *fix fizetésből* élnek. Ezen, kizárólag fix fizetési emberek szaporodásával nő az elégedetlenség, mert nagy részük ma is még azon fizetésből tengődik, amelyet a drágaság előtt kaptak. A drágaság ma általános európai jellegzetű, sőt a tengerentúli viszonylatokban is jelenkezik és épp azért a kívánt mértékben nem csökkenthetjük azt. Ezért kell ezen fix fizetési rétegeknek megélhetési viszonyait *méltányos és igazságos fizetésemeléssel javítani*. Hegedűs a vámpolitikánkat kifogásolja. Hát lehet, hogy a védvamos politikánál jobb is van, de mikor egész Európa szigorú védvamos politikát üz, akkor mi sem tehetünk egyebet és nem engedhetünk be minden nyereszterményt, élő állatot, sőt majdnem iparecikket a *Balkánról*.

A nagymértékű *földaprózás* és a még nagyobb mértékű *földmobilizáció* nem vagyok híve. Sok közzgazdasági bajunkat a túltengett és szeretlen földbirtokra vezetem vissza. Abban mindnyájan megegyezünk, hogy az *állattenyésztés* fejlesztése elsőrangú fontosságú. Összehasonlítotam *Pirkner* miniszteri tanácsos ur itt felsorolt statisztikai adatait a népesedési statisztikával, másrészt a husfogyasztás terén tapasztalható nagyobb és magasabb igényekkel, egy viszonylagos *depekorációt* éppen az ő adatai alapján megállapíthatónak vélek. Azt a körülményt, hogy az *állattenyésztés* fejlődése nem tartott lépést a népesedéssel és az említett magasabb igényekkel. Ezen csekély visszamaradottságnak oka abban rejlik, hogy nálunk nagy tőkét és főleg nagy időt igénylő tenyésztéssel azért nem foglalkoznak, mert a mezőgazdák nagy része csak *ideiglenes haszonélvezője a keze alatti lévő földbirtoknak*. A földbirtok nagy mobilizációja és az állattenyésztés csekély fejlődése között kétségtelen a szoros okozati összefüggés.

Reisz Dávid a mészáros ipartestület elnökének azon panasza, hogy egy és ugyanazon husért 2-3-4-szer fizet a mészáros fogyasztási adót,

valóban ellenkezik az osztó igazsággal. Ugy-szintén nem indokolt a tulszigoru husvizsgálat sem. A daraetetés tilalmazását a budapesti vágóhidon szintén nem tehetem magamévá. Ez a tilalom Bécsben sem vált be. Hibás a kiviteli rendszerünk, mert Bécsbe viszik állataink javát és sokszor megesik, hogy onnan előkelő lakomákra Bécsből hozzuk az oda kivitt magyar húst. Miért? Mert itt nem fizetik meg az árat a mészárosok. Nincs szakértelmük hozzá. Bécsben a legkisebb mészáros is tudja, hogy az elsőrendűvé felhizlalt ökör élősúlyából csak 30-35%-ot veszít, míg a kevésbé jól hizlalt 50, néha 58%-ot is veszít. Ezt nem a „gonosz” agráriusok fedezték fel, hanem szavahihető iparos és kereskedelmi körök véleménye ez.

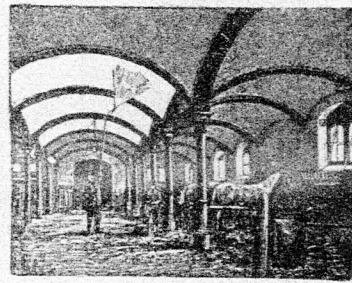
De kétségtelen oka a drágulásnak a közvetítő kereskedelem túltengése is. Ez egyik főokozója.

Ez a statisztikából megállapítható. Az élelmiszerek kereskedésével foglalkozó egyének száma a legutóbbi évtized alatt rohamos mértékben szaporodott. A szaporodás Budapesten 215-337%-ig terjed. Vidéken 137-316%-ig. Ez a tömeg nem állhat a legális kereskedelem alapján.

A bizottság javaslatait, melyeket a drágulással szemben teendő intézkedésekre vonatkozólag az elnökség elénekbe terjesztett, nagyban és egészben magamévá teszem. Tiltakozom azonban a javaslatnak két pontja ellen, melyek a román határzár megnyitására vonatkoznak. Mihelyt ezen határzár felbomlik, azon pillanatban megszűnt a hazai állattenyésztés hathatós védelme. Könnyelműség volna a ragályozás új anyagát az országra szerb és román marha alakjában rázudítani. Ha a hivatalosnak látszó oldalról is a szerb és román határzár felbontásának szüksége lesz hang-

sulyozva, akkor ez a gazdaközönség félrevezetése. Nekünk biztosítani kell azon árakat, amelyek mellett a tenyésztés lakratív üzemmé válik. Hiszen elég bajunk van most. A Németország felé irányuló marhakivitelünk végvonaglásban szenved és a hizlalt vágómarha ára átlag 20%-kal csökkent hazánkban. Ezt is a közvetítő kereskedelem vágta zsebre. Hiszen Budapesten nincs is husdrágaság, a mészárosok ipartestületének elnöke konstatalta. Szónok részletesen kiterjeszkedett még: a konyhakertészet előmozdítása; a hüvelyes vetemények termesztése; a havasi legelőknek Forster Géza indítványára értelmében az alföldi állattenyésztés emelése céljaira való okszerű felhasználása; coltis agricol intézményének postai szervezetünkbe kiterjedtebb mértékben való felvételére s végül a termelő, fogyasztási és értékesítő szövetkezetek előmozdítására.

20-40 munkaerőt

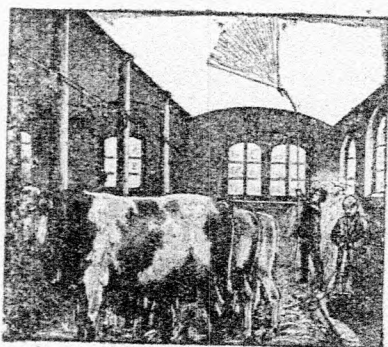
pótol

egyetlenegy

Stephan's Fix

meszelő, desinficiáló és kátrányozógép.

(Használható, mint gyümölcsfa-, növény-, komló- és szőlőpermetező is.)
Különböző árak és szerkezetek. (A háton való hordásra is berendezve.)

Fényes referenciák a világ minden tájáról.

Legujabb és legmagasabb kitüntetés:
„GRAND PRIX“ Brüsszel, 1907.

== Kérje a 235. számú brosúrát. ==

KRÁSA RUDOLF, Wien, VII., Kirchengasse 29.

Sürgönczim: Krása Wien Kirchengasse.

■ ■ ■ Telefon 5524.

UPTON SINCLAIR

A POSVÁNY

(THE JUNGLE) című híres amerikai regénye kapható a „PÁTRIA” könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. A kit a kivándorlás kérdése érdekel, olvassa el e regényt. Ára 4 korona. Bérmentes küldéssel 4 kor. 20 fillér.

Egyetlen gazdaságból sem szabad hiányozni:

Balassa Frigyes:

A cséplőgépek szerkezete és kezelése

című szakkönyvnek, mely második kiadásban, javított és bővített tartalommal, valamint számos új ábrával gazdagítva most jelent meg.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter ur ezen a könyvpiacon egyedül álló szakmunkát az összes gazdasági egyesületek és gazdakörök figyelmébe ajánlotta.

Ára bérmentes küldéssel 6 korona 30 fillér.

Megrendelhető a „PÁTRIA” részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.